

CET 21 spol. s r.o.; NOVA/Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR /18. 9. 2013–25. 10. 2013

Usnesení přijatá dne 15. dubna 2014:

- Rada se seznámila se zjištěními analýzy předvolebního vysílání programu NOVA v období od 18. 9. 2013 do 25. 10. 2013.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, dle § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, žádá provozovatele CET 21 spol. s r.o., IČ: 45800456, se sídlem Kříženeckého nám.1078/5, 152 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče bylo vybráno pět politických subjektů (ODS, ČSSD, TOP 09, ANO, SPOZ), které dostaly možnost prezentovat se v rámci speciálních předvolebních zpravodajských příspěvků pořadu Televizní noviny, vysílaného od 19:30 hodin v období od 18. 9. 2013 do 25. 10. 2013 na programu NOVA. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 20 dní ode dne doručení výzvy.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, v souladu s ustanovením § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, rozhodla zahájit s provozovatelem CET 21 spol. s r.o., IČ: 45800456, se sídlem Kříženeckého nám.1078/5, 152 00 Praha 5, správní řízení z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit tím, že v pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas, vysílaném na programu NOVA v různém vysílacím čase, nejčastěji od 22:25 (22:30, 22:35) hod., v období od 18. září 2013 do 25. října 2013, došlo ke zvýhodnění politických stran ČSSD, ODS, TOP 09, ANO, KSČM a SPOZ oproti ostatním kandidujícím subjektům, které měly dle předvolebních průzkumů reálnou šanci uspět ve volbách do Poslanecké sněmovny. Tímto provozovatel mohl porušit povinnost zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.

Zpráva o výsledku analýzy předvolebního a volebního vysílání programu NOVA

Provozovatel: CET 21 s.r.o.

Program: NOVA

Věc: Předčasné volby do Poslanecké sněmovny 2013 – monitoring a analýza předvolebního a volebního vysílání

Hlavní shrnutí

Analýza programu NOVA je součástí monitoringu, který mapoval předvolební vysílání vybraných provozovatelů v období předcházejícím předčasným volbám do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Základním smyslem monitoringu a analýzy předvolebního vysílání bylo ověřit korektnost informování v období bezprostředně předcházejícím volbám, tedy v období, které má přímý vliv na volební rozhodování občanů.

Předmětem této analýzy jsou čtyři pořady vysílané na programu NOVA v časovém rozmezí od 18. září 2013 do 25. října 2013 včetně. Jedná se o hlavní zpravodajskou relaci „Televizní noviny“, diskuzní pořad „Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas?“ a publicistické pořady „Střepiny“ a „Na Vlastní oči“.

Vzhledem k velkému množství materiálu se nejprve Úřad Rady rozhodl přizvat ke spolupráci některou z agentur specializujících se na mediální analýzy. Vybrána byla agentura Media Tenor, spol. s r.o., jež dostala za úkol zpracovat kvantitativně-kvalitativní analýzu předvolebního vysílání výše zmíněných pořadů programu NOVA. Výsledná analýza společnosti Media Tenor však poskytla Úřadu Rady zejména kvantitativní údaje o předvolebním vysílání pozbývající některé zásadní informace o analyzovaném obsahu, zejména pak jeho širší kontexty. Z toho důvodu se následně Úřad Rady rozhodl vypracovat analýzu interní. Obě analýzy jsou součástí tohoto materiálu. Přičemž jejich hlavní zjištění jsou podobná.

Cílem interní analýzy jednotlivých pořadů i předvolebního vysílání jako celku bylo posoudit, jak program NOVA naplňoval ve sledovaném období dikci zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění, zejména pak: § 31 odst. 2, dle kterého „provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů“ a § 31 odst. 3, který zdůrazňuje, že „provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivní a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.“ Analýza se tedy primárně zaměřila na naplňování kritéria vyváženosti, respektive proporcionálního zastoupení politických subjektů kandidujících do PS PČR z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných v období od 18. 9. do 25. 10. 2013 na programu NOVA, a to jednotlivě i v celku. Pozornost byla věnována také poskytování věcně správného, nestranného a nezávislého zpravodajství, ale i informací a komentářů v publicistických pořadech.

Hlavními kritérii při vyhodnocování dodržování zásad objektivního informování byly: vyváženost (tj. četnost zastoupení kandidujících subjektů v pořadech); nestrannost informování (tj. zejména nezaujatost komentátorů a moderátorů politických diskusí);

informační úplnost, konkrétnost, přesnost a korektnost. Každá ze čtyř analýz monitorovaných pořadů je níže zpracována samostatně, má zformulovány své vlastní poznatky a závěry. Na tomto místě bychom chtěli hlavní zjištění analýzy stručně zrekapitulovat.

Hlavní zjištění analýzy hlavní zpravodajské relace programu NOVA

Na úrovni jednotlivých příspěvků analýza nezaznamenala žádné skutečnosti svědčící o porušení zákona. Jako problematický však spatřujeme samotný výběr zástupců politických subjektů, které relace prezentovala. Největšího souvislého prostoru se v hlavní zpravodajské relaci dostalo zejména pěti kandidujícím subjektům – ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ. Menší prostor pak stranám KSČM, KDU-ČSL, Úsvit přímé demokracie a Hlavu vzhůru. Prostor určený politickým subjektům NS-LEV 21, Věci veřejné, ANEO, Změna, ČSS či jejím představitelům byl zcela zanedbatelný, jednalo se o pouhé zmínky v rámci jednoho příspěvku. Nutno podotknout, že do podzimních předčasných voleb kandidovalo celkem 23 politických uskupení. Celkem 10 kandidujících subjektů tedy relace zcela ignorovala. Opomíjení těchto subjektů ale stávající znění zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění, v podstatě umožňuje.

Příčinou vyšší medializace uvedených pěti kandidujících subjektů (ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ) byl volební speciál Televizních novin, který právě těmto subjektům poskytoval prostor pro prezentaci. Nelze s určitostí říci, na základě jakého klíče pracovali tvůrci zpráv při výběru právě těchto politických subjektů do onoho „speciálu“. Z toho důvodu považujeme za vhodné oslovit provozovatele s žádostí o podání vysvětlení, na základě jakých hledisek byly vybrány kandidující subjekty do volebního speciálu hlavní zpravodajské relace programu NOVA, potažmo dle jakého klíče byly prezentovány politické subjekty kandidující ve volbách do PS PČR 2013 obecně.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, dle § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, žádá provozovatele CET 21 spol. s r.o., IČ: 45800456, se sídlem Kříženeckého nám.1078/5, 152 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče bylo vybráno pět politických subjektů (ODS, ČSSD, TOP 09, ANO, SPOZ), které dostaly možnost prezentovat se v rámci speciálních předvolebních zpravodajských příspěvků pořadu Televizní noviny, vysílaného od 19:30 hodin v období od 18. 9. 2013 do 25. 10. 2013 na programu NOVA. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 20 dní ode dne doručení výzvy.

Hlavní zjištění analýzy diskuzního pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas?

Monitoring a analýza jednotlivých dílů pořadu „Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas“ neodhalila skutečnosti svědčící o porušení zákona č. 231/2001 Sb. Jako problematický však spatřujeme samotný výběr zástupců politických subjektů do pořadu, resp. vyšší četnost zastoupení čtyř vybraných subjektů v relativně krátkém časovém období a poskytnutí prostoru straně SPOZ oproti jiným kandidujícím subjektům majícím podobné či vyšší volební preference. Na základě monitoringu a analýzy se nepodařilo přijít na princip, dle kterého byli hosté do pořadu vybíráni.

Na základě stížnosti, která byla doručena Radě, a která upozorňovala, že v pořadu došlo k ignorování hnutí Úsvit přímé demokracie, byla Radou na podzim 2013

podána písemná žádost o podání vysvětlení, na základě jakých hledisek probíhal výběr stran či hnutí, jejichž zástupci byli pozváni do pořadu Vaše volba. Dle vyjádření provozovatele vysílání vycházel výběr politických stran z průzkumů volebních preferencí publikovaných ve druhé polovině září 2013. A to zejména z průzkumu CVVM¹. Na základě tohoto průzkumu dospěla redakce programu NOVA k závěru, že relevantními stranami pro následující volby budou právě zvolené subjekty. Z vyjádření také vyplývá, že straně KSČM byl pak poskytnut menší prostor navzdory vyšším preferencím než ODS, TOP 09 a ANO z toho důvodu, aby dostaly obdobný prostor strany pravicové (2x ODS a 2x TOP 09), levicové (2x ČSSD, 1x KSČM a 1x SPOZ) a středové (2x ANO).

Je otázkou, do jaké míry je vysvětlení provozovatele vysílání obhajitelné. Domníváme se, že rozdělení stran na pravicové, levicové a středové strany nebylo nejvhodnější. Jednak z důvodu, že strana KSČM byla stejně jako v hlavní zpravodajské relaci programu NOVA, navzdory vyšším volebním prognózám, prezentována oproti ostatním subjektům méně. Dále je otázkou, zda zařazení hnutí ANO ke středové straně je vhodné. A do třetice, rozmanitost zvaných politických subjektů i jejich představitelů tak byla v pořadu velmi nízká. Za stranu ODS a hnutí ANO byli pozváni dvakrát jak M. Němcová, tak A. Babiš. Kritérium výběru hostů do pořadu, které zvolil provozovatel vysílání programu NOVA, formálně splňovalo znění zákona č. 231/2001 Sb., reálně však provozovatel vysílání nedal příležitost k prezentaci ostatních kandidujících subjektů, čímž opět došlo k podprezentaci méně etablovaných stran. A to i těch, které měly potenciál dle předvolebních průzkumů vstoupit do Poslanecké sněmovny (např. hnutí Úsvit přímé demokracie či strana KDU-ČSL).

OATV ponechává na zvážení Rady, jak v daném případě postupovat. Pokud Rada dospěje k závěru, že podané vysvětlení provozovatele náležitě objasnilo vzniklou situaci, a že není podezření, že by došlo k porušení zákona, pak již v dané věci Rada nepřistoupí k žádným dalším krokům. Pokud Rada naopak uváží, že mohl být ze strany provozovatele porušen zákon, pak může přistoupit k vydání upozornění či k zahájení správního řízení.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele vysílání CET 21 spol. s r.o., IČ: 45800456, se sídlem Kříženeckého nám.1078/5, 152 00 Praha 5, na porušení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil tím, že v pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas, vysílaném na programu NOVA v různém vysílacím čase, nejčastěji od 22:25 (22:30, 22:35) hod., v období od 18. září 2013 do 25. října 2013, zvýhodnil politické strany ČSSD, ODS, TOP 09, ANO, KSČM a SPOZ oproti ostatním kandidujícím subjektům, které měly dle předvolebních průzkumů reálnou šanci uspět ve volbách do Poslanecké sněmovny. Tímto provozovatel porušil povinnost zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to

¹ Viz příloha analýzy.

s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení upozornění.

Nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, v souladu s ustanovením § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, rozhodla zahájit s provozovatelem CET 21 spol. s r.o., IČ: 45800456, se sídlem Kříženeckého nám.1078/5, 152 00 Praha 5, správní řízení z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit tím, že v pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas, vysílaném na programu NOVA v různém vysílacím čase, nejčastěji od 22:25 (22:30, 22:35) hod., v období od 18. září 2013 do 25. října 2013, došlo ke zvýhodnění politických stran ČSSD, ODS, TOP 09, ANO, KSČM a SPOZ oproti ostatním kandidujícím subjektům, které měly dle předvolebních průzkumů reálnou šanci uspět ve volbách do Poslanecké sněmovny. Tímto provozovatel mohl porušit povinnost zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.

Hlavní zjištění analýzy publicistických pořadů Střepiny a Na vlastní oči

U těchto pořadů nebylo zjištěno žádné porušení povinností provozovatele vysílání.

Volby do Poslanecké sněmovny ve vysílání programu NOVA

Obsah

1	ZADÁNÍ ANALÝZY	4
1.1	Cíl	4
2	TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	5
2.1	Výzkumné otázky	6
2.2	Metodika výzkumu.....	6
3	ANALYTICKÁ ČÁST	8
3.1	Popis základních parametrů analyzovaného materiálu	8
3.2	Hlavní zpravodajská relace programu NOVA	9
3.2.1	Hlavní závěry analýzy hlavní zpravodajské relace programu NOVA.....	28
3.3	Publicistika programu NOVA: Diskuzní pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas? 30	
3.3.1	Závěry analýzy diskuzního pořadu programu NOVA	44
3.4	Publicistika programu NOVA: Střepiny	44
3.4.1	Hlavní závěry analýzy publicistického pořadu Střepiny.....	47
3.5	Publicistika programu NOVA: Na vlastní oči	47
3.5.1	Hlavní závěry analýzy publicistického pořadu Na vlastní oči	51
	Seznam příloh	52

Úvod

Volby do Poslanecké sněmovny reflektují média podle konkrétních strategií – informováním o kampaních jednotlivých stran, volebních programech, přítomností redaktorů v jednotlivých štábech stran během konání voleb a způsobu ohlašování výsledků, ale také jistou přípravou příjemců na volby jakožto akt volení. Tyto strategie pak mají určité následky na mediální podobu voleb, tedy na vnímání voleb jako společenské události, a na následné konstituování významu této události. Volby nezačínají samotným aktem voleb, ale již dříve v kampaních jednotlivých politických uskupení. Přičemž jedním z nejdůležitějších faktorů určujících to, jak voliči vnímají jednotlivé politické subjekty, jsou právě masová média.

V analýze volebního vysílání na programu NOVA vycházíme jednak z normativní teorie médií, jednak z mediálního konstruktivismu (Schulz 2000). Dříve než se budeme věnovat samotné analýze, považujeme za vhodné tyto koncepty alespoň stručně představit.

„Společnost je výtvořem člověka. Společnost je objektivní realitou. Člověk je výtvořem společnosti“ (Berger, Luckmann, 1999, s. 64). Do těchto tří vět může být shrnuta teorie sociálního konstruktivismu v pojetí Petera L. Bergera a Thomase Luckmanna tak, jak ji zformulovali v díle *The social construction of reality* (1966). Těmto tvrzením je třeba rozumět dialekticky – člověk a sociální prostředí působí na sebe navzájem tak, že produkt zpětně působí na producenta. Berger a Luckmann v tomto díle formulují tvrzení, že každodenní realita není jedinci objektivně dána jako fakt, ale je jimi neustále znovu a znovu konstruována a udržována prostřednictvím jazyka a sociálních interakcí. Realita jako sociální fakt dle konstruktivistického paradigmatu vstupuje do sociální komunikace jedině jako interpretace nebo reprezentace reality. Dokud není skutečnost interpretována, jakoby neexistovala. Jedním z nejvlivnějších sociálních aktérů, kteří působí v oblasti interpretování, jsou v dnešní době nepochybně masová média.

Masová média připisují významy věcem ve světě, ten poté jedinci chápou skrze kategorie, jež jim média předkládají. Z toho důvodu spíše vytvářejí, než odrážejí subjektivně reflektující skutečnost. To, co je reprezentováno, není pouhým zpřítomněním věcí, jedinců, atributů, ale určitých pohledů na ně. Každé mediální zprostředkování reality je aktivní interpretativní činností. Mediální zpravodajská sdělení povětšinou odkazují k mimomediální/sociální skutečnosti, ale pomocí prvků ze smyslově vnímatelného světa je zároveň vytvářejí a stvrzují. Dle Reifové (2004) média nekoordinují své významy s realitou na nich nezávislou, ale naopak dochází k přibližování žité skutečnosti jejich příjemců k významům šířenými médii.

Média přitom mají sklon reprezentovat určité události či jedince ustáleným způsobem. Společně s informacemi předkládají příjemcům další ideje, postoje, názory a hodnoty. Jedná se o ideologie, jež jsou zpravidla zastávány skupinou dominantní v dané společnosti. Mediální sdělení jsou produktem mediální organizace fungující na základě různých formálních, organizačních, pracovních požadavků a ustálených výrobních pravidel. Samotní tvůrci mediálních obsahů determinují nejen mediální diskurz, ale i diskurz veřejný. Tento účinek médiím přisuzuje teoretický koncept zvaný nastolování témat (agenda setting) říkající, že již pouhým výběrem událostí/témat, kterým se média rozhodnou věnovat pozornost, jim připisují důležitost, a tím ovlivňují, která témata se stanou předmětem veřejné debaty. To, jakým způsobem bude událost/téma chápáno recipienty pak do značné míry záleží na tom, jakým způsobem bude médiem interpretováno, co bude zvýznamněno a co potlačeno.

Ve veřejném prostoru je především kvůli historické konvenci zpravodajství zpravidla vnímáno jako aktuální, autentické, věrohodné a objektivně popisující nejdůležitější události. Příčinou je schopnost médií vydávat svá sdělení za věrný obraz reality. Událost a zpráva, která o ní

informuje, však nejsou totožné skutečnosti. Výběr témat souvisí s produkcí zpráv, na kterou mají vliv zaměstnanci mediální organizace (zpravodajové, redaktoři, editoři). Proces rozhodování, co bude či nebude zařazeno do zpráv, a motivy těchto rozhodnutí, mohou být promyšlené nebo intuitivní. Výběr toho, co se dostane do zpravodajství, resp. co se stane zprávou, je dobově a sociálně podmíněn. S touto otázkou je spjat koncept zpravodajských hodnot¹. Výběr události je ale také závislý na typu média a uspořádání společnosti. Události s dostupným obrazovým materiálem jsou upřednostňovány televizním zpravodajstvím, stejně tak rozhoduje přítomnost redaktora na místě události. Charakteristickou vlastností mediálního diskurzu je, že předkládá pouze určité prvky reality. Zároveň má sklon zobrazovat některé prvky a jedince určitým ustáleným způsobem, čímž vytváří jejich mediální reprezentace. Součástí těchto reprezentací jsou i médii sdílené stereotypy, které „jsou zdrojem informací o společnosti, v níž média působí“ (Burton, Jiráček, 2001, s. 187). Proto je důležité jejich medializovanou podobu zkoumat a sledovat.

To jakým způsobem masová média reprezentovala politické subjekty kandidující do voleb do PS PČR, mělo nepochybně vliv na utváření jejich tzv. mediálního obrazu, a v konečném důsledku i na voliče.

Předmětem této práce však není analýza působení daného média na společenské děje. Tato analýza je vázána především na normativní požadavky médií, které jsou vymezeny v mediální legislativě. Základní zákonnou normou je Zákon 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění, dále jen zákon č. 231/2001 Sb. Soustředíme se proto primárně na to, jak program NOVA naplňoval v daném období dikci tohoto zákona č. 231/2001 Sb., zejména pak na:

- § 31 odst. 2, dle kterého „provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů“.
- § 31 odst. 3, který zdůrazňuje, že „provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.“

Činnosti sdělovacích prostředků ve volebních kampaních jsou dále vymezeny zákonem č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, v § 16 odst. 3 je stanoveno, že „v době počínající třetím dnem přede dnem voleb do Parlamentu České republiky a končící ukončením hlasování nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky volebních průzkumů“.

¹ Všechny znaky rozhodující o zařazení události do zpravodajství. Více o zpravodajských hodnotách viz Galtung, J., Ruge, M. (1965, 1973)

1 ZADÁNÍ ANALÝZY

Základní požadavky předložené analýzy byly formulovány následujícím způsobem:

- A) Vypracovat kvantitativně-kvalitativní obsahovou analýzu vybraných pořadů, která poskytne informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, a s jakými konotacemi. Jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti.

- B) Analýza umožní komplexní vyhodnocení, zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících uskupení, resp. jejich představitelů.

Předmětem analýzy budou následující pořady vysílané ve dnech 18. 9. 2013 – 25. 10. 2013.

- 1) **Televizní noviny** (vysílací čas: každý den, od 19:30 hod.)
- 2) **Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas** (vysílací čas: různé dny, od cca 22:25 hod.)
- 3) **Na vlastní oči** (vysílací čas: středa, od cca 22:00 hod.)
- 4) **Střepiny** (vysílací čas: neděle, od cca 21:30 hod.)

1.1 Cíl

Cílem je posoudit, zda ve sledovaných pořadech v předvolebním vysílání programu NOVA nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Analýza se tak primárně zaměří na naplňování kritéria vyváženosti, respektive proporcionálního zastoupení politických subjektů kandidujících do PS PČR z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných v období od 18. 9. do 25. 10. 2013 na programu NOVA, a to jednotlivě i v celku. Pozornost bude věnována také poskytování věcně správného, nestranného a nezávislého zpravodajství, ale i informací a komentářů v publicistických pořadech.

2 TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

Primární cíl byl v zadání vymezen tak, aby analýza odpověděla na otázku, „do jaké míry sledované pořady naplnily požadavky poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů?“ či „do jaké míry sledované pořady naplnily požadavky poskytnout objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů?“

Co však znamenají koncepty objektivity, vyváženosti, nestrannosti? Jak jim rozumět a jak je definovat?

Zákon č. 231/2001 Sb. sice hovoří o objektivitě, vyváženosti i nestrannosti (viz výše), uvedená zákonná definice ale nevymezuje žádné operacionální vymezení těchto pojmů, jinými slovy blíže je nespecifikuje. Proto je na nás, abychom tyto koncepty vymezili.

Jak objektivita, tak vyváženost a nestrannost jsou určitými profesními zvyklostmi a normativními očekáváními determinující zpravodajství a publicistiku. V rámci mediálních studií se však vedou spory o to, jak objektivitu dosáhnout a je-li to vůbec možné. Jedna z koncepcí žurnalistické objektivity vychází z předpokladu, že je možné určité objektivitu dosáhnout, či se tomuto ideálu alespoň přiblížit. Objektivita bývá v tomto pojetí chápána jako rutinní novinářská praxe umožňující odrážet skutečnost, a to prostřednictvím zveřejňování všech relevantních, fakticky správných a nezkrivených informací spolu s poskytováním dostatečně širokého spektra názorů i rovnocenného prostoru reprezentantům daných názorů.

Objektivitu či vyváženost vysílání je z tohoto hlediska možné analyzovat jak v přístupu k individuálním subjektům, o kterých „hovoří“, tak k jednotlivým politickým seskupením, k jejich konkrétním představitelům, či názorovým proudům pomocí předem stanovených indikátorů objektivity. Hodnotit objektivitu je však nelehká věc a nejde ji pojmut celkově pouze kvantitativně. Vždy je třeba zohlednit více kritérií současně v daném kontextu. To, co může být pro jednoho objektivní, nemusí být objektivní pro druhého. Pro dosažení cílů analýzy jsme vycházeli z modelu Johanna Westerstahla. Ten hodnotí objektivitu z pohledu faktičnosti a nestrannosti. Faktičnost sestává z kritérií pravdivosti (přesnosti, informativnosti, úplnosti) a z kritérií relevance. Nestrannost je složena z kritérií vyváženosti a neutrální prezentace, tzn. takové, která je nehodnotící, která se nesnaží vzbudit senzací. (Reifová, 2004) Všechna zmíněná měřítka jsme zohlednili i v námi provedené analýze, ve které jsme si stanovili tzv. indikátory objektivity a vyváženosti. Byly jimi:

- indikátor četnosti zastoupení kandidujících subjektů v pořadech
- indikátor rozmanitosti subjektů, témat, postojů, názorových proudů v pořadech
- indikátor četnosti hodnotících soudů či charakteru výpovědí o subjektech (konfrontační, negativní, pozitivní)
- indikátor přesnosti a věcné správnosti informací
- indikátor transparentnosti citovaných zdrojů informací

2.1 Výzkumné otázky

Na základě výše popsaného zadání analýzy jsme stanovili základní výzkumnou otázku, která zněla:

1. ***Dodržovalo předvolební vysílání sledovaných pořadů programu NOVA ve sledovaném období zásady objektivního a vyváženého informování, jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů?***

K zodpovězení hlavní výzkumné otázky jsme stanovili také specifické výzkumné otázky:

- I. *S jakou četností analyzované pořady informovaly o volební tematice?*
- II. *Jaký prostor byl věnován jednotlivým kandidujícím politickým subjektům v jednotlivých pořadech, i v celku vysílání?*
- III. *Které informační zdroje byly citovány v hlavní zpravodajské relaci programu NOVA? A s jakou četností?*
- IV. *O kterých politických subjektech se ve zpravodajské relaci nejčastěji hovořilo? S jakou četností? S jakou valencí?*
- V. *Jaká témata nastolovala hlavní zpravodajská relace? V souvislosti s jakými politickými subjekty?*
- VI. *Jaký byl výsledný mediální obraz politických subjektů medializovaných hlavní zpravodajskou relací?*
- VII. *Kteří hosté byli zváni do analyzovaného diskuzního pořadu? Existuje klíč, dle kterého byli hosté do pořadu zváni?*
- VIII. *Jaká témata byla v pořadu diskutována?*
- IX. *Jaké typy otázek, či konverzační strategie, byly užívány v diskuzním pořadu?*
- X. *Jaký byl poměr konfrontačních/neutrálních/pozitivních výpovědí vůči jednotlivým hostům pořadu?*
- XI. *Jaký byl výsledný mediální obraz politických subjektů medializovaných diskuzním pořadem Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas?*
- XII. *Jaké politické subjekty reprezentovaly publicistické pořady Na vlastní oči a Střepiny?*
- XIII. *Jaká témata reflektovala publicistické pořady Na vlastní oči a Střepiny?*
- XIV. *Jaký byl výsledný mediální obraz politických subjektů medializovaných publicistickými pořady Na vlastní oči a Střepiny?*

2.2 Metodika výzkumu

Základní soubor neboli soubor všech potenciálních výběrových jednotek výzkumu tvoří všechny zpravodajské i publicistické příspěvky týkající se volební tematiky či politiky obecně, které byly sledovanými pořady odvysílány v období 18. 9. 2013–25. 10. 2013.

Jako základní analytickou jednotku jsme zvolili příspěvek, který tematizoval problematiku voleb do PS PČR, nebo obecně politiku. Příspěvek jsme definovali jako stopu, která je oddělena zvukově i vizuálně od předcházejícího a následujícího příspěvku. V případě zpravodajské relace a diskuzních pořadů jsme pracovali ještě s dalším typem analytické jednotky – výpovědí (moderátorů, reportérů, komentátorů, expertů atd.). Její formou byla zvláště v diskuzních pořadech moderátorova otázka, případně hostova odpověď. Ve zpravodajské relaci jsme operacionalizovali výpověď jako segment informace, v němž je citován nebo popisován sledovaný subjekt. Výpověď je tak definována určitým subjektem,

kontextem, jeho hodnocením, tematizací a autorem výpovědi. Změna kteréhokoli z těchto parametrů signalizuje zápis nové výpovědi. V jedné větě tedy může být obsaženo více výpovědí, stejně jako se více vět může skládat z výpovědi jediné.

K dosažení cílů analýzy a zodpovězení výše zmíněných otázek jsme využili kvantitativní obsahovou analýzu. Zvolením této výzkumné metody jsme se snažili odpovědět na základní otázky týkající se toho, jaký prostor byl v jednotlivých pořadech věnován jednotlivým politickým subjektům, dále jaké informační zdroje a aktéři se objevovali ve zpravodajských příspěvcích, v souvislosti s jakými tématy, jaké charakteristiky jim byly tvůrci zpráv připsány? Příspěvky byly zakódovány v programu Microsoft Excel, kde byly dále analyzovány.

Kvantitativní obsahová analýza bývá kritizována za to, že se zaměřuje pouze na jevy, které jsou počítatelné. Výsledky mohou nabývat příliš deskriptivní až reduktivní povahu opomíjející význam jednotlivých sdělení i kontext vzniku těchto sdělení. Z toho důvodu jsme v další fázi výzkumu analyzovali data pomocí kvalitativní metody interpretativního sociologického čtení dle J. Kronick s prvky diskurzivní analýzy, prostřednictvím kterého jsme se snažili prohloubit a interpretovat základní kvantitativně naznačené tendence.

3 ANALYTICKÁ ČÁST

V analytické části práce budeme postupovat následujícím způsobem. Nejdříve popíšeme základní parametry analyzovaného materiálu. Poté se soustředíme na analýzu jednotlivých pořadů. Začneme analýzou hlavní zpravodajské relace programu NOVA, která měla kvantitativně nejvýraznější podíl na rozsahu předvolební agendy. V další kapitole podrobíme analýze diskuzní pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Závěrem se zaměříme na publicistické pořady – Na vlastní oči a Střepiny. Hlavní zjištění a závěry shrneme po každém uzavřeném programovém bloku.

3.1 Popis základních parametrů analyzovaného materiálu

Na rozvíjení předvolební agendy se nejvýrazněji podílelo hlavní zpravodajství programu NOVA a diskuzní pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Oba analyzované publicistické pořady, tedy Na vlastní oči a Střepiny, se věnovaly politickým či volebním tématům jen okrajově.

Celkově bylo ve sledovaném období ve sledovaných pořadech odvysíláno 54 zpravodajských a publicistických pořadů, které se týkaly voleb do PS PČR či politické tematiky obecně. Konkrétněji bylo ve sledovaném období ve sledovaných pořadech odvysíláno 159 zpravodajských a publicistických příspěvků týkajících se volební a politické tematiky, které byly následně analyzovány. Z celkového počtu 1152 příspěvků uvedených ve sledovaných relacích v daném období to bylo cca 14 %.

Tab. 1: Přehled analyzovaného materiálu

Název pořadu	počet relací		počet příspěvků	
	celkem	analyzovaných	celkem	analyzovaných
Televizní noviny	38	38	1078	138
Vaše volba	5	5	5	5
Střepiny	5	5	51	12
Na vlastní oči	6	6	18	4
celkem	54	54	1152	159

Celková stopáž všech sledovaných pořadů čítala cca 34 hodin záznamů, jež bylo třeba roztřídit a vybrat relevantní příspěvky pro vlastní analýzu. Čistá stopáž pořadů a příspěvků, které byly následně podrobeny analýze, zahrnuje cca 10 hodin vysílání, ve kterém program NOVA pokrýval volební a politickou agendu (Tab. 2).

Tab. 2: Celková stopáž² analyzovaného materiálu podle vybraných pořadů

Název pořadu	Celková stopáž pořadů	Stopáž analyzovaných pořadů/příspěvků
Televizní noviny	cca 25 hodin 40 minut	cca 4 hodiny 20 minut
Vaše volba	cca 3 hodiny 25 minut	cca 3 hodiny 25 minut
Střepiny	cca 2 hodiny	cca 36 minut
Na vlastní oči	cca 3 hodiny	50 minut
celkem	cca 34 hodin	cca 10 hodin

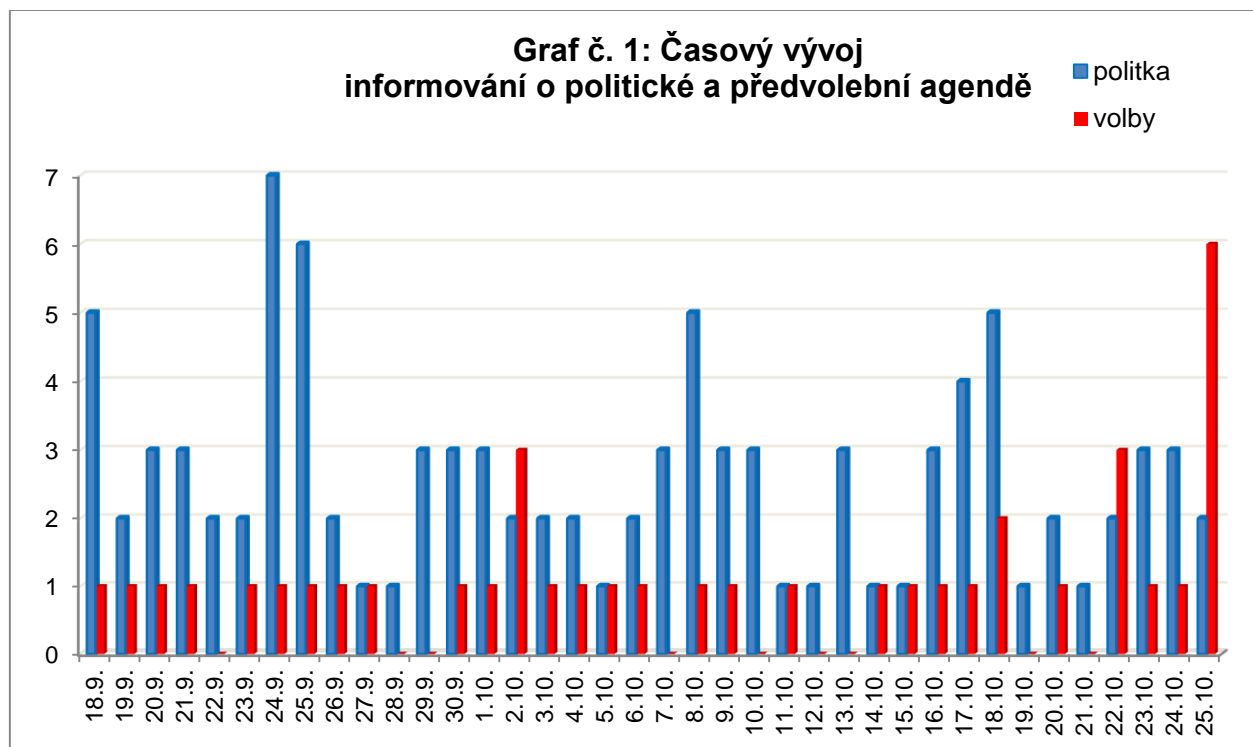
² Stopáže jsou měřeny pouze z délky příspěvků, tedy bez upoutávek a headlinů.

3.2 Hlavní zpravodajská relace programu NOVA

Rozbor základních parametrů analyzovaného materiálu začneme popisem základní struktury zpravodajské relace sledovaného období. V analýze jsme sledovali nejen příspěvky týkající se volební agendy, ale i obecně politické. Jedině tak jsme mohli posoudit a odhalit výsledný obraz daných politických stran, který byl na programu NOVA nastolován o daných politických stranách. V analýze zpravodajských příspěvků je však rozlišujeme a pracujeme s nimi jak dohromady, tak zvlášť. Příspěvky obecně politické označujeme jako „politika“, příspěvky volební tematiky, jako „volby“.

Jak již bylo řečeno, celkově bylo ve sledovaném období odvysíláno na programu NOVA 38 dílů hlavní zpravodajské relace, které v sobě zahrnovaly 1078 různých zpravodajských příspěvků. Hlavní zpravodajská relace programu NOVA se věnovala volební či politické tematice v každém ze sledovaných dnů. Relace Televizní noviny se zabývaly námi sledovanou tematikou v celkem 138 zpravodajských příspěvcích, které jsme určili jako relevantní pro tuto analýzu³. To představuje cca 13 % z celkové struktury všech příspěvků odvysílaných relací ve sledovaném intervalu. Je tedy patrné, že politickým tématům věnovala hlavní zpravodajská relace programu NOVA spíše vedlejší prostor.

Počet 138 zpravodajských příspěvků politické tematiky můžeme dále rozdělit na 99 příspěvků týkající se politiky obecně (politika) a 39 příspěvků zahrnujících volební agendu (volby). Z grafu č. 1 můžeme vyčíst, ve kterých dnech byla věnována jednotlivým tématům pozornost. Vidíme, že na programu NOVA bylo prostřednictvím relace Televizní noviny upozorňováno na blížící se volby již od prvního sledovaného dne 18. 9. 2013. Nejvíce prostoru věnovala relace volbám první volební den, tedy 25. 10. 2013, kdy odvysílala celkem 6 různých zpravodajských příspěvků.

³ Do kategorie příspěvků obecně politických jsme řadili i témata nepolitická, pokud se v nich figuroval některý z představitelů politických stran.

Obecně politické příspěvky byly vysílány kontinuálně po celé sledované období. Výrazný rozdíl v počtu volebních a politických příspěvků se promítl i do celkové stopáže příspěvků těchto dvou kategorií (tab. 3).

Tab. 3: Počet a stopáž⁴ příspěvků analyzované relace Televizní noviny⁵

	počet příspěvků	podíl příspěvků z celku všech příspěvků	stopáž příspěvků	podíl stopáže příspěvků z celkové stopáže všech příspěvků
Televizní noviny	1078	100 %	25 hodin 40 minut	100 %
z toho:				
téma POLITIKA	99	9 %	cca 3 hodiny	12 %
téma VOLBY	39	4 %	1 hod 18 minut	9 %

Podíváme-li se dále, jakou zpravodajskou formu užívali tvůrci zpráv pro jednotlivé příspěvky, vidíme, že u obou byla nejčastěji užívána forma reportáže (tab. 4). Pro příspěvky volební výrazně převládala forma reportáže s průměrnou délkou přes 3 minuty, pro příspěvky obecně politické tematiky užívali tvůrci zpráv vícero forem. Předvolební příspěvky nabývaly navíc formu upoutávky, a to ve 4 případech. Nejednalo se však o klasickou upoutávku na zprávu, která zazní v průběhu vysílání zpravodajské relace, ale o upoutávku na diskuzní pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Upoutávka informovala zejména o tom, kteří hosté budou diskutovat v chystaném pořadu a o jakých tématech budou hovořit.

Tab. 4: Žánrový formát zpravodajských příspěvků

typ žánrové formy	téma POLITIKA		téma VOLBY	
	absolutní četnost	relativní četnost ⁶	absolutní četnost	relativní četnost
reportáž	61	62 %	31	80 %
živý vstup	24	24 %	2	5 %
živý vstup s reportáží	9	9 %	2	5 %
čtená zpráva	5	5 %	-	-
upoutávka	-	-	4	10 %
headline	37	37 %	3	7 %

Zprávy, které jsou zařazeny do headlinu relace, bývají považovány za nejdůležitější sdělení dne. Umístěním zprávy do headlinu dochází k akcentaci významnosti agendy, zpráva v headlinu zároveň indikuje prioritní pozici události/agendy ve srovnání s jinými příspěvky. S pomocí headlinů tak můžeme sledovat, jakou důležitost a význam relace přiřazovala jednotlivým událostem/tématům, o kterých v jednotlivých dnech informovala. Srovnáme-li příspěvky obecně politické a volební, vidíme, že hlavní zpravodajská relace programu NOVA věnovala předvolební tematice méně prostoru či významu i v headlinu. Čímž se potvrzuje skutečnost, že volební tematice relace nepřikládala význačnější pozornost.

Nejčastěji objevujícím se tématem v headlinu v rámci příspěvků tematiky obecně politické byly zprávy informující o situaci kolem plánovaného uzavření dolu Paskov společnosti OKD, celkem 9x. Se stejnou četností bylo v headlinu informováno o novinkách v soudním procesu

⁴ Stopáže jsou měřeny pouze z délky příspěvků, tedy bez upoutávek a headlinů.

⁵ Data v tabulce jsou zaokrouhlená.

⁶ Relativní četnost byla počítána z celkového počtu zpravodajských příspěvků „politických“ a „předvolebních“ odvysílaných stanicí bez headlinů a upoutávek. To znamená, u příspěvků politických z celkového počtu 99, v případě „předvolebních“ příspěvků z 39. Celkový součet 100 % dostaneme, sečteme-li jednotlivé tematické příspěvky bez headlinů a upoutávek.

s D. Rathem, K. Pancovou a P. Kottem. Dále byly do headlinu řazeny zprávy informující o aktivitách prezidenta M. Zemana či kauze J. Nagyové. Co se týče volebních příspěvků, do headlinu byly řazeny pouze příspěvky související s organizací voleb (odevzdávání kandidátních listin, rozlosování čísel kandidátek, práce ve volební komisi, průběh prvního dne voleb).

Krom headlinů je v rámci zpravodajské relace největší důležitost zpravidla přikládána prvnímu příspěvku. Relace Televizní noviny zahajovala zprávy o politice celkem 9x, přičemž nejčastěji (2x) se agenda týkala kauzy D. Ratha, dále např. jednání o uzavření dolu Paskov či svatby P. Nečase (ODS) a J. Nagyové (ODS). Zprávy týkající se předvolební agendy zahajovaly relaci pouze v jednom případě, a to dne 25. 10. 2013, tedy první den voleb. Jak ukazuje tab. 5, příspěvky volební tematiky byly nejčastěji řazeny mezi druhou až pátou zprávu relace.

Tab. 5: Pořadí zpravodajských příspěvků

pořadí ZP ⁷	téma POLITIKA		téma VOLBY	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
1.zp	9	9 %	1	3 %
2.–5. zp	20	20 %	20	51 %
6.–10. zp	23	23 %	3	8 %
11.–15. zp	17	17 %	4	10 %
16.–20. zp	16	17 %	5	13 %
nad 20.zp	14	14 %	6	15 %

Důležitost jakou daná zpravodajská relace přikládá tématu nebo určité události je určována nejen počtem odvysílaných příspěvků, ale také jejich umístěním v rámci relace, jejich délkou i žánrovou formou. Shrneme-li úvodní popis předvolebního vysílání relace, je zřejmé, že tvůrci pořadu Televizní noviny věnovali podzimmím volbám do PS PČR relativně malou pozornost. Větší prostor byl věnován obecně politickým tématům a faktům. Za touto zvýšenou pozorností pak stojí především zájem o téma plánovaného uzavření dolu OKD a soudního procesu s D. Rathem.

Nutno však podotknout, že námi vytvořená klasifikace „politika/volby“ je umělá, a že recipienti ji vnímají v celku všech příspěvků. Jinými slovy, nejen dle agendy volební, ale i agendy obecně politické si utváří divák/volič výsledný dojem či názor na jednotlivé politické strany a jejich kandidáty.

Další z klíčových rutinních postupů žurnalistické práce představuje operování se zdroji informací. Práce se zdroji může zásadním způsobem ovlivnit vyznění daného příspěvku nebo i celé agendy. Výběr citovaných zdrojů výrazně ovlivňuje konečnou podobu zpravodajství, navíc jej lze využívat i jako „zástěrka“ pro sdělování názorů, jež samotní novináři nechtějí otevřeně formulovat (Trampota, 2006). V každé společnosti existují tzv. institucionální zdroje (jedinci), které mají do médií snazší a privilegovanější přístup (Hartley 1982). Jiné jsou naopak systematicky opomíjeny či marginalizovány, zdůrazňuje van Dijk (2000). I u jednotlivých médií se dá mnohdy vysledovat, které zdroje preferují, které se např. v příspěvcích vyskytují častěji. V souvislosti s posuzováním objektivit a vyváženosti politických příspěvků je zvlášť důležité sledovat, kteří mluvčí k danému tématu hovoří. Zda není medializován pouze jeden ideový pohled, a to jak v rámci jednoho příspěvku, tak v rámci většího celku. Jinými slovy, zda jsou recipientům v příspěvcích poskytovány všechny

⁷ Zpravodajský příspěvek.

relevantní informace nezbytné pro svobodné vytváření jejich názorů a současně, zda provozovatel vysílání záměrně dlouhodobě neupřednostňuje jeden ideový názor.

V naší analýze jsme rozdělili zdroje do dvou typů:

a/ zdroje pocházející z jiných médií, tedy citace.

b/ zdroje, které měly povahu oslovených mluvčích.

V prvním případě jsme sledovali zejména podíl a roli intermediální agendy při formování obrazu voleb či politických témat. V druhém jsme se zaměřili podrobněji na strukturu oslovených mluvčích. To vše samozřejmě s cílem identifikovat případné preference či upřednostňování jedněch „zdrojů“ před druhými.

Analýza ukázala, že redaktoři zpravodajských příspěvků Televizních novin pracovali s externími zdroji informací pouze ojediněle. Absence citovaných a zdrojovaných dat informací, může ukazovat na skutečnost, že tvůrci daných zpravodajských příspěvků buď nekladli velký důraz na přesnost citovaného zdroje, nebo neuvedením zdroje citace automaticky odkazovali na to, že se jedná o zdroj vlastní.

V druhém případě jsme se zaměřili na to, které informační zdroje a aktéři se v příspěvcích objevovali a jaký vliv měli na vyznění jednotlivých příspěvků. Výpovědi mluvčích mají funkci dokreslení událostí, akcentují její naléhavost a v neposlední řadě mají zvyšovat autenticitu reprezentace.

Jak ukazuje tabulka č. 6, nejfrekventovanějšími mluvčími volebních i politických příspěvků byli politici sami. Ve volebních příspěvcích tvořili dokonce více než polovinu všech oslovených mluvčích. Tento údaj svědčí o tom, že volební problematika byla zasazena tam, kam patří – do politického rámce.

Tab. 6: Obecná struktura zdrojů jako oslovených mluvčích

	téma POLITIKA		téma VOLBY	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
politik	97	34 %	131	61 %
vox pop	67	23 %	61	28 %
tiskový mluvčí	21	7 %	2	1 %
jiné	105	36 %	23	10 %
celkem	290	100 %	217	100 %

Podíváme-li se na strukturu oslovených mluvčích-politiků v obecně politických a volebních příspěvcích (tab. 7 a 8), spatřujeme rozdíly. V obecně politických příspěvcích byli nejčastěji slyšenými představitelé strany SPOZ či osoby kandidující za tuto stranu. Tento výsledek však není žádným překvapením. Naopak je logické, že v souvislosti s událostmi týkajícími se vládních záležitostí, či záležitostí spadajících pod jednotlivá ministerstva, vypovídali především představitelé vlády, či ministři daného resortu. Ve sledovaném období byla u moci vláda v demisi premiéra J. Rusnoka. Pět členů této vlády kandidovalo jako bezpartijní za stranu SPOZ, což se následně projevilo zvýšenou četností medializace této strany. Struktura mluvčích v obecně politických příspěvcích byla relativně vyvážená. Představitelé jednotlivých stran vystupovali téměř výhradně v souvislosti s aktuálním politickým děním a jejich výběr do role mluvčích lze tedy chápat jako opodstatněný.

Sjednotíme-li příspěvky obecně politické a volební, ukáže se, že v celku nejvíce opanovali agendu mluvčích zástupci ČSSD, ODS, TOP 09, SPOZ a také politické hnutí ANO. A to nejen co do počtu jednotlivých mluvčích, ale i v celku stopáže daných mluvčích. Ve volebních příspěvcích byl právě těmto stranám poskytnut mimořádný prostor v předvolebním speciálu Televizních novin. Tento volební speciál trval v námi sledovaném období tři týdny.

Každý týden redaktoři zvolili jedno téma či sadu otázek týkající se: 1) názorové shody voliče s lídrem strany, 2) obsazení ministerských postů v případě zvolení, 3) zdražování/zlevňování. Od pondělí do pátku byla do každé relace zařazena vždy jedna reportáž s předsedou jedné ze stran, kterému byly kladeny totožné otázky jako jeho kolegovi z jiného politického uskupení den předchozí/následující (viz níže). Poskytnutím tohoto prostoru právě těmto stranám mohlo dojít k znevýhodnění ostatních kandidujících subjektů. Za zmínku stojí, že právě těmto stranám byl také poskytnut prostor v diskuzním pořadu Vaše volba (krom zástupců uvedených stran byl také jednou hostem pořadu Pavel Kováčik za KSČM). Nelze s určitostí říci, na základě jakého klíče pracovali tvůrci zpráv při výběru právě těchto politických subjektů do onoho předvolebního speciálu Televizních novin. Je pravdou, že předvolební modely právě těmto politickým subjektům předpovídaly překročení 5% hranice, tedy hranice pro vstup do PS PČR. Srovnáme-li však tyto volební modely v různém předvolebním období, můžeme si všimnout absence strany KSČM. Na druhou stranu Straně Práv Občanů Zemanovci byly průzkumy předpovídány podobně vysoké volební preference jako straně KDU-ČSL či Úsvitu přímé demokracie. Otázkou tedy zůstává, z jakého důvodu relace Televizní noviny medializovala s větší četností právě tuto stranu.

V tabulkách 7 a 8 jsou krom četnosti výpovědí a celkové stopáže mluvních výpovědí zaznamenána také témata, ke kterým se mluvčí jednotlivých stran a hnutí vyjadřovali. Již z letného pohledu si můžeme všimnout podobnosti témat napříč stranami. Zejména u příspěvků obecně politických lze pozitivně hodnotit evidentní snahu tvůrců zpráv o oslovování jak představitelů pravice (ODS, TOP 09), tak levice (ČSSD, SPOZ), případně zařazování výpovědí expertů aj. relevantních osob. Můžeme konstatovat, že ani v jednom příspěvku, samozřejmě vždy s přihlédnutím k celkovému kontextu, nedošlo k pochybení či vychýlení v objektivitě pouze k jednomu názorovému proudu. Přehled analyzovaných příspěvků volební tematiky a podrobnější rozbor témat i mluvních uvádíme v příloze analýzy.

Tab. 7: Struktura zdrojů jako oslovených mluvčí, stopáž, témata: politici obecně

téma POLITIKA					
politický mluvčí strany	četnost	podíl	stopáž	podíl	témata
SPOZ	16	17 %	163 s	17 %	nekvalitní potraviny (8x), OKD (1x), kauza Mostecká uhelná (1x), vztah Šloufa a prezidenta (1x), církevní restituce (1x), situace na Ministerstvu dopravy (1x), datové schránky (1x), kadeřnictví na Hradě (1x), Babybox ve Vsetíně (1x)
ČSSD	14	15 %	99 s	10 %	OKD (3x), pravomoci prezidenta (1x), církevní restituce (1x), kauza Mostecká uhelná (1x), jak šel čas s politiky (1x), Rusnok si chce došlápnout na podnikatele (1x), „smogová“ žaloba (2x), jiné (4x)
ODS	11	11 %	60 s	6 %	OKD (1x), kauza Mostecká uhelná (1x), pravomoci prezidenta (1x), jak šel čas s politiky (1x), Rusnok si chce došlápnout na podnikatele (1x), svatba Nečas a Nagyová (1x), vězeňství v ČR (1x), jiné (4x)
TOP 09	10	10 %	75 s	8 %	OKD (1x), kauza Mostecká uhelná (2x), pravomoci prezidenta (1x), církevní restituce (1x), jak šel čas s politiky (1x), Rusnok si chce došlápnout na podnikatele (1x), narozeniny prezidenta (1x), jiné (2x)

ANO	3	3 %	15 s	2 %	pravomoci prezidenta (1x), církevní restituce (1x), narozeniny prezidenta (1x)
Věci veřejné	2	2 %	16 s	2 %	Upoutávka na pořad „Na vlastní oči“ (2x)
KSČM	1	1 %	9 s	1 %	soud s J. Vondruškou (1x)
Úsvit	1	1 %	8 s	1 %	církevní restituce (1x)
jiné ⁸	39	40 %	502 s	53 %	-

Tab. 8: Struktura zdrojů jako oslovených mluvčích, stopáž, témata: politici obecně

téma VOLBY					
politický mluvčí strany	četnost	podíl	stopáž	podíl	témata
ODS	26	20 %	227 s	23 %	volební program (18x), Vaše volba (6x), 1. den voleb (2x)
ČSSD	23	17,5 %	192 s	19 %	volební program (10x), financování kampaně (2x), Vaše volba (9x), reflexe chování voličů (1x), 1. den voleb (1x)
TOP 09	23	17,5 %	178 s	18 %	volební program (13x), Vaše volba (7x), reflexe chování voličů (1x), 1. den voleb (2x)
ANO	23	17,5 %	164 s	16 %	volební program (16x), Vaše volba (6x), 1. den voleb (1x)
SPOZ	18	14 %	136 s	13 %	volební program (14x), Vaše volba (3x), financování kampaně (1x)
KSČM	5	4 %	22 s	2 %	Vaše volba (3x), financování kampaně (1x), 1. den voleb (1x)
Úsvit	5	4 %	39 s	4 %	volební program (1x), financování kampaně (2x), 1. den voleb (2x)
Hlavu vzhůru	3	2 %	15 s	1 %	volební program (1x), metelesku blesku (2x)
KDU-ČSL	1	1 %	6 s	1 %	financování kampaně (1x),
jiné ⁹	4	3 %	27 s	3 %	-

Tab. 7 a 8 ukazují na počet výpovědí mluvčích jednotlivých politických stran ve sledovaném období. Nutno však podotknout, že jsme zaznamenávali každou jednotlivou výpověď. V jednom zpravodajském příspěvku však mohl jeden mluvčí vypovídat více než jednou, čímž mohl počet výpovědí za určitou stranu opticky narůst. Proto je relevantní také uvést, v kolika příspěvcích zástupci jednotlivých stran hovořili. Z takového srovnání vidíme, že nejčastěji slyšenými byli zejména představitelé ČSSD, TOP 09 a ODS (tab. 9). Zohledníme-li k uvedeným stranám jejich potenciální významnost v politickém či společenském životě, např. dle minulých voleb a složení Poslanecké sněmovny před jejím rozpuštěním v srpnu 2013¹⁰ a volebních modelů¹¹, vidíme, že prostor poskytnutý stranám v rámci příspěvků byl poměrně vyvážený. Jistý problém však spatřujeme v podprezentovanosti strany KSČM a jejich představitelů.

⁸ Do kategorie jiné jsme zařadili tyto subjekty: Miloš Zeman, Václav Klaus, Jiří Rusnok, Jan Fischer.

⁹ Do kategorie jiné jsme zařadili tyto subjekty: Miloš Zeman a ministr zdravotnictví Martin Holcát.

¹⁰ Viz příloha.

¹¹ Viz příloha.

Tab. 9: Počet příspěvků s oslovenými mluvčími: zástupci politických stran

politický mluvčí strany	téma POLITIKA		téma VOLBY	
	absolutní četnost	relativní četnost ¹²	absolutní četnost	relativní četnost ¹³
ČSSD	12	12 %	10	26 %
TOP 09	10	10 %	8	21 %
ODS	10	10 %	8	21 %
SPOZ	11	11 %	5	13 %
KSČM	1	1 %	3	7 %
ANO	3	3 %	6	15 %
Úsvit	1	1 %	3	7 %
Hlavu vzhůru	-	-	2	5 %
Věci veřejné	1	1 %	-	-

Všichni političtí mluvčí samozřejmě nemohou dostat stejný čas k vyjádření. Navíc v časovém intervalu, který je námi uměle vytvořen. Dodržení informační kvality vyváženosti však neznamená pouze stejnou časovou dotaci pro všechny mluvčí. Stejně důležitou roli hraje kritérium různorodosti ve skupině těch, kteří dostávají slovo nejčastěji. Z podrobnějšího rozboru politických mluvčích vidíme, že v obecně politických příspěvcích byl nejčastějším zdrojem informací prezident M. Zeman, a to velmi výrazně. V příspěvcích volebních překvapivě lídr politického hnutí ANO Andrej Babiš (tab. 11). Všimněme si však, že prvních pět pozic je v počtu výpovědí velice vyrovnaných. Jedná se o lídry stran ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ. Tedy stran, kterým byl věnován již zmiňovaný prostor v předvolebních speciálech relace.

Již mechanicky je v médiích přidělován prostor předsedům stran. Tak tomu bylo i ve volební agendě hlavní zpravodajské relace. I na dalších pozicích vidíme, že možnost hovořit dostávali zejména přední představitelé daných politických uskupení – předsedové či místopředsedové, případně osoby na prvních místech kandidátky (tab. 10 a 11). Analýza však zaznamenala časté pochybení v přesném označování daných politiků v titulku. Na mnoha místech chybělo nejen označení stranické příslušnosti hovořícího politika, ale mnohdy i jeho jméno. Jako běžná praxe redaktorů Televizních novin se ukázala, že v případě, vypovídá-li v jednom příspěvku stejný mluvčí vícekrát, bývá popisek mluvčího uveden jen u první výpovědi. Takovéto pochybení je zřejmě prohřeškem činnosti konkrétních redaktorů. Je otázkou, zda se jedná o prohřešek natolik zásadní, aby se jím Rada zabývala. Jisté je, že pokud není citovaná osoba přesně označena v titulku, nedostávají recipienti úplné, či zcela objektivní informace. U méně známých politiků, nebo těch, kteří nejsou na obrazovkách viděni tak často, je daná informace o politické příslušnosti (či dokonce jména vypovídající osoby) velmi zásadní, neboť pro většinu diváků je to osoba zcela neznámá¹⁴.

¹² Relativní četnost počítána z celku všech příspěvků tematiky obecně politické, tedy z 82 příspěvků.

¹³ Relativní četnost počítána z celku všech příspěvků tematiky volební, tedy z 39 příspěvků.

¹⁴ V několika příspěvcích byli prezentováni či osloveni jako mluvčí např. starostové obcí ČR, kteří taktéž reprezentovali určité politické strany. Tyto subjekty nebyly v analýze zohledněny.

Tab. 10: Struktura zdrojů jako oslovených mluvčích: politici konkrétně¹⁵

téma POLITIKA					
politický mluvčí	specifikace	četnost	politický mluvčí	specifikace	četnost
Zeman M.	prezident	29	Zácha M.	ODS	1
Toman M.	kand. SPOZ	8	Topolánek M.	ODS	1
Rusnok J.	nestraník	5	Volák D.	ODS	1
Němcová M.	ODS	5	Hudeček T.	TOP 09	1
Kalousek M.	TOP 09	4	Quittová P.	Věci veřejné	1
Klaus V.	nestraník	3	Šlouf M.	SPOZ	1
Babiš A.	ANO	3	Bárta V.	Věci veřejné	1
Schwarzenberg K.	TOP 09	3	Grégr M.	SPOZ	1
Pecina M.	kand. SPOZ	2	Kruliš V.	SPOZ	1
Škromach Z.	ČSSD	2	Hašek M.	ČSSD	1
Sobotka B.	ČSSD	2	Okamura T.	Úsvit	1
Šnorek M.	ODS	2	Vondruška J.	KSČM	1
Kainar P.	ČSSD	2	Slepička D.	ČSSD	1
Zaorálek L.	ČSSD	2	Langšádlová H.	TOP 09	1
Novák M.	ČSSD	2	Svoboda B.	ODS	1
Fischer J.	nestraník	2	Onderka R.	ČSSD	1
Žák Z.	kand. SPOZ	2	Nečas L.	SPOZ	1
Nečas P.	ODS	1	Čermák L.	ČSSD	1

Tab. 11: Struktura zdrojů jako oslovených mluvčích: politici konkrétně

téma VOLBY					
politický mluvčí	specifikace	četnost	politický mluvčí	specifikace	četnost
Babiš A.	ANO	23	Zeman M.	prezident	2
Němcová M.	ODS	22	Bobošíková J.	Hlavu vzhůru	2
Schwarzenberg K.	TOP 09	18	Holcát M.	nestraník	2
Sobotka B.	ČSSD	18	Kuba M.	ODS	2
Mynář V.	SPOZ	15	Julínek T.	ODS	2
Okamura T.	Úsvit	5	Vostrá M.	KSČM	1
Kalousek M.	TOP 09	5	Úlehla T.	Hlavu vzhůru	1
Hašek M.	ČSSD	4	Filip V.	KSČM	1
Kováčik P.	KSČM	3	Škromach Z.	ČSSD	1
Lukl F.	SPOZ	3	Bělobrádek P.	KDU-ČSL	1

V analýze jsme se zaměřili nejen na toho, kdo mluví, ale také o kom se mluví. Zajímali nás tedy aktéři či subjekty zprávy, přičemž jsme se omezili pouze na subjekty politické. V politických příspěvcích jsme zaznamenali celkem 200 politických aktérů, z toho 34 různých osob/subjektů. Ve volebních příspěvcích jich bylo, navzdory menšímu celkovému počtu příspěvků, více. Celkem 276 aktérů, z toho 59 různých jedinců/subjektů. Celkový soupis všech obecných subjektů i konkrétních jedinců, o kterých se hovořilo v politických i volebních příspěvcích, uvádíme v příloze této analýzy.

Tabulky č. 12 a 13 ukazují, o kterých politických stranách či představitelích stran bylo hovořeno nejčastěji. Obě uvedené tabulky jsou zobecňující – politické subjekty, které tabulky uvádí, v sobě zahrnují i konkrétní politiky, o kterých se hovořilo. Jinými slovy, pokud se

¹⁵ Údaje v tabulce (i ostatních tabulkách) ukazující na politickou příslušnost mluvčích odpovídají stavu ve sledovaném období.

nejčastěji ve volebních příspěvcích hovořilo o straně ČSSD, hovořilo se nejen o této straně obecně, ale i např. o B. Sobotkovi, M. Haškovi a dalších představitelích strany. Aby bylo zřejmé, v souvislosti s jakými tématy bylo o daných subjektech hovořeno, uvádíme v tabulkách současně hlavní témata, ve kterých aktéři stran figurovali. Nutno podotknout, že jsme zaznamenávali a následně analyzovali výpovědi všech mluvčích, tedy nejen moderátorů a redaktorů programu NOVA, ale i oslovených zdrojů/mluvčích.

Tab. 12: Struktura politických aktérů/subjektů v příspěvcích politické agendy obecně

téma POLITIKA				
politický subjekt	četnost	podíl	počet ZP	témata
Miloš Zeman	91	45 %	25	zejména kauza dolu Paskov, kauza Mostecká uhelná, cesta prezidenta po ČR, cesta prezidenta do Izraele
ODS	50	25 %	15	zejména kauza Nagyová, dále kauza Mostecká uhelná, kauza Opencard, svatba P. Nečase a J. Nagyové
SPOZ	14	7 %	7	církevní restituce, propouštění Z. Žáka, vztah Šloufa a prezidenta, kvalita potravin
ČSSD	10	5 %	7	OKD, kauza Mostecká uhelná, církevní restituce, návštěva prezidenta Brna
TOP 09	6	3 %	4	pravomoci prezidenta, jak šel čas s politiky, Mostecká uhelná
LEV 21	3	2 %	1	výročí smrti Václava Kočky ml.
Věci veřejné	3	2 %	1	Upoutávka Na vlastní oči
KSČM	2	1 %	1	soud s J. Vondruškou
ANEO	1	1 %	1	OKD
ostatní ¹⁶	20	9 %	-	-

Jak ukazuje tab. 12, v příspěvcích obecně politických se hovořilo nejčastěji o prezidentovi M. Zemanovi, a to v souvislosti s různými tématy. Významný podíl patřil také straně ODS. Příčinou bylo četné informování o soudním procesu v kauze J. Nagyové (Nečasové), svatbě P. Nečase a J. Nagyové či kauze Opencard. Vidíme tedy, že kontext, jež se k této straně v obecně politických příspěvcích vztahoval, byl spíše negativního charakteru. Rozhodně tedy nelze hovořit o protěžování této strany. V průběhu sledovaného období se objevila tři témata, kterým se relace věnovala komplexněji a relativně dlouhodobě. Krom výše zmíněných kauz se jednalo zejména o téma plánovaného uzavření dolu Paskov společnosti OKD. V souvislosti s tímto tématem byl hojně zmiňován prezident M. Zeman a jeho role v jednání státu se zástupci OKD. Dále také představitelé strany ČSSD či strana samotná. A to z toho důvodu, že společnost OKD byla z největší části privatizována právě za vlády ČSSD. Zaměříme-li se na příspěvky volební tematiky, vidíme, že největšího prostoru se v hlavní zpravodajské relaci dostalo zejména stranám ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ (tab. 13). Je to dáno již zmíněným volebním speciálem, prostřednictvím kterého byl právě těmto subjektům poskytován prostor. Všimněme si, že právě těchto 5 politických stran disponuje velmi podobnou tematickou agendou. Straně KSČM bylo oproti těmto stranám věnováno podstatně méně prostoru. V několika reportážích se redaktori zmiňovali i o nových politických subjektech, u nichž bylo možné dle průzkumů očekávat jistou naději na úspěch v nadcházejících volbách (Úsvit přímé demokracie a Hlavu vzhůru). Strana Aktiv nezávislých občanů byla zmiňována v příspěvku (30. 9.), který informoval o tom, že strany měly poslední možnost měnit své kandidátky. Příspěvek se mimo jiné zaměřil (dle rétoriky reportérky) na

¹⁶ Tj. politici bezpartijní a současně nekandidující za žádnou politickou stranu a hnutí: J. Rusnok, J. Fischer, M. Holcát, V. Klaus.

kontroverzní kandidáty, přičemž byl zmíněn, krom jiných, bývalý majitel Poldi Kladno Vladimír Stehlík, který kandidoval do voleb jako lídr strany ANEO. O posledních dvou subjektech uvedených v tabulce 13, tedy politickém hnutí Změna a straně ČSS, informoval jeden zpravodajský příspěvek, jehož tématem bylo ten den aktuální rozlosování čísel kandidátek jednotlivých stran (2. 10.).

Tab. 13: Struktura politických aktérů/subjektů v příspěvcích agendy volební

politický subjekt	téma VOLBY			
	četnost	podíl	počet ZP	témata
ČSSD	57	21 %	17	volební program (9x), povolební vyjednávání (14x), upoutávka na Vaše volba (18x), volební preference (4x), organizace voleb (4x), kampaň (2x), reflexe minulosti strany (6x)
ODS	48	17 %	14	upoutávka na Vaše volba (13x), volební program (12x), povolební vyjednávání (11x), reflexe minulosti strany (5x), kampaň (4x), volební preference (2x), organizace voleb (1x)
TOP 09, STAN	45	16 %	13	upoutávka na Vaše volba (17x), volební program (11x), povolební vyjednávání (6x), reflexe chování voličů (6x), reflexe minulosti strany (3x), organizace voleb (1x), volební preference (1x)
ANO	37	13 %	8	upoutávka na Vaše volba (15x), povolební vyjednávání (8x), volební program (9x), volební preference (3x), organizace voleb (1x), kampaň (1x),
SPOZ	33	12 %	8	upoutávka na Vaše volba (11x), reflexe chování voličů (8x), volební program (6x), povolební vyjednávání (5x), volební preference (1x), kampaň (1x), organizace voleb (1x)
KSČM	17	6 %	6	upoutávka na Vaše volba (6x), volební preference (4x), povolební vyjednávání (3x), reflexe minulosti strany (2x), kampaň (1x), organizace voleb (1x)
Hlavu vzhůru	14	5 %	3	kampaň – Metelesku blesku (7x), reflexe chování voličů (5x), organizace voleb (2x)
Úsvit	7	3 %	2	reflexe chování voličů (5x), kampaň (2x)
KDU-ČSL	6	2 %	3	reflexe chování voličů (4x), kampaň (1x), organizace voleb (1x)
ANEO	4	1,5 %	1	organizace voleb (3x), reflexe minulosti strany/kandidáta (1x)
ZMĚNA	2	1 %	1	organizace voleb (2x)
ČSS ¹⁷	1	0,5 %	1	organizace voleb (1x)
ostatní ¹⁸	5	2 %	-	-

Ze srovnání četnosti, s jakou se o uvedených subjektech hovořilo, opět vyplývá, že největšího souvislého prostoru se v hlavní zpravodajské relaci dostalo zejména pěti kandidujícím subjektům – ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ.

Srovnání pouze četnosti jednotlivých subjektů však není dostačujícím ukazatelem pro vyvození závěru o posunutí vyváženosti směrem k těmto stranám. Vedle „hlasitosti“, kterou jsme operacionalizovali prostřednictvím indikátorů přítomnosti ve vysílání jako mluvčí-zdroj, stopáže a počtu zmínek o subjektech/aktérech, bylo pro výsledný obraz kandidátů klíčové jejich tematické zarámování. Závěrem části analyzující aktéry jednotlivých příspěvků a subjektů se proto pokusíme popsat základní tematické okruhy spojované s kandidujícími

¹⁷ Československá strana socialistická byla prezentována pouze v jednom příspěvku, který informoval o to, že kandidátka strany nebyla v Olomouci přijatá.

¹⁸ Tj. politici bezpartijní a současně nekandidující za žádnou politickou stranu a hnutí: J. Rusnok, J. Fischer, M. Holcát, V. Klaus.

stranami a jejími představiteli a porovnat objektivitu, respektive vyváženost a nestrannost sledované mediální praxe. U jednotlivých politických subjektů uvedeme jak kontext výpovědí o subjektech, tak případné hodnocení subjektů autorem výpovědi. V následující části se však zaměříme pouze na příspěvky volební tematiky.

Rozbor konkrétních politických subjektů začneme stranou ČSSD, o které se hovořilo celkem 57x v 17 příspěvcích. Jak ukazuje tab. 14 a 15, nejčastěji se hovořilo o straně ČSSD v obecném kontextu. O konkrétních představitelích bylo vypovídáno dohromady 23x. Nejčastěji pak o předsedovi strany B. Sobotkovi. Většinu výpovědí (74 %) pronášeli moderátoři či redaktoři zpravodajské relace.

Tab. 14: Kontext výpovědí o straně ČSSD a jejích reprezentantech

KONTEXT výpovědí/ČSSD					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
ČSSD	32	-	2	-	34
Sobotka B.	8	-	-	1	9
Hašek M.	5	-	-	-	5
Adámek F.	1	-	1	-	2
Němeček S.	1	-	-	-	1
Sklenák R.	1	-	-	-	1
Tvrdík J.	1	-	-	-	1
Jandák V.	1	-	-	-	1
Zaorálek L.	1	-	-	-	1
Krejčí I.	1	-	-	-	1
Mládek J.	1	-	-	-	1
celkem	53	-	3	1	57

Tab. 15: Hodnocení výpovědí o straně ČSSD a jejích reprezentantech

HODNOCENÍ výpovědí/ČSSD					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
ČSSD	32	-	2	-	34
Sobotka B.	8	-	-	1	9
Hašek M.	5	-	-	-	5
Adámek F.	2	-	-	-	2
Němeček S.	-	1	-	-	1
Sklenák R.	-	1	-	-	1
Tvrdík J.	-	-	1	-	1
Jandák V.	-	1	-	-	1
Zaorálek L.	-	1	-	-	1
Krejčí I.	-	1	-	-	1
Mládek J.	-	1	-	-	1
celkem	47	6	3	1	57

Strana byla v relaci nejčastěji medializována prostřednictvím zmíněného volebního speciálu. Ve třech reportážích byl v průběhu třech týdnů dotazován předseda strany na otázky týkající se různých záležitostí. Námětem první reportáže bylo dotazování B. Sobotky a voliče ČSSD sadou sedmi otázek. Cílem reportáže bylo tímto demonstrovat názorovou ne/shodu lídra strany a voliče (Tento příspěvek však nebyl v zájmu volební analýzy, jelikož byl relací odvysílán již 17. 9., tedy mimo naše sledované období. Pro úplnost informace však považujeme za relevantní jej uvést). Ve druhé reportáži volebního speciálu reportérku zajímalo, koho by v případě volebního vítězství strana ČSSD obsadila na konkrétní

ministerské posty (23. 9.). V poslední, třetí, reportáži volebního speciálu se reportérka zajímala o to, co by strana, byla-li by zvolena, měla v plánu zlevňovat/zdražovat a proč, případně jak by zlevňování kompenzovala (1. 10.). Všechny tři reportáže byly převážně informačního charakteru. Dalo by se říct, že tyto reportáže měly až formu interview bez jakéhokoli vnějšího hodnocení samotnou reportérkou. Tímto způsobem byly prezentovány i ostatní strany, které dostaly v onom speciálu prostor (ODS, TOP 09, ANO, SPOZ).

V ostatních příspěvcích, ve kterých byla strana medializována, bylo informováno např. o volebním programu strany v souvislosti se zdravotnickými poplatky (20. 10.), o financování kampaně strany (14. 10.), o rozlosování čísel volebních kandidátek (2. 10.), o personálních změnách na kandidátních listinách (30. 9.) či v souvislosti s upoutávkou na diskuzní pořad Vaše volba (popř. záznamem z pořadu). V několika reportážích bylo taktéž odkazováno na slibné volební preference strany (např. z 26. 9.). Všechny uvedené příspěvky s jejich konkrétním popisem jsou uvedeny v příloze analýzy.

Jak kontext, tak hodnocení výpovědí o straně a jejích zástupcích bylo povětšinou neutrálního charakteru. Negativní či ambivalentní výpovědi byly pronášeny povětšinou M. Kalousem, a to právě v reportáži, jejíž námětem byl záznam z diskuzního pořadu Vaše volba, ve kterém byl právě M. Kalousek (TOP 09) společně s B. Sobotkou (ČSSD) hostem (23. 10.). Relace Televizní noviny záměrně vybrala část pořadu, ve které se politici vzájemně konfrontovali negativními výpověďmi. Jak redaktorka reportáže uvádí, „našlo se pár momentů, ve kterých Kalousek se Sobotkou připomínali dva odvěké rivaly. Tady jsou jejich nejzajímavější výroky“. A ze záznamu hovoří M. Kalousek: „Kdybych byl voličem ČSSD, jsem naštván, že nevede volební boj s konzervativci, ale soutěží s komunistickou stranou o to, která z těch dvou stran bude komunističtější ... vy chcete zkasírovat úplně každého...“. Již předešlý den (22. 10.), v upoutávce na pořad Vaše volba, byla upoutávka zpracována způsobem poutajícím na to, že „se proti sobě postaví dva odvěcí rivalové“. I v této upoutávce proti sobě M. Kalousek a B. Sobotka hovoří. Kalousek komentuje privatizaci ČSA slovy: „Že mě stav ČSA vyčítáte pane předsedo vy, vy, který jste jmenoval do funkce prezidenta ČSA Jaroslava Tvrdíka v odborných kruzích řečeného luftjarda“.

Pozitivní hodnocení šesti subjektů, jež uvádí tab. 15, pronášel lídr strany B. Sobotka ve zmíněné reportáži „koho na ministerské posty“ při vysvětlování, z jakých důvodů by jím citované osoby na tyto ministerské posty dosadila ČSSD.

Z monitoringu a analýzy odvysílaných předvolebních příspěvků, můžeme konstatovat, že výsledný mediální obraz strany byl neutrální. Pro stranu vyznívaly pozitivně zejména zmínky týkající se volebních preferencí, které byly pro stranu velice přívětivé. Jen pro zajímavost, v mediálních studiích je popisován tzv. effect band-wagon. Tento termín obrazně vyjadřuje, že každý chce „jet na vagoně s vítěznou kapelou“, tedy patřit k vítězům. Nerozhodnutý volič tak může dát hlas právě té straně, o které je známo, že má největší preference.

Druhou nejčastěji zmiňovanou politickou stranou volebních příspěvků byla strana ODS, o které se hovořilo 48x v 14 příspěvcích. Jak ukazuje tab. 16 a 17, nejčastěji se hovořilo o straně ODS v obecném kontextu. O konkrétních představitelích bylo vypovídáno dohromady 24x. Nejčastěji zmiňovanou konkrétní osobou strany byla její volební lídryně M. Němcová. Většinu výpovědí (73 %) pronášeli moderátoři či redaktori zpravodajské relace, ve zbylých případech hovořili o straně či jejích představitelích A. Babiš, M. Němcová a mluvčí strany ODS J. Sochor.

Tab. 16: Kontext výpovědí o straně ODS a jejích reprezentantech

KONTEXT výpovědí/ODS					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
ODS	18	1	4	1	24
Němcová M.	13	1	-	-	14
Stanjura Z.	1	-	-	-	1
Polák F.	1	-	-	-	1
Kohoutová L.	1	-	-	-	1
Kuba M.	1	-	-	-	1
Pospíšil J.	1	-	-	-	1
Nečas P.	1	-	-	-	1
Svoboda B.	1	-	-	-	1
Zahradil J.	1	-	-	-	1
Julínek T.	1	-	-	-	1
Chalupa T.	1	-	-	-	1
celkem	41	2	4	1	48

Tab. 17: Hodnocení výpovědí o straně ODS a jejích reprezentantech

HODNOCENÍ výpovědí/ODS					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
ODS	21	-	2	1	24
Němcová M.	14	-	-	-	14
Stanjura Z.	-	1	-	-	1
Polák F.	-	1	-	-	1
Kohoutová L.	-	1	-	-	1
Kuba M.	-	1	-	-	1
Pospíšil J.	-	1	-	-	1
Nečas P.	-	-	-	1	1
Svoboda B.	-	1	-	-	1
Zahradil J.	-	1	-	-	1
Julínek T.	1	-	-	-	1
Chalupa T.	-	1	-	-	1
celkem	36	8	2	2	48

Podíváme-li se, v souvislosti s jakými tématy byla strana nejčastěji medializována, vidíme značnou podobnost se stranou ČSSD. Straně byl taktéž poskytnut prostor ve třech dílech volebního speciálu. Na stejné otázky jako B. Sobotka odpovídala volební lídryně strany M. Němcová (18. 9., 24. 9. a 2. 10.). V ostatních případech bylo o straně hovořeno např. v souvislosti s tématy: volební program strany týkající se otázky zdravotnických poplatků (20. 10.), financování kampaně strany (14. 10.), rozlosování čísel volebních kandidátek (2. 10.), odhad volební účasti (18. 10.) či v souvislosti s upoutávkou na diskuzní pořad Vaše volba (popř. záznamem z pořadu).

Jak kontext, tak hodnocení výpovědí o straně a jejích zástupcích byl povětšinou neutrálního charakteru. Pouze ve dvou případech byl kontext výpovědí o straně ODS negativní, 4x ambivalentní. Jednalo se o výpovědi reflektující nízké volební preference strany, financování kampaně strany, přesněji reflexe netransparentního účtu ODS, a dále tři výpovědi A. Babiše (ODS) kritizující politické kroky strany v minulém vládním období (4. 10. a 18. 10.). Naopak pozitivní hodnocení osmi představitelů strany, na které ukazuje tab. 17, jsou zapříčiněny výpověďmi M. Němcové v souvislosti s otázkou „kdo a proč na ministerské posty“.

I přesto, že v některých příspěvcích zaznívalo negativní hodnocení strany v souvislosti s minulým vládním obdobím, relace na toto téma nijak zvlášť neupozorňovala. Výsledný mediální obraz strany daný volebními příspěvky tak byl neutrální. Nutno však připomenout, že relace také medializovala průběh „kauzy Nagyová“, svatbu P. Nečase a J. Nagyové, či kauzu Opencard, tedy kauzy, které taktéž ovlivňovaly obraz strany. Nelze však říci, že by tyto případy relace účelově zvýznamňovala s cílem poškodit stranu.

Dále se podíváme na politickou stranu třetí v pořadí na škále četnosti zmínek o jednotlivých politických subjektech. Touto stranou byla strana TOP 09, o které se hovořilo 45x v 13 příspěvcích. Jak ukazuje tab. 18 a 19, nejčastěji se hovořilo o straně TOP 09 v obecném kontextu. O konkrétních představitelích bylo vypovídáno dohromady 22x, přičemž většinu výpovědí (76 %) pronášeli moderátoři či redaktori zpravodajské relace. Oproti dvěma předešlým stranám se v souvislosti se stranou TOP 09 hovořilo pouze o třech jejích představitelích – předsedovi K. Schwarzenbergovi, místopředsedovi strany a bývalém ministrovi financí M. Kalouskovi a bývalém ministrovi práce a sociálních věcí J. Drábkovi. Jak kontext, tak hodnocení výpovědí o straně a jejích zástupcích byl povětšinou neutrálního charakteru. V případě několika ambivalentních a jedné negativní výpovědi se jednalo se o sdělení reflektující působnost strany v předešlé vládní koalici. Tato prohlášení pronášel jednak A. Babiš (4. 10.), jednak B. Sobotka (22. a 23. 10.).

Stejně jako předešlým dvěma stranám, i straně TOP 09 byl poskytnut prostor ve třech příspěvcích z cyklu předvolebního seriálu (19. 9., 25. 9. a 3. 10.). V ostatních případech bylo o straně hovořeno zejména s neutrálními tématy: předvolební kampaň, rozlosování čísel kandidátek (2. 10.), odhad volební účasti (18. 10.), reflexe chování voličů (6. 10.), či v souvislosti s upoutávkou na diskuzní pořad Vaše volba (popř. záznamem z pořadu). Výsledný mediální obraz daný odvysílanými příspěvky, ve kterých se o straně hovořilo, byl spíše neutrálního charakteru.

Tab. 18: Kontext výpovědí o straně TOP 09 a jejích reprezentantech

KONTEXT výpovědí/TOP 09					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
TOP 09	20	-	3	-	23
Schwarzenberg K.	11	-	-	-	11
Kalousek M.	5	1	1	1	8
Drábek J.	-	1	1	-	2
STAN	1	-	-	-	1
celkem	37	2	5	1	45

Tab. 19: Hodnocení výpovědí o straně TOP 09 a jejích reprezentantech

HODNOCENÍ výpovědí/TOP 09					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
TOP 09	21	-	2	-	23
Schwarzenberg K.	11	-	-	-	11
Kalousek M.	5	1	1	1	8
Drábek J.	-	1	1	-	2
STAN	1	-	-	-	1
celkem	38	2	4	1	45

Další politický subjekt, který byl relací hojně medializován, bylo politické hnutí ANO, o kterém se hovořilo celkem 37x v 8 příspěvcích. Jak ukazuje tab. 20 a 21, v souvislosti s tímto hnutím se nejčastěji hovořilo o jeho lídrovi Andreji Babišovi, přičemž vždy se jednalo o výpovědi

kontextově i valenčně neutrální. O zbylých reprezentantech hnutí ANO hovořil sám A. Babiš, když byl tázán reportérkou, koho by jeho hnutí dosadilo na konkrétní ministerské posty (26. 9.). Hnutí ANO bylo nejčastěji medializováno prostřednictvím jmenovaného volebního speciálu zpravodajské relace. Na otázky reportérky odpovídal ve třech reportážích A. Babiš (20. 9., 26. 9., 4. 10.). Dále se o hnutí ANO hovořilo zejména v souvislosti s upoutávkou (popř. záznamem) na diskuzní pořad Vaše volba, ve kterém byl A. Babiš dvakrát hostem. V několika příspěvcích byly také relací zmiňovány slibné volební preference strany, např. „...to, že by politické hnutí ANO mohlo mluvit do složení vlády, není vyloučené. Poslední průzkumy totiž tuhle nedávno vzniklou stranu raketově vynesly na třetí místo za ČSSD a KSČM. Jestli a nakolik se dá průzkumům věřit, ukážou až volby...“ (26. 9., 0:05:22). Výsledný mediální obraz daný odvysílanými příspěvky, ve kterých se o straně hovořilo, byl tak spíše neutrální.

Tab. 20: Kontext výpovědí o hnutí ANO a jeho reprezentantech

KONTEXT výpovědí/ANO					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
Babiš A.	19	-	-	-	19
ANO	11	2	-	-	13
Stropnický M.	1	-	-	-	1
Telička P.	1	-	-	-	1
Vyzula R.	1	-	-	-	1
Jermanová R.	1	-	-	-	1
Maxová R.	1	-	-	-	1
celkem	35	2	-	-	37

Tab. 21: Hodnocení výpovědí o hnutí ANO a jeho reprezentantech

HODNOCENÍ výpovědí/ANO					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
Babiš A.	19	-	-	-	19
ANO	13	-	-	-	13
Stropnický M.	1	-	-	-	1
Telička P.	1	-	-	-	1
Vyzula R.	1	-	-	-	1
Jermanová R.	1	-	-	-	1
Maxová R.	1	-	-	-	1
celkem	37	-	-	-	37

Poslední strana, které relace věnovala prostor ve volebním speciálu, byla Strana Práv Občanů Zemanovci, o které se hovořilo celkem 33x v 8 příspěvcích. Jak ukazuje tab. 22 a 23, nejčastěji se hovořilo o straně SPOZ v obecném kontextu. O konkrétních představitelích bylo vypovídáno dohromady 16x, přičemž většinu výpovědí (79 %) pronášeli moderátoři či redaktori zpravodajské relace.

Jak kontext, tak hodnocení výpovědí o straně a jejích zástupcích bylo povětšinou neutrálního charakteru. Nejčastěji zmiňovanou osobou strany byl tehdejší ministr pro místní rozvoj v demisi, nestraník a kandidát za tuto stranu v Jihomoravském kraji F. Lukl. Důvodem jeho medializace v relaci byla jeho účast v diskuzním pořadu Vaše volba. O dalších představitelích F. Koníčkoví a L. Nečasovi hovořil předseda strany SPOZ ve Zlínském kraji V. Mynář v reportáži, ve které byl tázán na případné personální obsazování ministerstev

stranou SPOZ (27. 9.). V ostatních případech bylo o straně hovořeno v příspěvcích informujících o rozlosování čísel kandidátek (2. 10.) či reflektujících chování/jednání voličů (6. 10.). Můžeme tedy konstatovat, že vyjma třech dílů volebního speciálu a upoutávek (záznamů) pořadu Vaše volba nebyla tato strana významněji medializována. I přesto je zařazení strany do volebního speciálu relace k pozastavení. A to z již výše zmíněného důvodu – volební preference různých mediálních agentur nepředpovídaly straně o nic větší volební zisk než např. stranám KDU-ČSL či Úsvitu přímé demokracie.

Tab. 22: Kontext výpovědí o straně SPOZ a jejich reprezentantech

KONTEXT výpovědí/SPOZ					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
SPOZ	17	-	-	-	17
Lukl F.	8	-	-	-	8
Mynář V.	4	-	1	-	5
Šlouf M.	1	-	-	-	1
Koníček F.	1	-	-	-	1
Nečas L.	1	-	-	-	1
celkem	32	-	1	-	33

Tab. 23: Hodnocení výpovědí o straně SPOZ a jejich reprezentantech

HODNOCENÍ výpovědí/SPOZ					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
SPOZ	17	-	-	-	17
Lukl F.	8	-	-	-	8
Mynář V.	5	-	-	-	5
Šlouf M.	1	-	-	-	1
Koníček F.	1	-	-	-	1
Nečas L.	-	1	-	-	1
celkem	32	1	-	-	33

Poslední strana, které se dostalo relativně větší pozornosti, byla stran KSČM. Této straně však již nebyl věnován prostor ve volebním speciálu, a proto byla její medializace o poznání nižší. Hovořilo se o ní 17x v 6 příspěvcích. Strana KSČM a její jediný v relaci citovaný představitel P. Kováčik, byla zmiňována ve většině případů ve dvou příspěvcích týkajících se pořadu Vaše Volba, jehož byl P. Kováčik hostem (15. a 16. 10.). Krom těchto dvou případů se o straně hovořilo v reportáži, jejíž tématem bylo financování kampaní stran (14. 10.) a v příspěvku, který informoval o rozlosování čísel kandidátek stran (2. 10.). Vezmeme-li v úvahu, jaké volební preference byly straně přisuzovány různými výzkumnými agenturami, je na místě ptát se, z jakého důvodu nebyl této straně věnován prostor ve volebním speciálu Televizních novin.

Tab. 24: Kontext výpovědí o straně KSČM a jejich reprezentantech

KONTEXT výpovědí/KSČM					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
KSČM	11	-	1	1	13
Kováčik P.	4	-	-	-	4
celkem	15	-	1	1	17

Tab. 25: Hodnocení výpovědí o straně KSČM a jejích reprezentantech

HODNOCENÍ výpovědí/KSČM					
subjekt/politik	neutrální	pozitivní	ambivalentní	negativní	celkem
KSČM	12	-	1	-	13
Kováčik P.	4	-	-	-	4
celkem	16	-	1	-	17

Krom výše zmíněných politických subjektů se mluvilo také o politickém hnutí Úsvitu přímé demokracie, politické straně KDU-ČSL a volebním bloku Hlavu vzhůru. Zmínky o těchto subjektech byly povětšinou neutrálního charakteru. Jejich pokrytí v rámci předvolebního vysílání však bylo oproti uvedeným stranám podstatně menší. Volební blok Jany Bobošíkové Hlavu vzhůru byl medializován v souvislosti s hymnou hnutí Metelesku blesku, resp. sporem bloku o toto sousloví se Zdeňkem Svěrákem (2. 10.). Dále o něm bylo hovořeno v příspěvku informujícím o rozlosování čísel kandidátek, tato reportáž zmiňovala i KDU-ČSL (2. 10.). O všech třech subjektech pojednávala reportáž reflektující znalost politických zkratk stran občany ČR (6. 10.). O hnutí Úsvit přímé demokracie se hovořilo také v příspěvku, který pojednával o financování kampaní některých kandidujících uskupení. Reportáž o financování kampaní kandidujících subjektů zmiňovala stranu KDU-ČSL i stranu Úsvit jako příklady těch stran, jež mají vedený transparentní účet. Konkrétní případy, ve kterých bylo o těchto stranách hovořeno, uvádíme v příloze této analýzy.

Analýza distribuce zmínek o jednotlivých politických subjektech indikuje, jak daná relace reflektuje a manifestuje míru jejich relevance. Shrňme-li výše popsané, zřetelně největší prostor věnovala relace informování o straně a kandidátech ČSSD (57 zmínek v 17 příspěvcích), ODS (48 zmínek v 14 příspěvcích), TOP 09 (45x v 13 příspěvcích), dále politickému hnutí ANO (37x v příspěvcích) a straně SPOZ (33 v 8 příspěvcích). Ostatní politické subjekty, o kterých bylo hovořeno, měly v relaci ve sledovaném období podstatně menší zastoupení, a to včetně straně KSČM, která byla jednak v minulém období účastna v Poslanecké sněmovně, jednak jí předvolební průzkumy predikovaly vysoké voličské preference. Zejména díky účasti zástupce strany KSČM P. Kováčíka v předvolebním diskuzním pořadu Vaše volba, byla strana KSČM zmiňována celkem 17x v 6 příspěvcích. Z pohledu sledovaného kritéria vyváženosti, respektive proporčního zastoupení zmínek o jednotlivých politických subjektech, lze tedy upozornit na mírné podprezentování strany KSČM, která nebyla zařazena do předvolebního speciálu Televizních novin, navzdory vysokým předvolebním preferencím strany.

O politických stranách a hnutích bylo vypovídáno převážně s neutrální valencí i kontextem. Signalizace postojů žurnalistů zpravodajské relace k jednotlivým politickým uskupením a jejich kandidátům byla realizována spíše prostřednictvím signálů implicitního (kontextuálního) hodnocení než prostřednictvím explicitních hodnotících výrazů. Pokud byly užity hodnotící výrazy explicitně, je zřejmé, že klíčové editoriaální východisko, které pomáhalo udržet především informačně neutrální tón jednotlivých příspěvků, bylo postaveno především na roli komentářů samotných politiků.

Závěrem analýzy zpravodajské relace se podíváme na tematickou agendu analyzovaných zpravodajských příspěvků. Většiny relevantních témat utvářejících mediální obraz daných politických subjektů jsme se dotkli v předchozí části. Následující část analýzy tak bude spíše ukazatelem toho, jaká témata médium nastolovalo a zvýznamňovalo, příp. které opomíjelo.

Předmětem analýzy je předvolební agenda zpravodajské relace programu NOVA. Jak jsme již uvedli, sledovali jsme nejen příspěvky týkající se voleb do Poslanecké sněmovny, ale i příspěvky obecně politické či politiky týkající se. Pouze tak můžeme určit celkové mediální

obrazy stran, které byly relací formovány. U každého příspěvku jsme identifikovali jeho hlavní téma. Zařazení příspěvku do určité tematické kategorie je však značně zjednodušující a zobecňující. Z toho důvodu uvádíme také podrobný soupis všech volebních příspěvků, jež byly předmětem této analýzy v příloze práce.

Jak ukazuje tab. 26, největší zájem měla relace o kauzu Davida Ratha. Celkem 18 příspěvků informovalo zejména o nových informacích vzešlých ze soudního procesu, který v předvolebním období probíhal. Nutno podotknout, že příspěvky povětšinou netematizovaly politickou minulost D. Ratha, ani dalších dvou obžalovaných – K. Pancové, P. Kotta. Jako spíše reflektovaly vývoj této kauzy. I tak ale mohlo informování o této kauze ovlivňovat výsledný mediální obraz ČSSD a působit na potenciální ne/voliče strany ČSSD, jejíž členové byli jak D. Rath, tak i K. Pancová. Jak ukazuje tab. 26, opakovaný zájem měla relace také o záležitosti týkající se obecně státní správy. Do této tematické kategorie jsme zařadili taktéž 18 příspěvků.

Tab. 26: Tematická agenda politických příspěvků

POLITIKA		
TÉMA	četnost	podíl
kauza Davida Ratha	18	18 %
státní správa	18	18 %
Miloš Zeman	17	17 %
OKD	16	17 %
kauza Nagyová	7	7 %
kauza Mostecká uhelná	5	5 %
kauza Opencard	1	1 %
jiné	17	17 %
celkem	99	100 %

Třetím nejčastějším tématem obecně politických příspěvků nebyla jedna konkrétní kauza či událost, ale osoba prezidenta M. Zemana, resp. informování o jeho aktivitách či výrociích. Relace nejčastěji medializovala tyto události: prezidentova cesta po ČR, (zvláště návštěva prezidenta v Jihomoravském kraji), zahraniční cesta prezidenta do Izraele, výrok prezidenta o přesunutí české ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma, plánované předávání státních vyznamenání – předpokládaná jména vyznamenaných a „bojkot“ rektorů, a dále různorodá témata jako pravomoci prezidenta, vztah prezidenta a M. Šloufa, prezidentovy nešťastné výroky, setkání prezidenta s jeho rakouským protějškem či otázka prolomení těžebních limitů. Mohlo by se zdát, že výsledný obraz prezidenta není pro tuto analýzu relevantní. Tak jak mohlo mít informování o kauze D. Ratha vliv na výsledný mediální obraz strany ČSSD, tak informace týkající se prezidenta mohly ovlivňovat výsledný mediální obraz SPOZ. Ve většině případů se ale jednalo o příspěvky víceméně čistě informační, jejichž cílem byla spíše prezentace faktů s respektováním zásad objektivního a vyváženého informování.

Čtvrté nejčastěji medializované téma pojednávalo o společnosti OKD ve spojení s plánovaným uzavřením dolu Paskov. V souvislosti s tímto tématem se nejčastěji hovořilo o možném dopadu uzavření pro dělníky či region Ostravska. Nejednou se informace o dění v OKD také zaměřovaly na jednání státu se zástupci společnosti OKD, kteří od státu požadovali finanční podporu, má-li provoz dolu pokračovat i po roce 2014. Nejčastěji citovaným politikem byl v souvislosti s tímto tématem prezident M. Zeman a premiér J. Rusnok. Dvakrát se hovořilo také o straně ČSSD obecně. Resp. dva oslovení politici – M. Němcová a L. Zaorálek, se vyjadřovali ke skutečnosti, že společnost OKD byla z největší části privatizována za vlády ČSSD. Téma dolu Paskov tak mohlo taktéž, i když nepřímo,

působit na podobu mediálního obrazu strany ČSSD. Stejně jako další témata, jež byla spjata s určitými politickými stranami. Jmenujme např. „kauzu Nagyová“ „svatbu P. Nečase a J. Nagyové“ či „kauzu Opencard“ kontextově odkazující na stranu ODS (příp. TOP 09).

Soupis všech příspěvků obecně politických, které byly předmětem této analýzy, je zařazen v příloze této práce.

Obrátíme-li nakonec pozornost na příspěvky volební tematiky, vidíme, že hlavním tématem těchto příspěvků byla programová agenda kandidujících politických uskupení (tab. 27). Jednalo se zejména o již zmíněný volební speciál, který nepřímo prostřednictvím otázek, jež reportérka kladla dotazovaným subjektům, odkazoval na jejich program. V rámci tématu programové agendy tak byly zvýznamňovány a prezentovány postoje a programy stran ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ.

Tab. 27: Tematická agenda volebních zpravodajských příspěvků

VOLBY		
TÉMA	četnost	podíl
programová agenda	10	26 %
Vaše volba (upoutávka, záznam)	9	23 %
první den voleb	6	15 %
povolební vyjednávání, sestavování vlády	5	13 %
organizace voleb	4	10 %
kampaň	3	8 %
reflexe chování/jednání voličů	2	5 %
celkem	39	100 %

Druhým nejčetnějším tématem se stalo poutání na diskuzní pořad Vaše Volba, případně reportáž zaznamenávající, dle tvůrců, nejdůležitější momenty proběhlého pořadu. V případě upoutávky měl příspěvek formu – představení pořadu a představení hostů, kteří spolu (a proti sobě) budou v pořadu diskutovat. V případě záznamu z pořadu, redaktoři informovali nejen o tom, kdo byl hostem pořadu a která témata se v pořadu probírala, reportáž také ukazovala pohled do zákulisí pořadu. I v těchto příspěvcích, jejichž hlavním cílem bylo upoutat pozornost diváků k pořadu, se objevovaly informace o volebních programech stran, povolebním vyjednávání či volebních preferencích.

První den voleb, dne 25. 10. 2013, odvysílala relace celkem 6 zpravodajských příspěvků, které jsme v tematické agendě vymezili samostatně. Jednalo se zejména o informace týkající se organizace voleb, průběhu voleb, předpokládané volební účasti či zaznamenání aktu volení lídrů jednotlivých kandidujících uskupení.

Celkem 5 příspěvků se věnovalo tématu povolebního vyjednávání. Ve všech případech se jednalo o pět dílů volebního speciálu relace, jehož námětem byla otázka „kdo na ministerské posty“.

Do tematické kategorie organizace voleb, která byla hlavním tématem 4 příspěvků, jsme zařadili zprávy informující o přípravách na volby či o práci ve volebních komisích, rady „jak správně volit“ a jak si vyřídít voličský průkaz či informace o deadlinu odevzdání volebních kandidátek stran.

V rámci tématu předvolební kampaně, které se stalo hlavním tématem pouze ve 3 příspěvcích, informovala relace o 1) financování kampaní stran a o tom, které politické strany a hnutí disponují transparentním účtem, 2) antikampaních či občanských iniciativách upozorňujících na nebezpečí komunismu a 3) hymně volebního bloku Hlavu vzhůru.

Posledním tématem, které jsme identifikovali jako hlavní ve dvou příspěvcích, bylo téma „reflexe chování/jednání voličů“. V prvním případě se reportáž týkala obavy, zda vzhledem k

období konání voleb přijde k volebním urnám dostatek voličů. V případě druhém reflektovala reportáž ne/znalost voličů zkratk politikých stran (TOP 09, KDU-ČSL, SPOZ, Úsvit, Hlavu vzhůru).

3.2.1 Hlavní závěry analýzy hlavní zpravodajské relace programu NOVA

- 1/ V rámci všech příspěvků relace Televizní noviny prezentující politické subjekty v období od 18. 9. do 25. 10. 2013 bylo možné vyčlenit dvě dominantní tematické skupiny – příspěvky či bloky věnované volební tematice a příspěvky věnující pozornost různým tématům týkajících se politických faktů obecně. Příspěvky z těchto dvou tematických skupin tvořily společně 13 % v celkové struktuře příspěvků zpravodajské relace sledovaného období. Přičemž větší pozornosti se dostávalo právě příspěvkům obecně politickým, ve kterých převládalo informování o soudním procesu s D. Rathem, aktivitách prezidenta M. Zemana a o kauze OKD. Volební tematice se věnovala hlavní zpravodajská relace komplexněji a uceleněji v tzv. volebním speciálu, pravidelném předvolebním cyklu prezentujícím postoje pěti kandidujících subjektů. Je možné, že tento speciál probíhal již v době před námi sledovaným intervalem. O tomto období však nemáme informace. Velký prostor příspěvků byl také věnován poutání na pořad Vaše Volba (či záznamu z pořadu). Ostatní volební příspěvky informovaly nahodile zejména o organizaci voleb.
 - 2/ Zpravodajská relace reflektovala ve své předvolební agendě více či méně 14 politických subjektů – ČSSD, ODS, TOP 09, ANO, SPOZ, KSČM, KDU-ČSL, Úsvit přímé demokracie, Hlavu vzhůru, Věci veřejné, NS-LEV 21, ANEO, Změna, ČSS.
 - 3/ Největšího souvislého prostoru se v hlavní zpravodajské relaci dostalo zejména pěti kandidujícím subjektům – ČSSD, ODS, TOP 09, ANO a SPOZ. Menší prostor pak stranám KSČM, KDU-ČSL, Úsvit přímé demokracie a Hlavu vzhůru. Prostor určený politickým subjektům NS-LEV 21, Věci veřejné, ANEO, Změna, ČSS či jejím představitelům byl zcela zanedbatelný, jednalo se o pouhé zmínky v rámci jednoho příspěvku. Nutno podotknout, že do podzimních předčasných voleb kandidovalo celkem 23 politických uskupení. Celkem 10 kandidujících subjektů tedy relace zcela ignorovala. Opomíjení těchto subjektů ale stávající znění zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění, v podstatě umožňuje.
 - 4/ Příčinou vyšší medializace uvedených pěti kandidujících subjektů byl výše popsán volební speciál Televizních novin, který právě těmto subjektům poskytoval prostor pro prezentaci. Nelze s určitostí říci, na základě jakého klíče pracovali tvůrci zpráv při výběru právě těchto politických subjektů do pořadu. Vezmeme-li v úvahu volební průzkumy preferencí, které byly těmto stranám přisuzovány¹⁹, výběr strany ČSSD, ODS, TOP 09 i politického hnutí ANO, je opodstatněný. Srovnáme-li však volební modely v různém předvolebním období, můžeme si všimnout absence strany KSČM. Na druhou stranu straně SPOZ byly předpovídané podobné (či menší) preference jako straně KDU-ČSL či Úsvitu přímé demokracie. Otázkou tedy zůstává, z jakého důvodu relace Televizní noviny medializovala s větší četností právě tuto stranu a z jakého důvodu nebyl v tomto speciálu poskytnut prostor také straně KSČM (potazmo i jiným kandidujícím subjektům).
- Pozn. Na základě stížnosti na výběr hostů do pořadu Vaše volba, která byla doručena Radě, v níž stálo, že v pořadu došlo k ignorování hnutí Úsvit přímé

¹⁹ Viz příloha analýzy.

demokracie, byla Radou podána písemná žádost o podání vysvětlení, na základě jakých hledisek probíhal výběr stran či hnutí, jejichž zástupci byli pozváni do pořadu Vaše volba. Dle vyjádření provozovatele vysílání vycházel výběr politických stran z průzkumu volebních preferencí publikovaných ve druhé polovině září 2013. A to zejména z průzkumu CVVM²⁰. Je tedy pravděpodobné, že stejně jako redakce pořadu Vaše volba, tak i redakce hlavní zpravodajské relace vycházela z tohoto volebního průzkumu. Podíváme-li se na volební model tohoto průzkumu (viz příloha), vidíme, že strana SPOZ měla oproti straně KDU-ČSL i hnutí Úsvit nepatrně vyšší preference. I když jiné modely ukazují i jiné výsledky, patrně z tohoto důvodu dostala strana SPOZ prostor ve zpravodajském volebním speciálu. Co se však týká absence strany KSČM, zmíněný volební model CVVM jí predikuje druhé místo, a tedy stále není jasné, proč byla strana ve volebním speciálu ignorována. Z toho důvodu považujeme za vhodné oslovit provozovatele s žádostí o podání vysvětlení, na základě jakých hledisek byly vybrány kandidující subjekty do volebního speciálu hlavní zpravodajské relace programu NOVA.

- 5/ V příspěvcích, které jsme označili jako obecně politické, vystupovali představitelé jednotlivých stran téměř výhradně v souvislosti s aktuálním politickým děním. Jejich výběr do role mluvčích lze tedy chápat jako oprávněný. Zejména u příspěvků obecně politických lze pozitivně hodnotit evidentní snahu tvůrců zpráv o oslovování jak představitelů pravice (ODS, TOP 09), tak levice (ČSSD, SPOZ). Můžeme proto konstatovat, že ani v jednom příspěvku jsme nezaznamenali pochybení či vychýlení v objektivitě a vyváženosti k pouze jednomu názorovému proudu. Naproti tomu ale na mnoha místech chybělo označení stranické příslušnosti hovořícího politika v titulku, občas dokonce i jeho jméno. Jako běžná praxe redaktorů Televizních novin se ukázala, že v případě, vypovídá-li v jednom příspěvku stejný mluvčí vícekrát, bývá popis mluvčího uveden jen u první výpovědi. Takovéto pochybení je zřejmě prohrškem činnosti konkrétních redaktorů. Jisté ale je, že pokud není citovaná osoba přesně označena v titulku, nedostávají recipienti úplné, či zcela objektivní informace. U méně známých politiků, kteří nejsou v médiích viděni tak často, je daná informace o politické příslušnosti (či dokonce jména vypovídající osoby) velmi podstatná, neboť pro diváky je to zřejmě osoba zcela neznámá.

²⁰ Viz příloha analýzy.

3.3 Publicistika programu NOVA: Diskuzní pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas?

Druhou skupinou pořadů, kterými jsme se dle zadání analýzy zabývali, představoval jednak diskuzní pořad s názvem Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas, jednak dva publicistické pořady Střepiny a Na vlastní oči. V následující části nejprve podrobíme analýze diskuzní pořad, následně se zaměříme na publicistické pořady.

V analýze tohoto diskuzního pořadu jsme se zaměřili opět primárně na dodržování zásad objektivitu a vyváženosti. Pro měření vyváženosti a objektivitu sledovaných diskuzí jsme užíli kvantitativně-kvalitativní obsahovou analýzu. Vyváženost a objektivitu jsme sledovali pomocí následujících proměnných a indikátorů²¹:

- počet položených dotazů
- stopáž mluvní přítomnosti kandidáta, příp. politické strany v diskuzi a podíl na celkové diskuzi
- strukturu položených dotazů podle typu:
 - neutrální dotaz týkající se aktivit, které nemají přímo vazbu na politické aktivity reprezentanta politické strany/strany obecně
 - obecně zjišťování (ad rem)
 - kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz (ad hominem, konfrontační)

V kvalitativní části jsme se zaměřili zvláště na:

- zjevné projevy favorizace či diskreditace konkrétního myšlenkového proudu či mluvčího
- typy dotazů a jejich distribuci jednotlivým kandidátům, a to zvláště podle
 - míry jejich polemčnosti
 - poměru jejich zacílení ad hominem/ad rem
 - jejich sugestivity, tj. vkládání odpovědi do samotné otázky
 - míry informační připravenosti dotazu

Rozbor základních parametrů pořadu Vaše volba začneme popisem jeho základní struktury. Následně se zaměříme na jednotlivé diskuzní díly.

Politické diskuzní pořady nejsou na programu NOVA běžné vysílány. Pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas (dále jen Vaše volba) byl připravován a zařazován do programu účelně v souvislosti s blížícími se volbami jako volební speciál programu NOVA. Celkem bylo na programu NOVA odvysíláno pět diskuzních dílů pořadu (8. 10., 10. 10., 15. 10. 17. 10. a 22. 10.) Průměrná délka pořadu byla cca 41 minut. Všemi díly provázela moderátorka hlavní zpravodajské relace programu NOVA Markéta Fialová.

Pořad byl koncipován jako duel lídrů politických stran kandidujících do voleb do PS PČR. V průběhu pěti odvysílaných dílů se tak v pořadu vystřídal celkem 10 hostů (tab. 28). Jednalo se zejména o hlavní představitelé kandidujících politických uskupení. Podíváme-li se na strukturu hostů dle jejich politické příslušnosti či reprezentace strany/hnutí v případě nestraníků, vidíme, že tvůrci pořadu pozvali do vysílání zástupce celkem 6 různých politických subjektů – ČSSD, ODS, TOP 09, ANO, KSČM a SPOZ. Přičemž zástupci stran ČSSD, TOP 09, ODS a ANO byli hosty pořadu dvakrát.

²¹ Inspirovali jsme se zde zejména výzkumem vysílání před prezidentskými volbami (Volek).

Na základě monitoringu a analýzy se nepodařilo přijít na princip, dle kterého byli hosté do pořadu vybíráni. Opíráme-li se o různé předvolební modely, výběr všech subjektů je opodstatněný, jelikož všem těmto subjektům průzkumy více či méně předpovídaly možnost překročení 5% hranice, tedy hranice pro vstup do PS PČR. Není však jasné, z jakého důvodu byli zástupci stran ČSSD, ODS, TOP 09 a ANO pozváni 2x oproti straně KSČM, jejíž volební preference byly vyšší než u stran ODS i TOP 09. Rovněž nám není jasné, z jakých důvodů byl do pořadu pozván zástupce strany SPOZ, která měla podobné stranické preference jako KDU-ČSL či Úsvit přímé demokracie (viz příloha).

Na základě stížnosti, která byla doručena Radě, v níž stálo, že v pořadu došlo k ignorování hnutí Úsvit přímé demokracie, byla Radou podána písemná žádost o podání vysvětlení, na základě jakých hledisek probíhal výběr stran či hnutí, jejichž zástupci byli pozváni do pořadu Vaše volba. Dle vyjádření provozovatele vysílání vycházel výběr politických stran z průzkumu volebních preferencí publikovaných ve druhé polovině září 2013. A to zejména z průzkumu CVVM²². Na základě tohoto průzkumu (i jiných) dospěla redakce programu NOVA k závěru, že relevantními stranami pro následující volby budou právě zvolené subjekty. Z vyjádření také vyplývá, že straně KSČM byl pak poskytnut menší prostor navzdory vyšším preferencím než ODS, TOP 09 a ANO z toho důvodu, aby dostaly obdobný prostor strany pravicové (2x ODS a 2x TOP 09), levicové (2x ČSSD, 1x KSČM a 1x SPOZ) a středové (2x ANO).

Je otázkou, do jaké míry je vyjádření provozovatele vysílání obhajitelné. Rozdělení stran na pravicové, levicové a středové strany nebylo nejvhodnější. A to jednak z již zmiňovaného důvodu – strana KSČM byla, navzdory vyšším volebním prognózám, opět²³ prezentována méně. Dále je otázkou, zda zařazení hnutí ANO ke středové straně je vhodné. A do třetice, rozmanitost pozývaných politických subjektů, i jejich představitelů tak byla v pořadu velmi nízká. Můžeme si všimnout, že např. za stranu ODS a hnutí ANO byli pozváni dvakrát jak M. Němcová, tak A. Babiš.

Tab. 28: Struktura hostů pořadu Vaše volba

Vaše volba					
politický subjekt	četnost	podíl	stopáž	podíl	reprezentanti strany
ČSSD	2	20 %	1454 s	20 %	M. Hašek, B. Sobotka
TOP 09	2	20 %	1512 s	21 %	M. Kalousek, K. Schwarzenberg
ODS	2	20 %	1771 s	25 %	M. Němcová (2x)
ANO	2	20 %	1271 s	18 %	A. Babiš (2x)
KSČM	1	10 %	620 s	9 %	P. Kováčik
SPOZ	1	10 %	504 s	7 %	F. Lukl
celkem	10	100 %	7132 s	100 %	-

Jelikož kvůli velkému množství dat nelze srovnat všechny diskuze najednou, navíc každá z diskuzí byla určitým způsobem specifická, přejdeme nyní k popisu jednotlivých diskuzí po dnech, ve kterých byly odvysílány.

²² Viz příloha analýzy.

²³ Máme na mysli výsledky analýzy hlavní zpravodajské relace programu NOVA.

- **VAŠE VOLBA, 8. 10. 2013**

V první analyzované diskusi sledovaného období byli hosty pořadu František Lukl za stranu SPOZ a lídr politického hnutí ANO Andrej Babiš. Délka pořadu byla cca 39 minut.

Na začátku pořadu byly obě strany, jež hosté zastupovali, představeny krátkou reportáží.

Reportáž o hnutí ANO reflektovala vznik ANO v roce 2011 jako občanské iniciativy, ze které se stalo politické hnutí. Dále se reportáž zaměřila na lídra strany A. Babiše, kterého prezentovala jako „Slováka a jednoho z nejúspěšnějších a nejbohatších podnikatelů v ČR“. Reportáž hovořila také o koncernu Agrofert, jehož je Babiš vlastníkem, dle reportáže „skupiny, která má hodně dlouhé a mocné prsty“. Jako příklad uvedla, že „loni na jaře prosadil A. Babiš vyhlášku, dle které je možné legálně zabíjet krokodýly v ČR. S těmi svými si totiž nevěděl rady“. Koncem reportáže byl připomenut nákup mediálního domu Mafra. A dále i vnitrostranické problémy, jelikož dle reportáže „ze strany začali utíkat nespokojení lidé“, ... Babiš se netají tím, že stát hodlá řídit jako firmu. Voliče vyzývá, najměte si nás“.

Reportáž o straně SPOZ byla uvedena slovy „Kamarádili se, sešli se a založili stranu – asi tak nějak by se ve stručnosti dal popsat vznik strany“. Dále uvádí: „bylo to setkání sdružení přátel M. Zemana, nechyběli političtí matadoři – M. Grégr, E. Zeman, J. Šlink, tedy takový sraz minulé Zemanovy vlády a rozhodli, z občanského sdružení bude politická strana ... strana chtěla do Parlamentu, nepovedlo se. Zemanovci se ale nedali, získali pár křesel v krajských a obecních zastupitelstvech a čekali až do prezidentských voleb ... strana se ani vlastně zpočátku netajila, že jejím jediným cílem, je dostat Zemana na hrad. Objevily se ale i první skandály – sponzoring od ruského Lukoilu, nebo přítomnost M. Šloufa ... Šlouf sám patřil k nejštědřejším sponzorům. Nakonec ho ale strana odstřelila, stáhla z kandidátky a dokonce i vyloučila. Rozjely se i vnitrostranické spory, na sjezdech se to hádalo o 106, jména na kandidátkách v nich řešil dokonce i soud. Ve finále jsou na kandidátkách i čtyři členové Rusnokovy, tedy vlastně spíš Zemanovy vlády. Voliče vyzývá – volte Zemanovce, zastavili jsme Kalouska.“

Z uvedených reportáží je zřejmé, že tvůrci reportáží vybrali informace kontextově ne zcela pozitivně vyznívající pro dané subjekty. To však nelze a priori považovat za pochybení. Záměrem bylo zřejmě navnadit diváka na diskusi.

Po úvodním bloku reportáží představujících strany, byl každý z hostů tázán, z jakých důvodů by nevolil „konkurenční“ stranu, tedy stranu jeho kolegy v diskusi. Zatímco F. Lukl vypověděl, že by stranu nevolil, protože nemůže dát více než jeden hlas, A. Babiš vyjmenoval hned několik negativních faktů jako „nejasné financování strany SPOZ, kmotr Šlouf, kmotři Nejedlý, Mynář, prezident Zeman“.

Pořad byl dále rozdělen do 6 hlavních tematických bloků:

1. kauza D. Ratha
2. volební programy obou subjektů
3. personální obsazení stran
4. sada otázek na odlehčení
5. téma, o kterém se v poslední době hodně mluví – OKD
5. povolební spolupráce
6. odhad výsledků voleb, volební preference stran

Moderátorka se snažila klást otázky stejnou měrou oběma hostům. Jak ukazuje tabulka 29, větším mluvním prostorem disponoval A. Babiš. Svého kolegu v diskusi převyšoval o cca 2 minuty, což je dáno faktem, že byl moderátorkou tázán vícekrát. V celku diskuze však nebyl rozdíl tak významným, aby mohlo být hovořeno o porušení vyváženosti.

Tab. 29: Počet a délka výpovědí hostů

	délka výpovědí	počet výpovědí
A. Babiš	0:10:16	42
F. Lukl	0:08:24	38

Tab. 30: Počet výpovědí (otázek) moderátorky vůči hostům

host	počet výpovědí/otázek vůči hostu
A. Babiš	42
F. Lukl	38

Struktura i obsah zvolených typů dotazů byla u obou hostů srovnatelná. F. Lukl byl však oproti A. Babišovi konfrontován větším počtem výpovědí typu ad hominem. Jednalo se zejména o otázky týkající se programové agendy strany SPOZ a nesrovnalostí ve volebním programu či akčním plánu na 300 dní, ale také kandidatury pěti ministrů vlády J. Rusnoka za SPOZ. Výpovědi ad hominem směřující na A. Babiše se týkaly rovněž jak programové agendy hnutí ANO, tak personálních změn ve straně, resp. skutečnosti, že stranu opustilo 5 členů představenstva.

Tab. 31: Specifikace výpovědí vůči hostu

host	specifikace výpovědi		
	ad rem	ad hominem	neutrální
A. Babiš	33	5	4
F. Lukl	25	9	4

Tab. 32: Typy dotazů vůči hostu

typy dotazů	A. Babiš	F. Lukl
dotaz zaměřený na přístup/jednání ke konkrétním problémům	5	1
dotaz na budoucí kroky kandidáta, strany, povolební jednání	5	-
dotaz týkající se reflexe chování/jednání voličů	2	2
dotaz týkající se reflexe chování/jednání politiků/stran	1	-
dotaz týkající se vnitrostranické politiky	3	9
dotaz týkající se volebního programu, kandidátů na kandidátce	16	10
dotaz akcentující hodnotové, ideové postoje	1	3
dotaz zaměřený na odhad výsledků voleb	1	1
interpretace hosta	1	-
komentování výroku hosta	3	7
předání slova	-	1
představení hostů	1	1
jiné	3	3

Tab. 33 ukazuje na tematickou agendu diskuze. Hlavní tematické bloky debaty jsme již zmínili. Tabulka však konkrétně znázorňuje, jak velký prostor byl jednotlivým tematickým okruhům věnován. Vidíme, že největší prostor diskuze byl věnován právě programům daných subjektů.

Tab. 33: Tematická agenda diskuze

tematická agenda	A. Babiš		F. Luki	
	moderátorka	host	moderátorka	host
důl Paskov	3	3	1	1
reflexe chování voličů	2	2	2	2
vnitrostranická politika	3	3	12	12
programová agenda, kandidáti na kandidátce	18	18	14	14
povolební vyjednávání, sestavování koalice	5	5	-	-
osobnostní charakteristiky, morálka, postoje	3	3	3	3
kauza D. Ratha	3	3	1	1
odhad výsledků voleb, volební preference	1	1	1	1
jiné	3	3	3	3
představení hostů	1	1	1	1

Do průběhu pořadu byla také zasazena reportáž týkající se prostituce na veřejných místech Prahy. Cílem reportáže bylo uvést recipienty i hosty do diskutovaného tématu. Následně byli hosté tázáni, jak by problematiku prostituce řešili, pokud by byla jejich strana zvolena. Reportáž byla vybrána ze záznamu hlavní zpravodajské relace programu NOVA.

Na základě analýzy sledovaných indikátorů vyváženosti a objektivitu spolu s věcnou správností informací, o kterých vypovídala moderátorka (či reportáže ze záznamů), můžeme konstatovat, že požadavky na objektivitu a vyváženost nebyly v celku diskuze nikterak porušeny.

- **VAŠE VOLBA, 10. 10. 2013**

V druhé analyzované diskuzi sledovaného období byli hosty pořadu Miroslava Němcová (ODS) a Karel Schwarzenberg (TOP 09). Délka pořadu byla cca 41 minut.

Na začátku pořadu byly obě strany, jež hosté reprezentují, představeny krátkou reportáží. Reportáž o straně ODS reflektovala její dlouholeté působení na české politické scéně (rok vzniku 1991, rozpad Občanského fóra, v čele V. Klaus), roli V. Klause, i důležité mezníky a jména strany, slovy: „Byl to právě Klaus a ODS, kdo se zasloužil o rozpad Československa, nastartoval privatizaci a v roce 1996 coby předseda vlády podepsal žádost o vstup země do EU ... Po volbách v roce 1998 Klaus stvrzuje nechvalně proslulou opoziční smlouvu s ČSSD – to se ale nevyplácí a volby roku 2002 posílají stranu do opozice a zavíní střídání u kormidla, předsedou se stává M. Topolánek. Ten se o další čtyři roky později stává premiérem ... Po Topolánkovi nastupuje P. Nečas a tenhle příběh je už tak čerstvý, že ho nemusíme ani připomínat ... ODS jsou ale také jména, na které by raději zapomněli, nebo spíš která se veřejně nepřipomínají. Jako třeba P. Bém, I. Langr, V. Tlustý a další. Stejně jako se nesmí vyslovit jména některých projektů – třeba Opencard. Straně dnes nepomáhá ani její bývalý předseda Václav Klaus, který teď proti všem volá po odchodu z EU a vyzývá voliče, aby ODS nevolili. Teď vede stranu do voleb M. Němcová, dlouholetá předsedkyně PS. Strana se prezentuje jednoduchým heslem – Volím pravici“.

Strana TOP 09 byla v reportáži představena slovy: „Tradice, odpovědnost, prosperita, zkráceně TOP 09. Ta 09 na konci je rok vzniku politické strany ... to je i rok, kdy byl do jejího čela zvolen K. Schwarzenberg ... zatímco ten patří dlouhodobě k oblíbeným politikům, jeho první místopředseda M. Kalousek rozhodně ne. Sama TOPka to přikládá nepopulárním krokům, které ale byly pro stát údajně nezbytné. Faktem je, že Kalousek je držitelem ocenění nejlepší ministr financí. Právě o něm se ale také mluví jako o šedé eminenci strany ... Sám M. Kalousek si servítky nebere, zvláště když se ho někdo snaží přesvědčit o jiném názoru nebo mu stojí v cestě. To pak lítají facky a zvyšuje se hlas. Strana měla letos na jaře ambice

dosadit na Hrad svého předsedu. Schwarzenberg se dostal až do druhého kola, kde ho ale těsně porazil M. Zeman. Strana má bezesporu jednu z nejpropracovanějších internetových strategií ... oslovila tak mladé voliče, to zkouší i nyní. Přestože ale strana existuje ani ne 4 roky, má za sebou už i pořádné skandály ... aféra V. Parkanové nebo sKarta ... své voliče strana láká na slogan – Víme, kam jdeme“.

Z uvedených reportáží je opět zřejmá snaha vybírat kontroverznější a zřejmě divácky přitažlivější témata spjatá se stranami. Reportáže o obou stranách byly zpracovány podobnou formou, a tedy nejedná se o žádné pochybení. V reportáži o TOP 09 se však vyskytlo věcné pochybení týkající se informace prezidentských voleb, jejichž konání reportáž zasadila do „jara roku 2013“ ačkoli v té době již bylo (dávno) po volbách. Informace však v příspěvku není zásadní, navíc se v tomto případě patrně jedná o pochybení jednotlivce, resp. redaktora, který reportáž zpracovával.

Po úvodním bloku reportáží představujících strany, byli oba hosté tázáni, z jakých důvodů by nevolili „konkurenční“ stranu, tedy stranu svého kolegy. Dále byl pořad rozdělen do 10 tematických bloků:

1. kauza Mostecká uhelná – aktuální informace v případě této kauzy, švýcarský soud uznal vinnými hlavní manažery této společnosti
2. programová agenda stran (školství, daňová politika)
3. vztah ČR a EU, otázka vystoupení z EU, přijetí eura
4. důvěra voličů ve stany ODS a TOP 09 (kauza Nagyová, kauza trafik pro poslance Fuksu, Šnajdra a Tluchoře)
5. sada otázek na odlehčení
6. reflexe chování/jednání prezidenta Zemana (dotazován K. Schwarzenberg)
7. vnitrostranická politika (je M. Němcová dostatečně silným lídrem ODS? Němcová vs. Kuba, téma pouze pro M. Němcovou)
8. povolební spolupráce (s kým ano, s kým ne?)
9. sKarty (kdo za ně může? ODS nebo TOP 09?)
10. odhad výsledků voleb, volební preference stran

Moderátorka se snažila klást otázky stejnou měrou oběma hostům. Jak ukazuje tabulka 34, větším mluvním prostorem přesto disponovala M. Němcová, která hovořila dokonce o více jak tři minuty déle než K. Schwarzenberg. Můžeme si však všimnout, že počet položených otázek moderátorkou pořadu byl celkem vyvážený, nelze tedy hovořit o porušení vyváženosti. (pozn. M. Němcová si „vzala“ slovo sama, bez vyzvání moderátorky. Z toho důvodu se v jejím případě nerovná počet výpovědí s počtem otázek na ni směřujících)

Tab. 34: Počet a délka výpovědí hostů

	délka výpovědí	počet výpovědí
M. Němcová	0:13:30	28
K. Schwarzenberg	0:09:11	25

Tab. 35: Počet výpovědí (otázek) moderátorky vůči hostům

host	počet výpovědí/otázek vůči hostu
M. Němcová	27
K. Schwarzenberg	25

Struktura i typy dotazů směřujících k hostům byly velmi podobné. Oběma hostům bylo položeno několik konfrontačních dotazů typů ad hominem. Ve všech případech se však

jednalo o relevantní protiargumentaci moderátorky k výpovědím hostů, či reflexi minulých kroků stran, jež zastupují (kauza Nagyová, trafiky, sKarty).

Tab. 36: Specifikace výpovědí vůči hostu

host	specifikace výpovědi		
	ad rem	ad hominem	neutrální
M. Němcová	20	5	2
K. Schwarzenberg	22	2	1

Tab. 37: Typy dotazů vůči hostu

typy dotazů	Němcová	Schwarzenberg
dotaz zaměřený na přístup/jednání k konkrétním problémům	3	4
dotaz na budoucí kroky kandidáta, strany, povolební jednání	4	3
dotaz týkající se reflexe chování/jednání politiků, stran	-	5
dotaz týkající se vnitrostranické politiky	1	-
dotaz týkající se volebního programu, kandidátů na kandidátce	4	5
dotaz akcentující hodnotové, ideové postoje	1	2
dotaz zaměřený na odhad výsledků voleb	1	1
dotaz akcentující minulost kandidáta, strany	7	1
komentování výroku hosta	2	-
představení hostů	1	1
jiné	3	3

Tabulka 38 konkrétněji odráží tematickou agendu diskuze, kterou jsme popsali již výše. Můžeme si všimnout, že otázky, jejichž hlavním tématem byla minulost stran, resp. minulé vládní období, směřovaly častěji na M. Němcovou. Tento fakt je zajímavý z toho důvodu, že strany tvořily v minulém období vládní koalici a jsou tak zodpovědné za kroky bývalé vlády obě dvě. Tato skutečnost byla dána ale tím, že si moderátorka několikrát všimla volebního programu strany ODS, jež si v několika bodech protřečil ve srovnání se skutky v minulém vládním období (např. v otázce zavádění školného). Moderátorku proto zajímaly důvody názorového obratu strany. Ke většině diskutovaných témat se měli možnost vyjádřit oba hosté. Vyskytla se však i taková témata, která směřovala pouze k jednomu. V případě M. Němcové to byl již zmíněný dotaz týkající se vnitrostranické politiky, tzn. kdo je lídrem strany, Němcová či Kuba. K. Schwarzenberg byl tázán na zhodnocení jednání/chování M. Zemana. A také osobu A. Babiše. Právě jeho osoba byla probírána v souvislosti s tématem povolebního vyjednávání, kdy se moderátorka tázala obou hostů na to, proč by ODS/TOP 09 neutvořily koalici s hnutím ANO. Schwarzenberg kritizoval Babiše za jeho výroky o tom, že není politikem.

Tab. 38: Tematická agenda diskuze

tematická agenda	Němcová		Schwarzenberg	
	moderátorka	host	moderátorka	host
kauza Mostecká uhelná	1	1	1	1
reflexe chování/jednání politiků, stran	-	-	2	3
reflexe minulosti strany, kandidáta	7	7	1	1
vnitrostranická politika	1	1	-	-
Miloš Zeman	-	-	3	3
programová agenda, kandidáti na kandidátce	5	6	5	5
povolební vyjednávání, sestavování koalice	4	4	3	2
osobnostní charakteristiky, morálka, postoje	2	2	2	2
Evropská unie, otázka eura	2	2	3	3
odhad výsledků voleb, volební preference	1	1	1	1
jiné	3	3	3	3

představení hostů	1	1	1	1

Do průběhu pořadu byly také zasazeny dvě reportáže. Reportáže byly opět vybrány ze záznamu hlavní zpravodajské relace programu NOVA a pořadu Střepiny. První se týkala tématu daňové politiky v ČR, resp. výše daní v ČR (dle reportáže až příliš, zbytečně, vysokých). Druhá reportáž pojednávala o sKartách, jejichž zrušení bylo ten týden stvrzeno prezidentem republiky. K oběma tématům se hosté vyjadřovali.

Na základě analýzy a sledovaných indikátorů vyváženosti a objektivitu spolu s věcnou správností informací, o kterých vypovídala moderátorka (či reportáže ze záznamů), můžeme konstatovat, že požadavky na objektivitu a vyváženost nebyly v celku diskuze nikterak porušeny.

- **VAŠE VOLBA, 15. 10. 2013**

Ve třetí analyzované diskusi sledovaného období byli hosty pořadu Michal Hašek za stranu ČSSD a Pavel Kováčik za KSČM. Délka pořadu byla cca 40 minut.

Na začátku pořadu byly obě strany, jež hosté zastupovali, představeny krátkou reportáží.

Strana ČSSD byla v reportáži představena slovy: „ČSSD, bezesporu politické uskupení, které se může pochlubit nejdelší historií, její kořeny sahají až do 19. století ... Po 1. sv. válce se strana podílela na moci v zemi a to pod tehdejšími názvem ČSDSD. O pár let později ale prožila rozpad, až takřka úplný zánik. Po roce 1948 existovala fakticky jen v exilu a to až do sametové revoluce. V roce 1993 strana mění název na ten současný a začíná tak nová éra pod zkratkou ČSSD a hlavně s M. Zemanem v čele ... strana se stává druhou nejsilnější, hned po tehdejšími lídrovi ODS. M. Zeman se v 96 stává předsedou PS, o dva roky později, předsedou vlády. Jeho kabinet ale existuje jen díky tzv. opoziční smlouvě podepsané s V. Klausem ... v roce 2001 střídá u kormidla Zemana V. Špidla, který se stává o rok později premiérem ... kvůli nejednotě Špidla nevydrží dlouho a střídá ho S. Gross. Ten ale po aféře s bytem na pražském Barrandově odchází ... přichází J. Paroubek a chvíli je i premiérem. Přestože strana vyhrává v roce 2010 volby, nestačí to na sestavení vlády. Paroubek končí a střídá ho B. Sobotka. Strana by ale určitě ráda zapomněla i na skandály (Rath) ... volební heslo zní - Prosadíme dobře fungující stát.

Jako druhá byla představena strana KSČM. Reportáž taktéž reflektovala milníky strany od jejího, de facto, počátku. „KSČM, její vznik se datuje až do roku 1921 ... tak vznikla tehdejší KSČ, přímý předchůdce KSČM. Převzetí moci nad tehdejšími Československem komunistům usnadnilo vítězství ve volbách roku 1946 a zcela se ji chopili v únoru 1948, sami ho označili jako vítězný únor. Začalo období temna, v rámci třídního boje bylo v období rudého teroru popraveno na 250 lidí, další stovky zemřely ve vězení a desetitisíce byly vězněny. K. Gottwald šel ve šlépějích sovětské zrůdy Stalina. Když už se blížily lepší časy, přišel srpen 1968 a nastartovanou reformu KSČ doslova rozstřílela invazní vojska lidových armád ... naděje na lepší časy zhasla. Komunisté se chopili moci na dalších 20 let, na hranicích zůstaly dráty, v obchodech se stály fronty na banány ... Teprve po sametové revoluci jsme začali opět dýchat, z KSČ se 31. 3. 1990 stala KSČM, strana, která se otevřeně hlásí k pořádkům doby před revolucí (záznam výpovědí M. Semelové). Strana např. v prosinci 2011 kondolovala rodině severokorejského vůdce Kim Čong-ila. Dnes se komunisté pomalu vrací k moci, sedí v krajských i obecních zastupitelstvech a pět členů Rusnokovy vlády se v uvozovkách může pochlubit komunistickou minulostí. Teď se strana prezentuje sloganem „s lidmi pro lidi“.

Obě reportáže pojaly popis stran záměrně ze široka. Minulost těchto dvou stran byla totiž probírána v podstatné části diskuze. Po úvodním bloku reportáží představujících strany, byli oba hosté tázáni, z jakých důvodů by nevolili „konkurenční“ stranu, tedy stranu svého kolegy. Dále byl pořad rozdělen do těchto 7 tematických bloků:

1. programová agenda stran: sociální politika, nezaměstnanost, církevní restituce, z programu KSČM – uzákonění práva na první zaměstnání pro absolventy a podpora rovného přístupu k využití informačních technologií všemi generacemi a ve všech oblastech života
2. ideologie stran ČSSD a KSČM: moderátorka citovala z Wikipedie popis obou stran a tázala se hostů, zda daný popis odpovídá
3. personální obsazení kandidátek stran, členové stran (kauza D. Ratha, billboardy kritizují M. Haška – rozbor toho, za co je kritizován, osoba stalinistky M. Semelové, kauza zadluženého M. Randsdorfa)
4. sada otázek na odlehčení
5. vzájemné vztahy ČSSD a KSČM (téma uvedeno reportáží sahající do r. 1948, diskuze o Bohumínském usnesení)
6. povolební vyjednávání, spolupráce ČSSD a KSČM, příp. SPOZ (otázka, co by chtěla KSČM za tichou podporu menšinové vlády ČSSD)

Forma diskuze byla vedena tím způsobem, aby se oběma hostům dostalo podobného prostoru. Moderátorka se snažila klást otázky stejnou měrou oběma hostům, přesto větší výpovědní prostor dostal M. Hašek, kterému bylo položeno o 6 otázek více.

Tab. 39: Počet a délka výpovědí hostů

	délka výpovědí	počet výpovědí
M. Hašek	0:12:32	33
P. Kováčik	0:10:20	27

Tab. 40: Počet výpovědí (otázek) moderátorky vůči hostům

host	počet výpovědí/otázek vůči hostu
M. Hašek	33
P. Kováčik	26

Struktura dotazů na hosty byla podobná. M. Hašek byl však konfrontován nepříjemnými otázkami dvakrát více. Konfrontační otázky se týkaly zejména kauzy D. Ratha a antikampaně útočící na M. Haška. Tato antikampaň měla podobu zesměšňujících billboardů, na kterých bylo vedle portrétu Haška napsáno „kecal – slibuje a neplní, lenoch – v parlamentu chyběl při 77 % hlasování, nevěrník – milenku si platil z veřejných peněz“. V souvislosti se všemi třemi označeními (kecal, lenoch, nevěrník) byl Hašek moderátorkou konfrontován. Moderátorka k těmto označením uváděla i možné příčiny, z jakých jej tak autor billboardů označuje (např. zpochybněním jeho titulu JUDr, uvedením vztahu s Š. Rouskovou). Všechny tyto skutečnosti vyznívaly v neprospěch M. Haška. Do počtu výpovědí typu ad hominem směřujících na M. Haška se také promítla reflexe Bohumínského usnesení, které bylo moderátorkou označeno jako „politické pokrytectví“, a to z toho důvodu, že i když je dle ČSSD toto usnesení stále platné, v několika krajích jsou koalice ČSSD a KSČM.

Co se týče otázek ad hominem směřujících k P. Kováčikovi, týkaly se zejména „problémových“ představitelů strany – M. Semelové a M. Randsdorfa.

Tab. 41: Specifikace výpovědi vůči hostu

host	specifikace výpovědi		
	ad rem	ad hominem	neutrální
M. Hašek	18	13	2
P. Kováčik	18	6	2

Tab. 42: Typy dotazů vůči hostu

Typy dotazů	M. Hašek	P. Kováčik
dotaz na budoucí kroky kandidáta, strany, povolební jednání	1	1
dotaz týkající se kampaně, antikampaně	1	-
dotaz týkající se mezistranické politiky (spolupráce čssd a ksčm)	3	1
dotaz týkající se volebního programu, kandidátů na kandidátce	4	5
dotaz akcentující hodnotové, ideové postoje	13	7
dotaz akcentující minulost kandidáta, strany	4	4
interpretace hosta	1	1
předání slova	1	-
komentování výroku hosta	1	3
představení hostů	1	1
jiné	3	3

Tabulka 43 zobrazuje konkrétní tematickou strukturu diskuze. Převažujícím tématem bylo téma, jež jsme nazvali „osobnostní charakteristiky, morálka, ideje“. Do této kategorie jsme zařadili již zmíněnou antikampaň, která útočila na osobnost M. Haška, ale také výpovědi týkající se ideologických a politických názorů a postojů hostů.

Tab. 43: Tematická agenda diskuze

Tematická agenda	M. Hašek		P. Kováčik	
	moderátorka	host	moderátorka	host
kauza D. Ratha	3	3	4	4
reflexe minulosti strany, kandidáta	1	1	-	-
mezistranická pol. (spolupráce čssd a ksčm)	3	3	1	1
programová agenda, kandidáti na kandidátce	7	7	7	8
povolební vyjednávání, sestavování koalice	1	1	1	1
osobnostní charakteristiky, morálka, postoje	13	13	9	9
kampaň, anitkampaň, financování kampaně	1	1	-	-
jiné	3	3	3	3
představení hostů	1	1	1	1

Do pořadu byly zařazeny také 3 reportáže – první zprostředkovávala informace o minulosti ČSSD a KSČM (rok 1948), druhá informovala o Bohumínském usnesení, námětem třetí reportáže byl krátký záznam proslovu M. Semelové, ve kterém prezentovala své názory na minulý/současný režim.

Ačkoli jsme zaznamenali ve výpovědním prostoru obou hostů rozdíly, s ohledem na kontext celkové diskuze je neshledáváme znakem nevyváženosti. Diskuze toho dne byla „ostřejší“ a konfrontačnější než v předchozích dílech. Jak tematická agenda, tak struktura a obsah zvolených typů dotazů byla však u obou subjektů srovnatelná a nefavorizovala žádného z nich. Můžeme tedy konstatovat, že požadavky na objektivitu a vyváženost nebyly v rámci diskuze nikterak porušeny.

- **VAŠE VOLBA, 17. 10. 2013**

Do čtvrtého analyzovaného dílu pořadu byli pozváni hosté, kteří již v předchozích sledovaných dílech „účinkovali“. Byli jimi volební lídryně strany ODS M. Němcová a předseda hnutí ANO A. Babiš. Délka pořadu byla cca 41 minut.

Diskuzi otevírala moderátorka stejnou otázkou na oba hosty – „co považujete za největší urážku, kterou o vás/o vaši straně kdy řekl ten druhý“.

Následovala krátká reportáž otevírající první téma – zdravotnictví, resp. téma zdravotních pojišťoven v ČR, stavu zdravotnictví obecně. Reportáž pojednávala o třech konkrétních případech postižených dětí, jež potřebovaly elektrický vozík, který však pojišťovny nehradí, zmíněné rodiny tak mají problém s financováním vozíku. Otázka na hosty zněla, jak by v případě jejich zvolení problematiku zdravotnictví řešili. M. Němcové byla navíc kladena otázka, zda minulá vláda něco nezanedbala.

Následující reportáž otevírala další téma – téma nedostatku peněz v českém školství. V souvislosti s tím byli hosté tázáni, co navrhuje jejich program v této otázce, případně na co by M. Němcová a strana ODS chtěla navázat z minulého vládního období v otázce školství.

Dalším tématem se stalo téma zdražování cen potravin, kvalita služeb v ČR (otevřeno reportáží), stav silnic a dálnic (otevřeno reportáží). Tak jako v předešlých tématech bylo hlavní otázkou – jak by jejich strana, kterou reprezentují, řešila problematiku týkající se daných témat. V případě M. Němcové bylo několikrát odkazováno na minulé vládní období, na kroky ODS v tomto období, na možné pochybení strany v minulém vládním období. Výchozí pozice M. Němcové v diskuzi tak byla horší, než v případě A. Babiše. To však není výsadou pouze této diskuze, ale obecně volebních diskuzí, ve kterých proti sobě diskutují bývalí představitelé vlády a opozice.

V průběhu diskuze měli hosté třikrát možnost položit svému kolegovi jakoukoli otázku. Ten měl jednu minutu na její zodpovězení. M. Němcová se tázala A. Babiše na: 1. privatizaci Unipetrolu (vazba Babiše na Grosse), 2. žádala ucelený popis programu jeho hnutí a do třetice se ptala na otázku, 3. proč byl ve straně KSČ, zda by s komunisty spolupracoval i nadále a co pro něj znamenají slova demokracie a svoboda. Babiš pokládal Němcové tyto otázky: 1. z jakého důvodu přijala vedoucí roli v kmotrovské ODS, 2. možnost koalice ODS a ČSSD, a 3. co by dělala v případě jejího nezvolení do Parlamentu, když už je 20 let političkou.

Forma diskuze byla vedena tím způsobem, aby se oběma hostům dostalo podobného prostoru. Podíváme-li se ale na prostor, který jim byl vymezen (tab. 44 a 45), vidíme, že zřetelně větší prostor měla v diskuzi M. Němcová. Všimněme si ale, že počet otázek, které moderátorka kladla vůči hostům, byl vyšší v případě A. Babiše. Moderátorka se tedy poměrně snažila o vyváženost diskuze. Větší „hlasitost“ M. Němcové byla dána tím, že její výpovědi byly obecně delší.

Tab. 44: Počet a délka výpovědí hostů

	délka výpovědí	počet výpovědí
M. Němcová	0:16:01	23
A. Babiš	0:10:55	29

Tab. 45: Počet výpovědí (otázek) moderátorky vůči hostům

host	počet výpovědí/otázek vůči hostu kladených moderátorkou	počet výpovědí/otázek vůči hostu kladených hostem
M. Němcová	18	3
A. Babiš	25	3

Pomineme-li četnost výpovědí, struktura i obsah zvolených typů dotazů byla u obou politiků obdobná. Vysoký počet neutrálních výpovědí je zapříčiněn tím, že moderátorka několikrát pouze předávala slovo hostům či je vyzývala k položení otázky sobě navzájem (celkem 3x). Tab. 46 a 47 zaznamenávají pouze dotazy moderátorky vůči hostům, tedy ne ty otázky, které si hosté kladli vzájemně. Pokud bychom s nimi kalkulovali, byl by počet konfrontačních dotazů ad hominem u každého o tři vyšší, jelikož otázky, které si hosté kladli navzájem, byly ve všech případech právě tohoto typu (viz výše).

Tab. 46: Specifikace výpovědí vůči hostu

host	Specifikace výpovědi		
	ad rem	ad hominem	neutrální
M. Němcová	9	2	7
A. Babiš	17	-	8

Tab. 47: Typy dotazů vůči hostu

typy dotazů	M. Němcová	A. Babiš
dotaz na konkrétní kroky/přístup/jednání k určitým problémům	3	7
dotaz týkající se volebního programu, kandidátů na kandidátce	5	9
reflexe chování/jednání politiků/stran	1	1
dotaz akcentující minulost kandidáta, st1rany	1	-
dotaz akcentující hodnotové/ideové/politické postoje hosta	1	-
předání slova	6	6
komentování výroku hosta	-	1
představení hostů	1	1

Tematická agenda diskuze zaznamenaná v tab. 48 odráží již popsaná témata v úvodní deskripci tohoto dílu. V převážné většině se otázky dotýkaly volebních programů stran, které hosté zastupovali, v souvislosti s konkrétními tématy (zdravotnictví, školství, zdražování cen potravin, stav služeb v ČR).

Tab. 48: Tematická agenda diskuze

tematická agenda	M. Němcová		A. Babiš	
	moderátorka	host	moderátorka	host
reflexe minulosti strany, kandidáta	1	3	-	2
reflexe chování/jednání politiků	1	1	1	1
programová agenda, kandidáti na kandidátce	12	14	20	21
povolební vyjednávání, sestavování koalice	-	1	-	1
osobnostní charakteristiky, morálka, postoje	-	3	-	3
představení hostů	1	1	1	1
pouhé předání slova	3	-	3	-

Na základě analýzy a sledovaných indikátorů vyváženosti a objektivity spolu s věcnou správností informací, o kterých vypovídala moderátorka, můžeme konstatovat, že požadavky na objektivitu a vyváženost nebyly v rámci diskuze nikterak porušeny.

- **VAŠE VOLBA, 22. 10. 2013**

Tři dny před volbami byl odvysílán poslední, pátý díl pořadu. Hosty tohoto dílu byli: předseda strany ČSSD B. Sobotka a místopředseda strany TOP 09 M. Kalousek. Doba vysílání pořadu činila cca 42 minut.

Tento díl měl obdobnou formu i průběh jako díl předcházející. Úvodní otázka určená hostům pořadu zněla, stejně jako v díle předešlém, „co považujete za největší urážku, kterou o vás/o vaši straně kdy řekl ten druhý“. Poté byly zprostředkovány dvě krátké reportáže, které reflektovaly, za co jsou na sebe pozvaní hosté pyšní.

Reportáže reprezentovaly M. Kalouska a B. Sobotku slovy: „M. Kalousek je mu 52 let. S politikou začal koketovat již v roce 1984, kdy vstoupil do tehdejší Československé strany lidové. Za svou kariéru byl ministrem financí, předsedou KDU-ČSL, nebo zastupitelem Bechyně. Pyšný je na tyto dvě věci: založení standardní a stabilní konzervativní strany TOP 09 ... druhou věcí pak je ozdravení veřejných rozpočtů mezi lety 2010 a 2013, zakončené prvním snížením dluhu od 90. let.“ ... „B. Sobotka, dnes je mu ještě 41, za hodinu a půl už o rok více. Členem ČSSD je od prosince 1989, za svou politickou kariéru byl ministrem financí, místopředsedou vlády, poslancem a samozřejmě předsedou ČSSD. Sám je svými slovy pyšný na hospodářský růst za ČSSD, rostly platy, důchody i životní úroveň. Lidem se žilo lépe... Druhou věcí, kterou Sobotka označil za svůj úspěch, je prosazení kolkování lihovin. Podle něj se tak podařilo zlepšit výběr daní a omezit daňové úniky.“

Po odvysílání reportáže byli hosté navzájem tázáni, zda jsou jejich kolegové pyšní na uvedené skutečnosti oprávněně. Politici se tak navzájem zhodnotili.

Dále byl pořad rozdělen do těchto 6 hlavních tematických bloků:

1. korupce
2. důchodová reforma (2. důchodový pilíř)
3. výše DPH
4. kuřácký zákon
5. sociální politika (sociální dávky na péči)
6. výběr daní v ČR

Tématům korupce, výše DPH, sociálních dávek na péči a výběru daní byly věnovány reportáže otevírající dané téma. Reportáže byly redakcí opět vybrány ze záznamu hlavní zpravodajské relace programu NOVA.

V průběhu diskuze měli hosté možnost položit svému kolegovi dvě otázky. Ten měl jednu minutu na zodpovězení každé z nich. M. Kalousek se tázal B. Sobotky na 1. zvyšování daně z příjmu, 2. podepsání fiskální smlouvy. Sobotka položil Kalouskovi dotazy týkající se: 1. sKaret a 2. valorizace důchodů.

Jak ukazuje Tab. 49, počet výpovědí hostů byl relativně vyvážený, co do délky byl větší prostor poskytnut M. Kalouskovi. Počet výpovědí hostů (tab. 49) není shodný s počtem odpovědí na hosta (tab. 50), a to z toho důvodu, že si hosté několikrát vzali slovo sami, nejčastěji když reagovali bez vyzvání moderátorky na kolegovu výpověď. Debata však nebyla nijak bouřlivá, M. Kalousek vstoupil do diskuze bez vyzvání celkem 3x, B. Sobotka 2x.

Tab. 49: Počet a délka výpovědí hostů

	délka výpovědí	počet výpovědí
M. Kalousek	0:16:01	26
B. Sobotka	0:11:42	27

Tab. 50: Počet výpovědí (otázek) moderátorky vůči hostům

host	počet výpovědí/otázek vůči hostu kladených moderátorkou	počet výpovědí/otázek vůči hostu kladených hostem
M. Kalousek	21	2
B. Sobotka	23	2

Jak ukazuje tab. 51 a 52, struktura dotazů položených hostů byla téměř shodná. Moderátorka se snažila o kladení totožných otázek oběma hostům. Jak bylo řečeno, diskuze byla spíše poklidná, pozbývající konfrontačních otázek ze strany moderátorky. Důvodem mohla být doba v pořadu – jen dva dny před volbami. Tabulka 51 však nezaznamenává dotazy, které si kladli hosté navzájem. Pokud by je zaznamenala, přibyly by u dat obou politiků dvě konfrontační otázky.

Tab. 51: Specifikace výpovědí vůči hostu

host	specifikace výpovědi		
	ad rem	ad hominem	neutrální
M. Kalousek	14	-	7
B. Sobotka	15		8

Tab. 52: Typy dotazů vůči hostu

typy dotazů	M. Kalousek	B. Sobotka
dotaz na konkrétní kroky/přístup/jednání k určitým problémům	3	2
dotaz týkající se volebního programu, kandidátů na kandidátce	6	8
reflexe chování/jednání politiků/stran	3	4
dotaz akcentující hodnotové/ideové/politické postoje hosta	1	1
předání slova + výzva k otázkám hostů	6	7
komentování výroku hosta	1	
představení hostů	1	1

Již z hlavních témat uvedených výše je zřejmé, že hlavním tématem diskuze byly volební programy stran v souvislosti s konkrétními tématy. Jednalo se tedy o problém korupce v ČR, důchodové reformy, výše DPH, kuřáckého zákona, sociální politiky a výběru daní v ČR. Nelze říci, že by jedno téma nahrávalo jednomu či druhému hostu. Opět zde byla ale patrná horší výchozí pozice M. Kalouska jako politika bývalého vládního období, který se několikrát zpovídal a obhajoval i své minulé činy. Téma reflexe jednání/chování politiků odráží otázku, kdy se měli hosté navzájem zhodnotit. Otázky spadající do tematické kategorie reflexe minulosti strany/kandidáti kladl B. Sobotka M. Kalouskovi, když se ho tázal na valorizaci důchodů o 45 Kč a na sKarty.

Tab. 53: Tematická agenda diskuze

tematická agenda	M. Kalousek		B. Sobotka	
	moderátorka	host	moderátorka	host
reflexe minulosti strany, kandidáta	-	2	-	2
reflexe chování/jednání politiků	4	5	5	5
programová agenda, kandidáti na kandidátce	14	18	13	19
představení hostů	1	1	1	1
pouhé předání slova	2	-	4	-

Na základě monitoringu a analýzy můžeme konstatovat, že obsah diskuze byl z hlediska zákona bezproblémový.

3.3.1 Závěry analýzy diskuzního pořadu programu NOVA

Monitoring a analýza jednotlivých dílů pořadu „Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas“ neodhalila skutečnosti svědčící o porušení zákona č. 231/2001 Sb. Jako problematický však spatřujeme samotný výběr zástupců politických subjektů do pořadu, resp. vyšší četnost zastoupení čtyř vybraných subjektů v relativně krátkém časovém období a poskytnutí prostoru straně SPOZ oproti jiným kandidujícím subjektům majícím podobné či dokonce vyšší volební preference. Kritérium výběru hostů do pořadu, které zvolil provozovatel vysílání programu NOVA, formálně splňovalo znění zákona č. 231/2001 Sb., reálně však provozovatel vysílání nedal příležitost k prezentaci ostatních kandidujících subjektů, čímž opět došlo k podprezentaci méně etablovaných stran. A to i těch, které měly potenciál dle předvolebních průzkumů vstoupit do Poslanecké sněmovny (např. Úsvit přímé demokracie či strana KDU-ČSL).

3.4 Publicistika programu NOVA: Střepiny

Pořad Střepiny je vysílán provozovatelem vysílání každou neděli od 21:30 hodin. Na webových stránkách programu NOVA je tento pořad prezentován slovy: „Střepiny shrnují nejdůležitější kauzy uplynulého týdne a analyzují je v originálních reportážích“. Nejedná se o čistý publicistický formát, neboť ve velké míře zahrnuje prvky nadsázky, vyjadřování podobné bulvárním periodikům a patrný autorský vklad tvůrců.

Ve sledovaném období, od 18. 9. 2013 do 25. 10. 2013, bylo na programu NOVA odvysíláno celkem 5 dílů pořadu Střepiny. Průměrná délka jednoho vydání činila cca 25 minut. Celkem bylo pořadem odvysíláno 51 tematicky různých příspěvků, 12 z nich jsme určili jako analyticky relevantních. Všechny příspěvky byly analyzovány prostřednictvím kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy.

- **Střepiny, 22. 9. 2013**

(0:11:37), „Petr Nečas se oženil. Vzal si svoji milovanou bývalou šéfkou svého kabinetu Janu Nagyovou. Veselku utajili dokonale, budou teď proti sobě svědčit?“.

Tento zpravodajský příspěvek byl součástí většího reportážního celku s názvem „Přehled týdne“, jež reflektuje nejdůležitější události dnů v týdnu. Informace o svatbě Petra Nečase (ODS) a Jany Nagyové (ODS) se stala vysoce medializovanou napříč různými médii. O vztahu P. Nečase a J. Nagyové média spekulovala již v červnu 2013, ihned po zatýkání na úřadu vlády a pádu vlády. S oběma zmíněnými byl v předvolebním období veden soudní proces. Po jejich svatbě se v médiích vyskytla informace, že svatba byla účelová s cílem nemuset vypovídat proti sobě. Zpráva o svatbě těchto dvou osob je nepochybně velice přitažlivá jak pro média, tak pro příjemce mediálních obsahů. Není divu, že ji i pořad Střepiny zařadil do svého programu.

(0:12:01), „Poslední zprávy pro 2,5 tis. zaměstnanců uhelného dolu Paskov na Ostravsku nejsou o moc světlejší než to uhlí. Vedení OKD trvá na tom, že důl na konci příštího roku zasype. Pokud tedy nehodlá pomoci stát. Ostravsko je na tom hodně špatně. Firmy a firmičky krachují. Hospody jsou prázdné a Baník hraje příšerně. I když dneska se mu proti Liberci zadařilo. Vyhrál 3:0. Vyrázila jsem na Ostravsko.“

Tématem příspěvku je situace na Ostravsku v souvislosti s plánovaným uzavřením dolu Paskov společnosti OKD. Reportáž vykresluje Ostravsko jako místo, „kde se nedaří na všech

frontách“. Reportáž nejprve vykresluje frustraci lidí žijících na Ostravsku. Jako svědky atmosféry a situace na Ostravsku využívá reportáž informační zdroje tzv. vox populi – oslovené obyvatelé Ostravy, majitelé barů a restaurací, i pracovníku dolu Paskov. Poté jsou prezentovány informace týkající se samotného plánování uzavření dolu Paskov. Reportáž medializuje zejména žalostnou situaci horníků. Jejich vyjádření, ve kterých potvrzují svou špatnou situaci, byly taktéž zařazeny do reportáže. Skrze jedno takové je rovněž kritizován spolumajitel dolu Paskov (resp. OKD) podnikatel Zdeněk Bakala. Na závěr reportáže jsou připomenuty také jiné (v rétorice reportérky) průšvihy Ostravy – hornická hospoda, které hrozí krach kvůli možnému zavírání dolu, špatné skóre klubu Baník, ekonomická krize na Stodolní ulici, smogová situace na Ostravsku a další.

Politický aspekt zavírání dolu Paskov nebyl nikterak rozebírán. Reportáž můžeme zařadit spíše do bulvárního sdělení typu soft news nesoucí rysy personalizace, dramatizace, či negativity. Prostřednictvím výroků typu „většina z nich má dvě děti, půjčky na auta... zoufalství je skoro hmatné ... bojí se, že spadnou na dno společnosti“ reportáž útočila zejména na emocionální stránku diváka. I tak byla ale celá reportáž zpracována metodou prezentace faktů a vyjádření dotčených, s respektováním zásad objektivního a vyváženého informování.

(0:26:29), „Slavná sKarta se změnila zřejmě na nejdražší záložku do knihy na světě. Nenapadá mě totiž, na co jiného by se dala použít. A stála nás všechny 80 miliónů, takže je škoda ji vyhodit. Její konec v úterý podpisem zákona zpečetil prezident. Jak šel čas s sKartou v 60 vteřinách“.

Reportáž v jedné minutě představuje „osud“ sKaret. Reportáž je vystavěna na vyjádření různých subjektů hovořících o projektu sKaret. Z archivu vypovídá Jaromír Drábek (TOP 09), mluvčí MPSV Viktorie Plívová, bývalý premiér Petr Nečas (ODS), bývalá ministryně Ludmila Müllerová (TOP 09), zástupkyně ombudsmana Jitka Seitlová i zástupce lidu – držitelé sKarty. Příspěvek zachovával objektivitu i vyváženost. Nedostatkem reportáže však bylo nedostatečné označení vypovídajících osob v titulku, resp. neuvedení jejich politické příslušnosti.

- **Střepiny, 29. 9. 2013**

(0:10:27), „NKÚ zjistil, že Ministerstvo vnitra nedokáže doložit, kolik se ušetřilo zavedením tzv. datový schráněk. Kvůli úsporám se přitom povinně zřizovaly. Kdo si tady nahrabal?“

(0:10:39), „Jana Nagyová se skutečně jmenuje Nečasová. Představila se tak u policejního výslechu a odmítla vypovídat. Zda bude svatební cesta, zůstává záhadou.“

Oba uvedené příspěvky byly součástí většího reportážního celku s názvem „Přehled týdne“ (viz výše). V obou případech se jednalo o formu krátké čtené zprávy. V obrazové složce prvního příspěvku týkajících se datových schránek byl zaznamenán tehdejší ministr vnitra v demisi Martin Pecina (nestraník, kandidát za SPOZ). Druhý příspěvek vizuálně medializoval oba aktéry, o kterých vypovídal, tedy Petra Nečase (ODS) i Janu Nagyovou Nečasovou (ODS).

(0:11:47), Reportáž akcentuje minulost společnosti Poldi Kladno a dle reportáže nezdařenou privatizaci této společnosti. Zařazení příspěvku bylo motivováno zejména situací kolem plánovaného uzavření dolu Paskov (společnosti OKD) na Ostravsku. V úvodu moderátorka

rámuje příspěvek slovy: „Ať firma RPG byty věnuje 44 000 bytů kraji a z jejich výnosů se pak může financovat těžba až do roku 2016. To je nejnovější recept prezidenta Miloše Zemana na dočasnou záchranu zaměstnanců dolu Paskov před propuštěním. V kraji stále hrozí sociální katastrofa. Kladensko se před 16 lety potýkalo s něčím podobným. Když šla do konkurzu společnost Poldi Kladno. Tenkrát o práci přišlo 20 000 lidí. Jak se s tím region dokázal vyrovnat...?“. V reportáži je zprostředkován „příběh Poldovky“ i osudy lidí, kteří tam pracovali. Minulost Poldovky je tvůrci příspěvku usouvztažněna k možné budoucnosti dolu Paskov na Ostravsku, který se má koncem roku 2014 uzavřít. Stejně jako reportáž z minulého týdne informující o situaci kolem dolu Paskov, byla i tato reportáž zpracována metodou prezentace faktů a vyjádření dotčených. Politický aspekt uzavření společnosti Poldi Kladno ani zavírání dolu Paskov nebyl nijak rozebírán. Celkový obsah příspěvku byl z hlediska zákona akceptovatelný.

(0:18:40), „Novoroční amnestie pro exmanažery H-systému platí. Tento týden nejvyšší soud odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce. Kauza je tak definitivně u konce a poškození klienti se zadostiučinění nedočkají“. Reportáž v krátkosti shrnuje případ podvodného projektu společnosti H-systém, jenž se zavazoval výstavbou levných bytů a rodinných domků. Politický aspekt kauzy nebyl akcentován, stejně jako nebyla více rozebírána amnestie bývalého prezidenta. Celkový obsah příspěvku byl v souladu se zákonem.

- **Střepiny, 6. 10. 2013**

(0:03:51), Z důvodu výroku Václava Klause o vystoupení ČR z EU, který pronesl tento týden, byl zprostředkován pořadem Střepiny rozhovor s Václavem Klausem živě z Institutu Václava Klause. Rozhovor s bývalým prezidentem uskutečnila Markéta Fialová. Námětem rozhovoru byla zejména poslední kniha (ještě před vydáním) Václava Klause s názvem „Česká republika na rozhraní“ a onen zmíněný výrok či výzva ČR k vystoupení z EU. Bývalý prezident dostal možnost prezentovat svou knihu, vysvětlit a obhájit své názory o Evropské unii. Markéta Fialová se také bývalého prezidenta ptala na jeho názor na situaci společnosti OKD a plánovaného uzavření dolu Paskov, na řešení situace. Dále na jeho názor na jednání současného prezidenta Miloše Zemana. Posledním tématem rozhovoru byly předčasné volby, resp. jeho podpora volebního bloku Jany Bobošíkové.

Rozhovor nebyl veden jako reklama na novou knihu Václava Klause ani jako primární vyjádření podpory bývalého prezidenta volebnímu bloku Hlavu vzhůru. Celkový obsah příspěvku tak můžeme označit za akceptovatelný.

(0:20:27), „NKÚ zjistil, že ředitelství silnic a dálnic utratilo během tří let 357 milionů Kč za právní služby. Bodejť by ne, když za obrázek k jedné směrnicí zaplatilo 7 000 Kč a za jeden jediný graf zase 2 000 Kč. Za co se u nás z peněz daňových poplatníků utrácí, z toho zůstává rozum stát...“ Reportáž ukazuje případy, kde se dle tvůrců reportáže zbytečně utrácí peníze z veřejných financí. Uvedené případy nejsou nijak politicky konkrétní, je zde však hovořeno o konkrétních zakázkách v různých městech. Jako příklad uveďme “třeba Praha 7, obyvatelé této čtvrti budou nadšeni. Na příští rok se jim chystá kalendář rovnou za čtvrt milionů korun ...“ (O kalendáři hovoří patrně mluvčí Prahy 7, ale jeho osoba není v titulku označena) ... ve Vlašimi si například nechali udělat fotodokumentaci rozbitých chodníků k žádosti o přidělení dotace, tedy snímky rozbitých chodníků, od uměleckého fotografa za 41 000 Kč ... k případu hovoří bývalý poslanec, starosta Vlašimi, Luděk Jeništa (nestraní, zvolen na kandidátce TOP 09) ... oproti Hradci Králové jsou ve Vlašimi úplní

spořivci. Tamní radnice rozhazuje jako by měla někde ve skříni schovaného oslíčka otřes se. Na nově opraveném náměstí budou svítit lampy z led technologií za 120 000 Kč za kus ...“. Podobných příkladů uvádí reportáž více. Reportáž se nesnažila objasnit důvody, z jakých byly jednotlivé projekty schváleny. Lze konstatovat, že příspěvek se celkově sice snažil předkládat divákovi hotový jednostranný názor o plýtvání s veřejnými penězi. Ve většině případů však dostali možnost obhájit či vysvětlit dané projekty zastupitelé nebo mluvčí obcí. Z toho důvodu označujeme odvysílání příspěvku za v souladu se zákonem. Obsah reportáže objasňuje zřejmě charakter programu NOVA jakožto komerčního média snažícího se ohromit své recipienty špatnými zprávami, protože právě ty „prodávají“.

- **Střepiny, 13. 10. 2013**

(0:11:50), „Kateřina Pancová obžalovaná v korupční kauze Davida Ratha se vrátila do práce. Teď se modlí, aby nemusela zpět na vězeňské práce“. Krátká čtená zpráva z cyklu „Přehled týdne“ informující o propuštění Kateřiny Pancové z vazby. Ve vizuální složce zprávy zobrazen David Rath, Petr Kott i Kateřina Pancová. Odvysílání příspěvku bylo v souladu se zákonem.

(0:19:53), „Obžalovaní poškodili firmu i český stát, prohlásil švýcarský soud a pěti bývalým manažerům Mostecké uhelné udělil několikaleté nepodmíněné tresty za podvod a praní špinavých peněz. Jenže do basy zatím nepůjdou...“ Příspěvek informoval o události, která byla v daném týdnu aktuální. Žádné politické strany nebyly zmiňovány ani vizuálně prezentovány, do příspěvků nebyla zařazena žádná vyjádření politiků. Příspěvek byl z hlediska zákona bezproblémový.

- **Střepiny, 20. 10. 2013**

(0:08:17), „Prezident Zeman prozradil, kde jsou Češky unesené v Pákistánu. Prý mezi ním (Pákistánem) a Afghánistánem a už se i vyjednává. Zpravodajcům slezly vlasy, když zjistili, že to někdo prozradil“. Krátká čtená zpráva z cyklu „Přehled týdne“ kritizující výrok prezidenta Miloše Zemana. Tento jeho výrok byl podobně medializován v mnoha tuzemských médiích. Uvedením příspěvku nebyl porušen zákon.

3.4.1 Hlavní závěry analýzy publicistického pořadu Střepiny

Ve sledovaném období se pořad Střepiny zaměřil na politickou tematiku pouze v několika málo případech. Přičemž pouze v jednom (rozhovor s Václavem Klausem) se jednalo částečně o téma volební. Pořad Střepiny je publicistickým pořadem, ve kterém lze očekávat jistý autorský vklad a hodnotící soudy za předpokladu, že bude dbáno zásad objektivit a vyváženosti. Na základě monitoringu a analýzy lze konstatovat, že odvysíláním uvedených reportáží pořadu Střepiny provozovatel vysílání neporušil povinnost dbát zásad objektivit a vyváženosti a nezvýchodňoval či záměrně nepoškozoval žádnou politickou stranu ani hnutí.

3.5 Publicistika programu NOVA: Na vlastní oči

Pořad Na vlastní oči byl ve sledovaném období vysílán na programu NOVA každou středu od cca 22:00. Pořad nemá čistě politicko-publicistický formát. Na internetových stránkách

programu NOVA je pořad popsán slovy: „Investigativní reportáže, které odhalují podstatu politických a finančních kauz, vracejí se k nedořešeným kriminálním případům, hledají pozadí nevysvětlitelných záhad a upozorňují na zajímavé lidské osudy“. Moderátory pořadu jsou Josef Klíma a Janek Kroupa.

Ve sledovaném období, od 18. 9. 2013 – 25. 10. 2013, bylo na programu NOVA odvysíláno celkem 6 dílů pořadu Na vlastní oči. Průměrná délka jednoho vydání činila cca 30 minut. Celkem bylo pořadem odvysíláno 18 tematicky různých příspěvků, 4 z nich jsme určili jako analyticky relevantní. Všechny příspěvky byly analyzovány prostřednictvím kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy.

- **Na vlastní oči, 18. 9. 2013**

Úvodní slovo moderátorů: (0:02:39), „Strany se nám dohodly na kandidátech a začíná volební kampaň. Do toho se nám zbláznilo počasí. Prostě cirkus“.

1. reportáž: Příběh adoptované ženy (nepolitické téma)
2. reportáž: Příběh starosty obce Troskotovice Michala Ordoše (nezařazený), jež obec zadlužil (nepolitické téma)
3. reportáž: Léčba smíchem (nepolitické téma)

- **Na vlastní oči, 25. 9. 2013**

Úvodní slovo moderátorů: (0:01:47), „Expremiér Petr Nečas si vzal Janu Nagyovou, které hrozí spousta let ve vězení ... a prezident Zeman prohlásil, že s EU nespolupracujeme, protože my jsme přece EU“.

1. reportáž: **Hazard v ČR**
2. reportáž: Problém ve vesnici (nepolitické téma)
3. reportáž: Rodinný osobní příběh (nepolitické téma)

Hazard v ČR (0:02:34)

Reportáž o hazardním byznysu v Česku, který měl dle reportáže „až dosud zelenou, teď bojuje o přežití“. A to z toho důvodu, že díky Ústavnímu soudu mohou obce a města samy rozhodnout, zda herny chtějí nebo ne. Někde tak hazard končí, jinde pokračuje. Jako příklad je uvedena Praha 7, kde neprosazují nulovou toleranci, ale pouhé snížení počtu heren a Praha 2, která trvá na nulové toleranci a která rozhodla, že po roce 2015 nebude mít jedinou hernu. Za městskou část Prahy 7 hovoří dvakrát její starosta Marek Ječmének (ODS), za Prahu 2 taktéž dvakrát její starostka Jana Černochová (ODS). U obou zmíněných politiků byla v titulku uvedena pouze jejich funkce starostů, jejich stranická příslušnost chyběla. Ačkoli se domníváme, že absence stranické příslušnosti u vypovídajícího politika je chybou redaktorů v objektivitě, jedná se zřejmě o pochybení daného redaktora, a ne provozovatele vysílání jako celku. Tato absence navíc neměla vliv na objektivitu a vyváženost informování v rámci daného příspěvku. Oslovení politici figurují v reportáži jako zástupci dvou rozdílných přístupů k hazardu. Celá reportáž byla věnována ale zejména nepolitickému tématu, a sice odhalení podvodu týkajícího se hazardu ve městě Vsetín. Město Vsetín přijalo minulý rok vyhlášku, která měla za cíl regulovat hrací automaty ve městě. Přijatá podoba vyhlášky ale hazard téměř nijak neomezovala. Jak se navíc prokázalo, údajný odborník na hazard Petr Verosta, který s městem na vypracování zmíněné vyhlášky spolupracoval, dostával skrze

nadační fond Essentia štědré příspěvky od hazardních firem. Uvedením příspěvku nebyl porušen zákon.

- **Na vlastní oči, 2. 10. 2013**

Úvodní slovo moderátorů: nepolitické téma

1. reportáž: Konec léčení v Čechách (nepolitické téma)
2. reportáž: Zlatokopové (nepolitické téma)
3. reportáž: Horolezci (nepolitické téma)

- **Na vlastní oči, 9. 10. 2013**

Úvodní slovo moderátorů: (0:04:19), „Náš levicový prezident se rozhodl bojovat s levicovými teroristy...“.

- 1. reportáž: Žákovy počty**

2. reportáž: Koupaliště džbán koupili bohatí developeri (nepolitické téma)
3. reportáž: Rodinný osobní příběh (nepolitické téma)

Žákovy počty (0:05:05)

Reportáž reflektuje propouštění Z. Žákem (neustraní, kandidát za SPOZ) ve třech státních institucích řízených Ministerstvem dopravy. Slovy reportáže „čistku ve státních firmách ministr Žák udělal na poslední chvíli. Jen necelé tři týdny před volbami. Zdůvodnil je tak, že tam chtěl mít zkušenější a schopnější odborníky“. Reportáž se zabývá personální změnou Ředitelství silnic a dálnic, kde byl na postu ředitele odvolán David Čermák a nahrazen Pavlem Kočicou, dle reportérky „ministrovým dlouholetým známým“.

Reportáž konstruuje spekulace o účelové výměně ředitele ŘSD za Žákova dobrého známého, brněnského podnikatele, se kterým podnikal v realitách a za sedm milionů si od něj koupil pozemek v pražské Zbraslavi. Tento kup měl být pro Žáka velmi výhodný. Dosazení Pavla Kočici na ředitele ŘSD tak může být Žákovou odměnou „dobrého kamaráda“ Příspěvek bychom mohli označit za investigativní žurnalistiku snažícího odhalit podstatu politických kauz. I když se jedná o informaci negativně vyznívající pro Zdeňka Žáka, reportáž poskytuje zejména ověřená a ověřitelná fakta. Rovněž dává prostor pro vyjádření se samotnému Zdeňku Žákovi (celkem 4x), jedenkrát i Pavlu Kočicovi a nabízí tak pohled obou stran. Celkový obsah příspěvku tak můžeme označit za akceptovatelný.

- **Na vlastní oči, 16. 10. 2013**

Úvodní slovo moderátorů: (0:03:45), „Jsme na místě, kde se nahromadilo tolik komunistických frází, že bychom se jimi mohli brodit jako podzimním listím. A Václav Klaus dostal medaili za boj proti komunismu. Když se někteří ohradili, vysvětlil všechno a odhalil starou českou pravdu. S komunismem bojoval statečným mlčením. Jsme prostě národ válečníků“.

- 1. reportáž: Průšvih jménem Pakul**

2. reportáž: Ztracená dokumentace (nepolitické téma)
3. reportáž: Není malých rolí (nepolitické téma)

Průšvih jménem Pakul (0:04:33)

Reportáž o minulosti i přítomnosti Kongresového centra Praha jako „kolosu – černé díry na peníze, která celé roky nenasytně polyká stovky milionů a nebere to konce, jelikož před pár dny vláda rozhodla o další téměř 2 milionové injekci, která má zachránit kongresové centrum před jistým krachem“. Hlavní otázkou, na kterou se snaží celá reportáž odpovědět, se stává „kdo je za tento stav odpovědný?. Odpověď, kterou reportáž nastoluje, není jednoznačná. Reportáž se vrací zprvu o 15 let zpátky, kdy Praze tehdy vládli Občanští demokraté, v čele s primátorem Janem Koukalem. Kvůli organizaci zasedání 55. ročníku Mezinárodního měnového fondu, se město dohodlo na rekonstrukci tohoto centra, které finančně zaštiťovalo město Praha. Právě tehdy se dle reportáže „zadělalo na nekonečné finanční problémy, které řešíme dodnes“. Hovoří zde bývalý primátor Prahy Jan Koukal (ODS), bývalý zastupitel Prahy 10 Jiří Witzany (SNK-ED), bývalý primátor Prahy Jan Kasl (SNK-ED), bývalý ministr financí Ivan Pilip (bývalý US), bývalý zástupce firmy, jež měla rekonstrukci na starost Ladislav Nicek, bývalý pražský radní Filip Dvořák (ODS), bývalý zastupitel hl. města Ivan Rynda (nyní LES), Vladimír Motlík a Michal Kárník ředitel Kongresového centra. Reportáž nastiňuje možné pochybení ze strany Jana Koukala (ODS) ve věci výběrového řízení firmy, která rekonstrukci zajišťovala. Podstatnou roli dle reportáže také sehrála postava Vladimíra Motlíka, lobbisty kolem osoby Václava Klause.

Konečné slovo moderátorů: „... a nezapomeňte, česky nejstatečnější je bojovat se zlem, až když nám nehrozí. Jak si myslí Václav Klaus“.

- **Na vlastní oči, 23. 10. 2013**

Úvodní slovo moderátorů: (0:05:26), „Nejdůležitější událostí minulého týdne je nepochybně jmenování paní Livie Klausové novou velvyslankyní na Slovensku, celé to má totiž jednu důležitou okolnost. Z bývalého prezidenta Klause se totiž tímto stává pan velvyslancová a jeho úkolem bude nerušit opravdové diplomaty, když mluví, a bavit jejich manželky“.

1. reportáž: Brněnské handly

2. reportáž: Princ Charles by se divil (nepolitické téma)

3. reportáž: O parašutismu (nepolitické téma)

1. reportáž: Brněnské handly (0:06:29)

Reportáž pojednává o privatizaci několika bytů v Brně, o které měli zájem sami politici, ovšem na úkor starých lidí. „Petra Quittová je od posledních voleb první místostarostkou Brna-Černovic. Ve zdejším zastupitelstvu sedí již 11 let. Letos na jaře začala její hvězda stoupat i v celostátní politice. Strana Věci veřejné z ní udělala výkonnou místopředsedkyni, pravou ruku šéfa Víta Bárty (ze záznamu hovoří Vít Bárta). Paní Quittovou jsme původně oslovili bez konkrétního podezření, prověřovali jsme privatizace bytů v této části Brna a chtěli jsme mluvit se všemi místními politiky, o nichž jsme věděli, že místní byt koupili. Místostarostka se s námi ochotně sešla (hovoří Petra Quittová). Vše se zdálo v pořádku. Obecní byt vyšel v pořadníku na Petru Quittová, než se stala političkou, od té doby v něm bydlí. Jenže následně jsme zjistili, že nám zatajila jednu dost podstatnou věc. Už coby místní politička si koupila další obecní byt ve stejném domě. Postupovala jednoduše. Vytipovala si svého souseda, tehdy asi 70 letého, který na privatizaci neměl (hovoří bývalý nájemník bytu). Nynější místopředsedkyně poskytla starému pánovi peníze, aby mohl byt odkoupit a vzápětí ho od něj za nezměněnou cenu koupila ona. Tuto skutečnost se nejprve pokusila popřít (hovoří Petra Quittová) ... bylo by ale nespravedlivé házet všechno na Petru Quittovou. Postup, který zvolila, není mezi černovickými politiky ojedinělý. Ba co víc, použil ho dokonce i

sám předseda bytové komise Gustav Harnach (zastupitel za ODS) ..., v jeho případě se privatizace nechtěla zúčastnit asi 80letá paní (hovoří Gustav Harnach). A do třetice, podívejme se na to, jak přišel k obecnímu bytu sociální demokrat Jiří Novotný, ten sedí nejen v černovickém, ale také v brněnském zastupitelstvu. Zhruba před dvěma lety mu radnice přidělila byt, o němž už tehdy bylo jasné, že bude privatizován (hovoří Jiří Hladík, starosta MČ Brno Černovice) ... pan Novotný přidělený byt 1+1 loni v létě privatizoval a letos v lednu prodal se ziskem skoro milionu (hovoří Jiří Novotný).“

Reportáž pojednává o zmíněných faktech. Redaktoři oslovují všechny politiky, o kterých reportáž hovoří, a dávají jim prostor k vyjádření. Reportáž navíc není zaměřena na jednu konkrétní stranu či jednoho politika konkrétní strany, ale je hovořeno o třech politicích různých stran – Věci veřejné, ODS, ČSSD. Zejména tím si reportáž zachovává zpravodajskou objektivitu. Můžeme tedy konstatovat, že odvysíláním reportáže nebyl porušen zákon.

3.5.1 Hlavní závěry analýzy publicistického pořadu Na vlastní oči

Ve sledovaném období se pořad Na vlastní oči zaměřil na politickou tematiku pouze v několika málo případech, přičemž vyjma jednoho se jednalo o politiku regionální. Ani v jednom případě se nejednalo o příspěvek věnující se volbám do PS PČR. Pořad Na vlastní oči je publicistickým pořadem, ve kterém lze očekávat jistý autorský vklad a hodnotící soudy za předpokladu, že bude dbáno zásad objektivity a vyváženosti. Na základě monitoringu a analýzy lze konstatovat, že odvysíláním uvedených reportáží pořadu Na vlastní oči provozovatel vysílání neporušil povinnost dbát zásad objektivity a vyváženosti a nezvýhodňoval žádnou politickou stranu ani hnutí.

Seznam citovaných zdrojů

1) Seznam literatury

- BENNETT, W. L. News: The Politics of Illusion. USA: Longman Publishers, 2007. ISBN 0-321-42161-2.
- BERTRAND, I., HUGHES, P.: Media Research Methods, Audiences, Institutions, Texts. New York: Palgrave Macmillan, 2005.
- BERGER, P. L., LUCKMANN, T.: Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999.
- BÍLEK, P. A.: Hledání jazyka interpretace (k modernímu prozaickému textu). Brno: Host, 2003.
- BOORSTIN, D. J. The Image: A Guide to Pseudo-events in America. New York: Atheneum, 1987. ISBN 0-689-70280-9.
- BRADOVÁ, E., ŠARADÍN, P.: Permanentní kampaň a proces vládnutí: politika v éře konzultantů. In: Šaradín, P. a kol. Politické kampaně, volby a politický marketing. Olomouc: Periplum, 2007. ISBN 978-80-86624-36-5.
- DEFLEUR, M. L., BALL-ROKEACH, S. J. Teorie masové komunikace. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-099-8.
- GOFFMAN, E. Frame Analysis. An Essay on the Organization of Experience. Boston: Northeastern University Press, 1986.
- HALL, S.: Representation: Cultural representations and signifying practices. London: Open University Press, 2003.
- HARTLEY, J.: Understanding news. London: Methuen, 1982.
- HENDL, J.: Úvod do kvalitativního výzkumu. Praha: Karolinum, 2005.
- JIRÁK, J., KOPPLOVÁ, B.: Masová média. Praha: Portál, 2009.
- LIPPMANN, W.: Public opinion. New York: Free Press, 1965.
- MCCOMBS, M. E.: Agenda Settings. Praha: Portál, 2009.
- OSVALDOVÁ, B.: Zpravodajství v médiích. Praha: Karolinum, 2011.
- REIFOVÁ, I. a kol.: Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004.
- SCHULZ, W.: Masová média a realita, Ptolemaiovské' a 'Kopernikovské' pojetí. In Politická komunikace a média. Praha: Karolinum, s. 24–40, 2000.
- SCHULZ, W., HAGEN, L., SCHERER, H., REIFOVÁ I.: Analýza obsahu mediálních sdělení. Praha: Karolinum, 1998.
- TRAMPOTA, T.: Zpravodajství. Praha: Portál, 2006.
- TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ M.: Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010.

2) seznam použitých elektronických zdrojů

- BRADFORD, M. B. Narrative Story Structures and Personalization: Approaches to Television News Storytelling. 2007. [online]. cit. 2013-03-10. Dostupné z: http://www.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/1/7/0/2/9/p170295_index.html
- KRONICK, J.: Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat. Sociologický časopis, 1997. [online]. cit. 2013-02-25. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/d9ea8b94ec58c839306f61835d149215d1a90b3f_276_057KRONI.pdf
- Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.
- Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/texts/1995-247.html> [citováno 2012-04-13].

Seznam příloh

Příloha 1: Struktura PS PČR před jejím rozpuštěním v srpnu 2013

Příloha 2: Struktura Senátu ve sledovaném období

Příloha 3: Volební modely společnosti Médea Research – srpen/září/říjen

Příloha 3: Volební model agentury STEM, září

Příloha 4: Volební model agentury TNS AISA, 5. vlna (7. 10. – 16. 10)

Příloha 5: Volební model CVVM

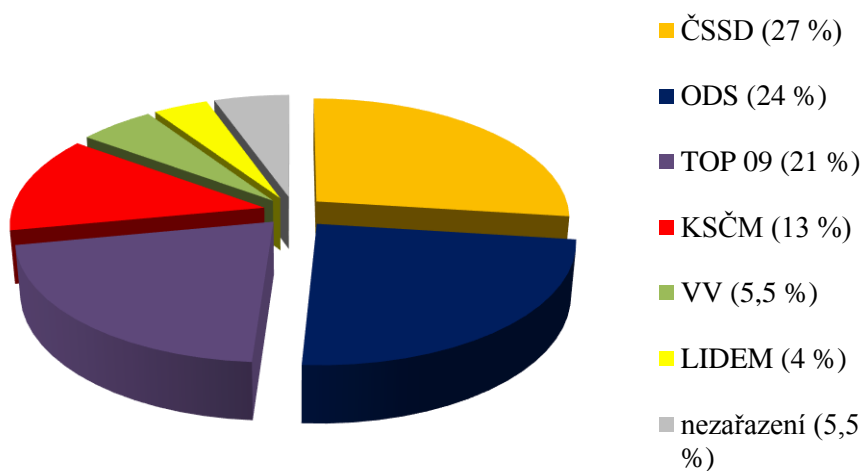
Příloha 6: O kom se hovořilo v politických zpravodajských příspěvcích?

Příloha 7: O kom se hovořilo ve volebních zpravodajských příspěvcích?

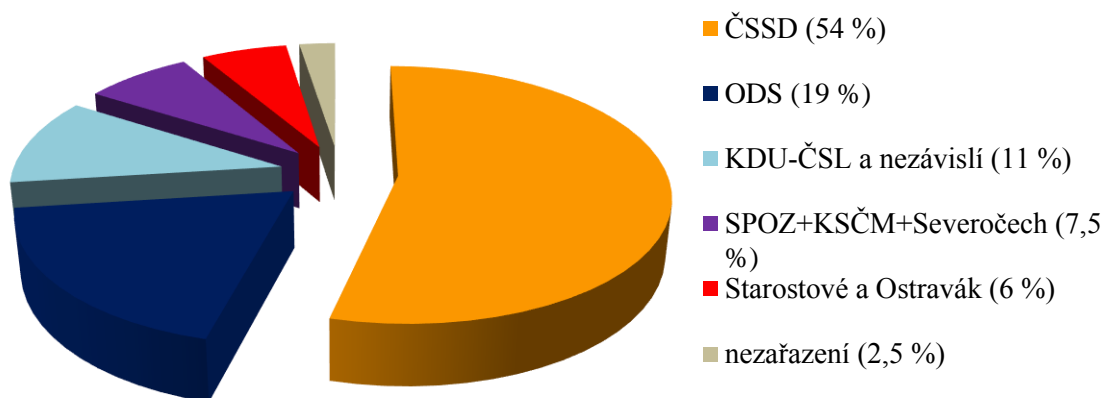
Příloha 8: Přehled analyzovaných příspěvků obecně politické tematiky

Příloha 9: Přehled a popis analyzovaných příspěvků volební tematiky

Příloha 1: Příloha Struktura PS PČR před jejím rozpuštěním v srpnu 2013

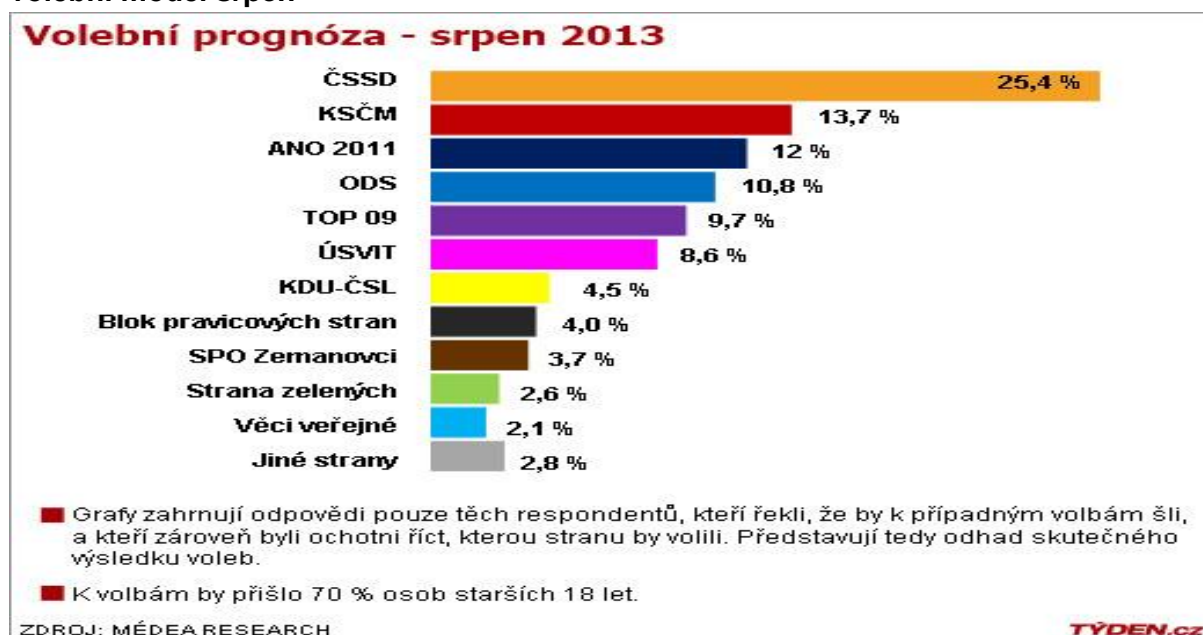

Příloha 2: Struktura Senátu ve sledovaném období

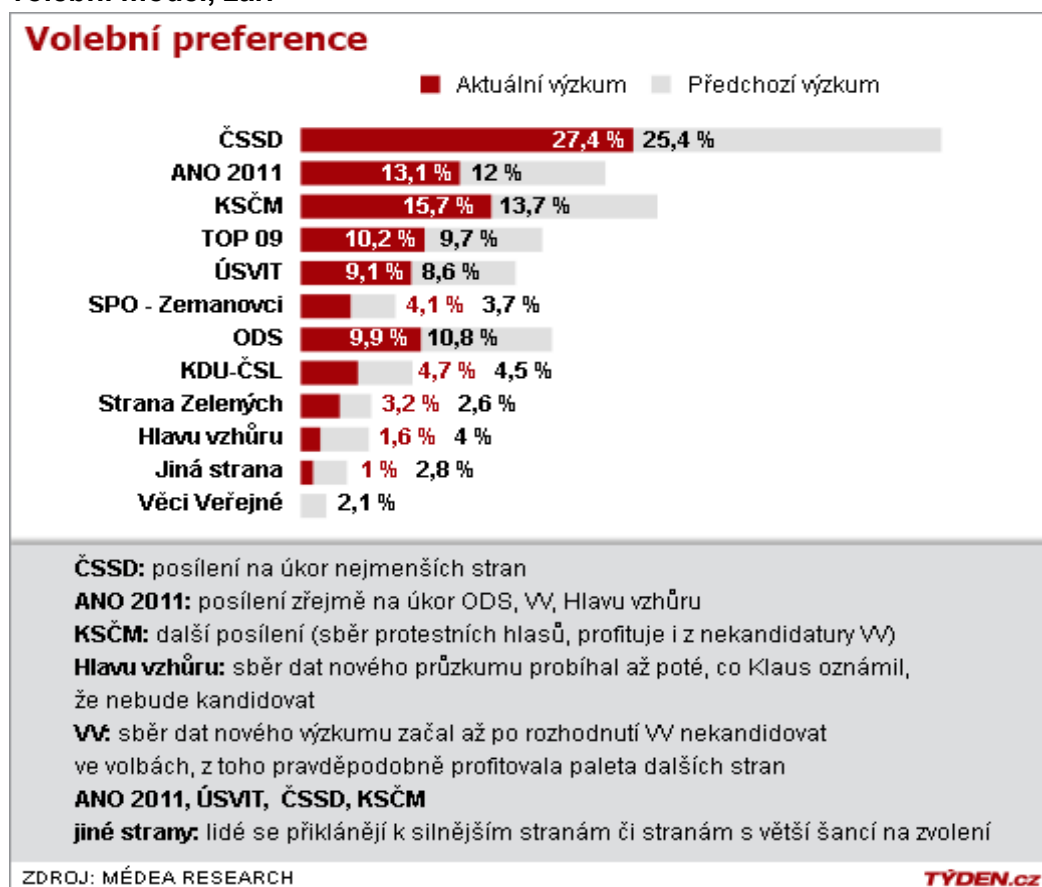

Příloha 3: Volební modely společnosti Médea Research – srpen/září/říjen

volební model srpen

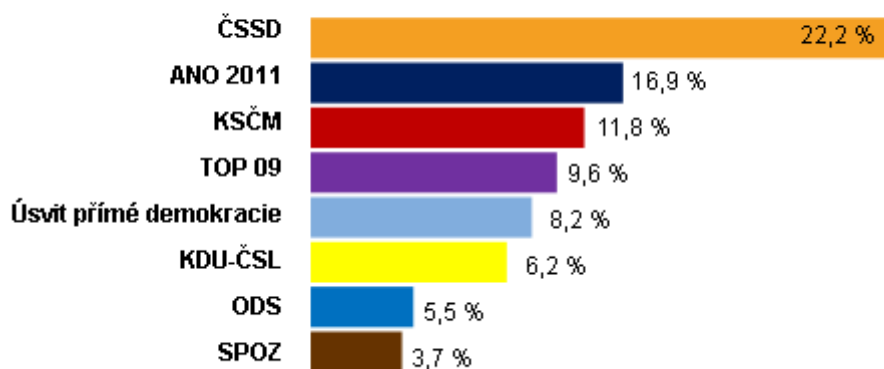

volební model, září

volební model, říjen

Aktuální volební prognóza podle průzkumu agentury Médea Research

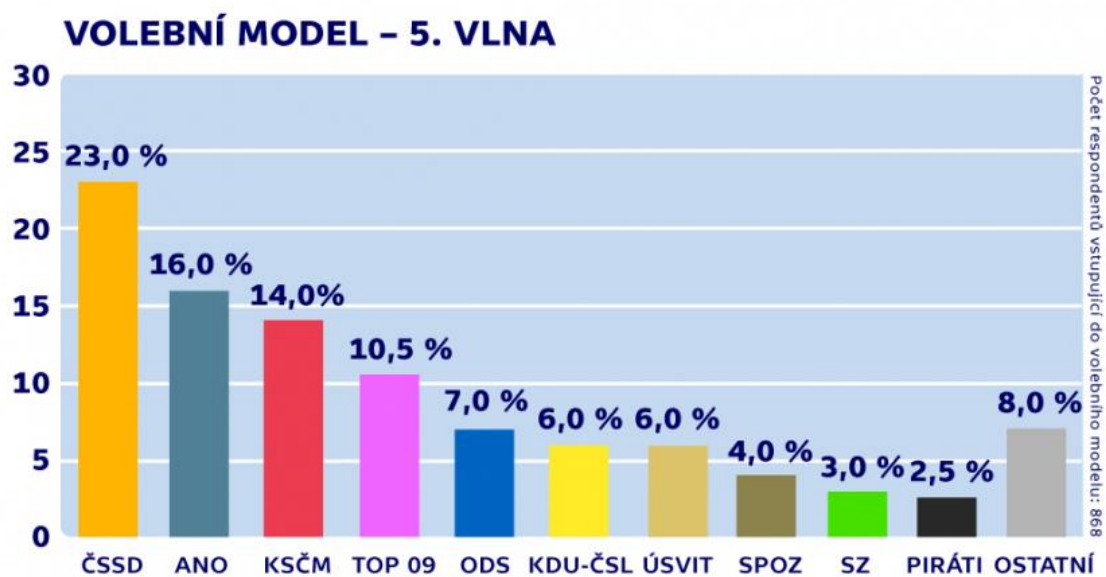
ZDROJ: MÉDEA RESEARCH

TÝDEN.cz

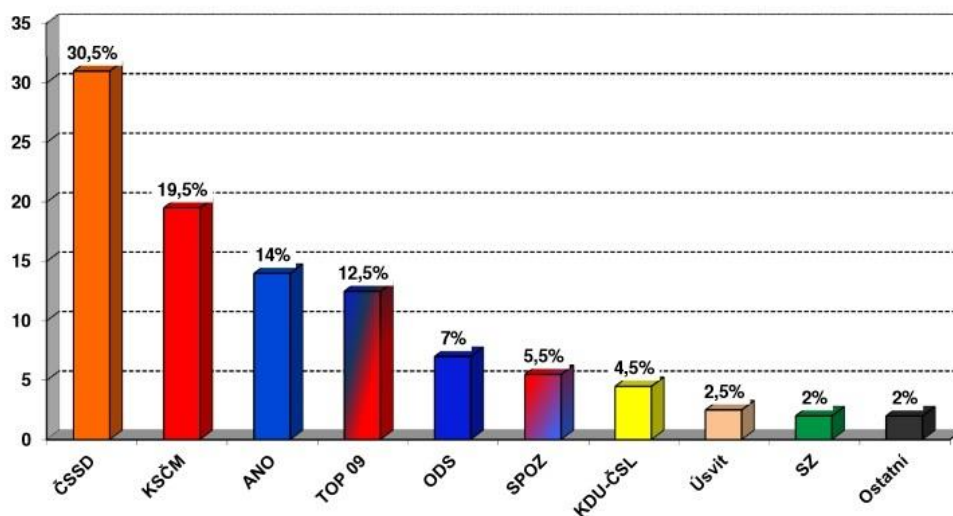
Příloha 4: Volební model v září dle agentury STEM

Příloha 5: Volební model říjen dle agentury TNS AISA, 5. vlna (7. 10. – 16. 10)

Příloha 6: Volební model CVVM

Pozn.: V grafu jsou uvedeny pouze strany, jejichž podpora dosahuje alespoň 1 %, strany s nižší podporou jsou zahrnuty do kategorie „ostatní“ (jedná se o Piráty, Dělnickou stranu sociální spravedlnosti a Stranu svobodných občanů). Žádný další politický subjekt, kromě neidentifikovatelných „nezávislých“, přitom nebyl jmenován).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 532 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor

Příloha 7: O kom se hovořilo v obecně politických zpravodajských příspěvcích?

subjekt/aktér	četnost
Bárta Vít	1
Barták Martin	3
Bém Pavel	4
Cieñciała Jiří	1
ČSSD	3
Fischer Jan	1
Hašek Michal	1
Jurásková Dana	3
Kalousek Miroslav	2
Klaus Václav	5
Nagyová Jana	16
Nečas Petr	19
Němcová Miroslava	5
Novák Miroslav	1
ODS	1
Onderka Roman	1
Paroubek Jiří	3

Pecina Martin	3
Polčák Stanislav	1
Quittová Petra	2
Rusnok Jiří	10
Schwarzenberg K.	2
Sobotka Bohuslav	1
SPOZ	2
Stehlík Vladimír	1
Svoboda Bohuslav	2
Škromach Zdeněk	2
Šlouf Miroslav	3
Špidla Vladimír	1
Toman Miroslav	3
TOP 09	1
Vondruška Josef	2
Zeman Miloš	91
Žák Zdeněk	3
celkem	200

Příloha 8. O kom se hovořilo ve volebních zpravodajských příspěvcích?

aktér	četnost
ČSSD	34
ODS	24
TOP 09	23
Babiš Andrej	19
SPOZ	17
Němcová Miroslava	14
ANO	13
KSČM	13
Schwarzenberg Karel	11
Sobotka Bohuslav	9
Lukl František	8
Kalousek Miroslav	8
Bobošíková Jana	7
KDU-ČSL	6
Hašek Michal	5
Mynář Vratislav	5
Okamura Tomio	4
Hlavu vzhůru	4
Kováčik Pavel	4
Úlehla Tomáš	3
Úsvit	3

Stehlík Vladimír	2
Drábek Miroslav	2
Adámek František	2
Aktiv Nezávislých občanů	2
Zaorálek Lubomír	1
Šlouf Miroslav	1
Krejčí Ivan	1
Maxová Radka	1
Fischerová Taťána	1
Mládek Jan	1
Stanjura Zbyněk	1
ZMĚNA	1
Svoboda Bohuslav	1
Kohoutová Lenka	1
Julínek Tomáš	1
Nečas Petr	1
Vyzula Rostislav	1
Koníček František	1
Jermanová Jaroslava	1
Němeček Svatopluk	1
Starostové	1
Holcát Martin	1

Stropnický Martin	1
Kohout Jan	1
Šiška Vladimír	1
Polák Ferdinand	1
Telička Pavel	1
Zeman Miloš	1
Tvrdlík Jaroslav	1
Rusnok Jiří	1
Kuba Martin	1

Chalupa Tomáš	1
Zahradil Jan	1
Sklenák Roman	1
ČSS	1
Jandák Vítězslav	1
Pospíšil Jiří	1
Nečas Lubomír	1
celkem	276

Příloha 9: Přehled analyzovaných příspěvků obecně politických příspěvků

datum	název příspěvku
18.9.2013	Zavírají důl - horníci se bouří
18.9.2013	Zavírají důl - horníci se bouří - živý vstup
18.9.2013	Zavírají důl - horníci se bouří - pokračování
18.9.2013	Kauza Jurásková
18.9.2013	Ivo Rittig vypovídal u soudu
19.9.2013	OKD
19.9.2013	Kauza Rath
20.9.2013	Skandál s potravinami
20.9.2013	OKD
20.9.2013	Svatba P. Nečase a J. Nagyové
21.9.2013	Nová směrnice: budeme konečně vědět, co jíme?
21.9.2013	Svatba P. Nečase a J. Nagyové
21.9.2013	OKD
22.9.2013	OKD
22.9.2013	Pravomoci prezidenta
23.9.2013	Datové schránky
23.9.2013	OKD
24.9.2013	Svatba P. Nečase a J. Nagyové
24.9.2013	Svatba P. Nečase a J. Nagyové - pokračování
24.9.2013	OKD
24.9.2013	OKD-pokračování
24.9.2013	OKD-pokračování
24.9.2013	Ředitel městské policie krůček od odvolání
24.9.2013	výročí smrti V. Kočky
25.9.2013	Klaus se přišel ostříhat na pražský hrad
25.9.2013	H-systém
25.9.2013	M. Zeman na služební cestě
25.9.2013	M. Zeman na služební cestě
25.9.2013	OKD
25.9.2013	CD CARGO
26.9.2013	Jak šel čas s politiky
26.9.2013	M. Zeman na služební cestě

27.9.2013	K. Pancová na svobodě
28.9.2013	M. Zeman slaví narozeniny
29.9.2013	Vztah Zeman a Šlouf, Konec jednoho přátelství
29.9.2013	Datové schránky
29.9.2013	OKD
30.9.2013	P. Pohorský obviněn
30.9.2013	Pokračování P. Pohorský obviněn
30.9.2013	Na vaší straně
1.10.2013	Propouštění na ŘSD
1.10.2013	Kauza Rath
1.10.2013	Kauza Rath
2.10.2013	OKD
2.10.2013	kauza Jurásková
3.10.2013	Kauza Rath
3.10.2013	M. Zeman na severní Moravě
4.10.2013	Kauza Rath
4.10.2013	M. Zeman - přesunutí ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma
5.10.2013	Kontroly kuřecího masa
6.10.2013	Rusnok si chce došlápnout na podnikatele
6.10.2013	Klaus vystoupí v přímém přenosu rozhovor
7.10.2013	K. Pancová už opět ordinuje
7.10.2013	Kauza Rath
7.10.2013	M. Zeman v Izraeli
8.10.2013	Radek Šnábl - výpověď
8.10.2013	Radek Šnábl - výpověď
8.10.2013	Radek Šnábl - výpověď
8.10.2013	Kauza Rath
8.10.2013	Bém nepřišel k soudu
9.10.2013	Kauza Rath
9.10.2013	Kauza Rath - pokračování
9.10.2013	Mostecká uhelná
10.10.2013	Mostecká uhelná
10.10.2013	Mostecká uhelná
10.10.2013	Kauza Rath
11.10.2013	Mostecká uhelná
12.10.2013	Mostecká uhelná
13.10.2013	Kauza Rath
13.10.2013	Kauza Rath
13.10.2013	OKD
14.10.2013	Rekordmani za úřednickým stolem
15.10.2013	OKD
16.10.2013	M. Zeman-unesené Češky
16.10.2013	M. Zeman na služební cestě
16.10.2013	Komentář k výroku Zemana
17.10.2013	Telefonica O2 přiznala vinu za selhání tísňové linky

17.10.2013	M. Zeman – výrok o kouření
17.10.2013	M. Zeman – další nešťastné výroky
17.10.2013	Klausová velvyslankyní na SR
18.10.2013	Ostrava neuspěla se smogovou žalobou
18.10.2013	soud s J. Vondruškou
18.10.2013	Požár v Přerově
18.10.2013	Babybox ve vsetínské nemocnici nebude
18.10.2013	Zeman – setkání s rakouským prezidentem
19.10.2013	Pražský hrad - stát nebo církev?
20.10.2013	Na vaší straně
20.10.2013	Zákon otcovství
21.10.2013	Vězeňství
22.10.2013	Kauza Nagyová
22.10.2013	Kauza Rath
23.10.2013	Kauza Rath
23.10.2013	kauza Nagyová
24.10.2013	Kauza Rath
24.10.2013	M. Zeman – těžební limity
25.10.2013	Kauza Rath
25.10.2013	M. Zeman a rektori
23.10.2013	Upoutávka Na vlastní oči
24.10.2013	Dálnice D47

Příloha 10: Přehled analyzovaných příspěvků volební tematiky

18. 9. 2013

(0:10:53), Reportáž z tzv. seriálu „Otázek na tělo“, který relace Televizní Noviny zařadila do svého předvolebního vysílání. Tento cyklus se v předvolebním období zaměřil na pět politických stran, kterým následně věnoval pozornost. Tento den se otázky na tělo týkaly shody lídra politické strany ODS se svým voličem. Moderátoři ve studiu rámovali příspěvek slovy: „I dnes reportérka Daniela Badyová zpovídala lídra jedné z politických stran, které chtějí uspět v nadcházejících volbách. A i dnes se zaměřila na to, zda se politikovy odpovědi shodnou s člověkem, který chce právě jeho stranu volit. Kdo se dnes otázkou na tělo nebál? Podívejte se“. ... „Jak se Miroslava Němcová shodne s někým z vás, kdo chce její stranu volit? To se dnes dozvíme, tady je sedm z mých otázek na tělo.“ Následují otázky, které zní: přijetí eura?, omezení pravomocí prezidenta?, časové omezení vyplácení sociálních dávek?, znovuzavedení trestu smrti?, adopce dětí pro homosexuální páry?, pijete pivo? a kolik máte u sebe peněz? Výsledek byla absolutní shoda bez jediné chyby, nebýt 500 Kč navíc v podnikatelově peněžence, těžko by šlo snad uvěřit tomu, že je to jen náhoda“. Miroslava Němcová se dle reportáže shoduje se svým voličem ve všech názorech. V předchozím dni bylo těchto sedm otázek položeno předsedovi strany ČSSD Bohuslavovi Sobotkovi. Příspěvek zprostředkovává voličům názorové a politické postoje kandidáta konkrétní strany. Můžeme ho zařadit do tematiky programové agendy stran. Jistý problém příspěvku spatřujeme v tom, že názorovou ne/shodu v pěti úzce vymezených tématech zobecňuje na celkovou shodu voliče s „jeho“ stranou. Reportáž neobjasňuje výběr onoho voliče, jehož

názory jsou srovnávány s názory lídra dané politické strany. Výběr tak může být účelový a manipulovatelný redakcí zpravodajské relace programu NOVA. Takovou skutečností však nelze dokázat. V celkovém pohledu tak příspěvek není v rozporu se zákonem.

19. 9. 2013

(0:06:50), „...v pořadí už třetí den se reportérka Daniela Badyová zajímá o to, nakolik se lídři politických stran v názorech shodují se svými potenciálními voliči. Tady je dnešní srovnání“. Tento den bylo položeno sedm stejných otázek jako dva předešlé dny lídrovi TOP 09 Karlu Schwarzenbergovi. V otázce přijetí eura a adopce dětí homosexuálními páry, to jsou dvě věci, ve kterých se lídr TOP 09 se svým voličem neshodl. Dle reportérky však „čtyři úspěšné odpovědi není úplně zlý výsledek. Rozdíl v peněženkách obou párů je značný, na druhou stranu mají shodně nejspíš zálibu v cizích měnách“. Formát tohoto příspěvku je totožný s příspěvkem předešlého dne. Platí k němu tedy stejné výtky, které jsme již uváděli. V celku považujeme příspěvek za akceptovatelný.

20. 9. 2013

(0:17:13), Další reportáž z cyklu „Otázek na tělo“, tentokrát na sedm otázek odpovídal lídr strany, která dle slovy reportérky „vznikla teprve nedávno, i přesto ji ale průzkumy dávají velkou šanci, aby se po volbách do sněmovny dostala“. Jednalo se o lídra politického hnutí ANO Andreje Babiše. A jak dopadl? „Šest otázek na lídra a jeho voliče. Šest otázek, ve kterých se Andrej Babiš s tím, kdo ho chce volit, shodl. Nebýt rozdílu v peněžence pouhých 200 Kč, byla by to shoda absolutní. Jestli takového výsledku dosáhne Babišovo ANO i ve volbách se rozhodne už za 36 dní“. Viz poznámky z příspěvku ze dne 18. 9. Otázkou je, do jaké míry je tato reportáž autentická. V momentě, ve kterém se reportérka ptá Andreje Babiše a voliče na otázku, kolik mají u sebe peněz, to vypadá, jako scéna předem připravená a pouze nahraná. Tuto skutečnost však dokázat nelze. V celku tak považujeme příspěvek za akceptovatelný.

21. 9. 2013

(0:10:08), Poslední díl volebního seriálu otázek na tělo byl věnován představiteli strany SPOZ. Strany, které je dle reportáže „přisuzována přízeň samotného prezidenta“. Reportérka pokládala sedm otázek předsedovi strany ve Zlínském kraji Vratislavu Mynářovi. Ve dvou případech – znovuzavedení trestu smrti a adopce dětí pro homosexuální páry se „staly pro Vratislava Mynáře a jeho voliče osudným, shodli se ve 4 odpovědích, a to není úplně nejhorší. A úplně nejhůř nemají Zemanovci dopadnout ani ve volbách. Jestli to bude pravda, se ukáže už na konci října“. Příspěvek považujeme za akceptovatelný.

23. 9. 2013

(0:06:08), Další reportáž z cyklu volebního seriálu. Tentokrát na téma „kdo bude vládnout v případě vítězství té či oné politické strany?“. Redaktorka relace Televizní noviny se v tomto příspěvku zeptala lídra ČSSD Bohuslava Sobotky na to, koho by jeho strana dosadila na ministerské posty a proč. Jednalo se o tato ministerstva: Ministerstvo financí, zdravotnictví, práce a sociálních věcí, zahraničních věcí, kultury. Voliči mohli slyšet pět jmen, které strana plánuje obsadit v případě vítězství strany do funkce. Ke konci reportáže však redaktorka připomíná, že „to vše se může stát jen v případě silného mandátu sociální demokracie ... a otázkou také je, jestli to bude právě Bohuslav Sobotka, kdo bude příští vládu sestavovat.

Není žádným tajemstvím, že si na post premiéra dělá zálusk i jeho největší vnitrostranický rival Michal Hašek“. Příspěvek považujeme za akceptovatelný.

24. 9. 2013

(0:21:57), Tematicky totožná reportáž jako předchozí den. Tentokrát se redaktoři zaměřili na stranu ODS. Otázky se týkaly případného personálního obsazování ministerských postů a důvodů tohoto obsazení byly kladeny Miroslavě Němcové. V oblasti financí, zdravotnictví a zahraničních věcí zmínila Miroslava Němcová dvě jména. Redaktorka reportáže to prezentovala tak, že ODS nemá v těchto oblastech jasného favorita. Neopomněla také připomenout, že „je také otázkou, jestli vůbec ODS bude mít možnost do sestavování vlády nějak zasahovat. Předvolební průzkumy jsou k ní nemilosrdné. Zatím to stačí jen na páté místo ve sněmovně, na druhou stranu zahájila ODS kampaň, která útočí především na mladé lidi a řada z nich se ještě nerozhodla, koho bude volit“. Příspěvek považujeme za akceptovatelný.

25. 9. 2013

(0:09:24), I tento den byla do relace zařazena tematicky totožná reportáž jako předchozí den. Tentokrát se reportérka relace Televizní noviny zaměřila na stranu TOP 09. Otázky týkající se případného personálního obsazování ministerských postů a důvodů tohoto obsazení kladla předsedovi TOP 09 Karlu Schwarzenbergovi. Ten jí sdělil „pouhá“ dvě jména. Nerozhodnost v adeptech na ministry je dle reportérky „možná dána tím, že součástí TOP 09 je i politické hnutí Starostové a s ním je potřeba vše projednat“. Na závěr reportérka připomíná, že o tom, kdo bude dosazen na ony posty, rozhodnout zejména voliči. Příspěvek považujeme za akceptovatelný.

26. 9. 2013

(0:05:22), Stejně jako předchozí dny, byla i tento den zařazena do relace Televizní noviny reportáž, ve které byly kladeny otázky týkající se případného personálního obsazování ministerských postů a důvodů tohoto obsazení. Tentokrát odpovídal Andrej Babiš, předseda politického hnutí ANO. „Pět ministerstev, šest jmen. To, že by politické hnutí ANO mohlo mluvit do složení vlády, není vyloučené. Poslední průzkumy totiž tuhle nedávno vzniklou stranu raketově vynesly na třetí místo za ČSSD a KSČM. Jestli a nakolik se dá průzkumům věřit, ukážou až volby...“. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

27. 9. 2013

(0:05:45), Tento den se reportérka Daniela Badyová zaměřila s otázkami po personálním obsazování pěti ministerských postů v případě výhry strany na Zemanovce. Odpovídal předseda strany ve Zlínském kraji Vratislav Mynář (SPOZ). „Pět ministerských postů a jen jedno jméno pocházející přímo zevnitř strany Zemanovců. Všichni ostatní jsou buď ze současné vlády, které se přezdívá vláda přátel Miloše Zemana, anebo z ČSSD. Možná to vypovídá i o tom, kdo by případně mohl jít do vlády se Sociální demokracií, které průzkumy dávají největší šanci na vítězství. Zemanovci se ale netají tím, že se do vlády příliš nehrnou, a proto možná ministerské posty až tak moc neřeší“. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

30. 9. 2013

(0:07:25), „...krajské úřady dnes rozhodly, které kandidátní listiny zaregistrují a které ne. Strany mohly chyby v kandidátkách opravit do včerejška...“. Zpravodajský příspěvek věčně informoval o tom, z kolika stran budou voliči vybírat, které strany ne/byly přijaty. Dále reportáž zmiňuje „kontroverzní“ kandidáty na kandidátkách politických uskupení. Jmenovitě Františka Adámka (ČSSD) pro jeho komunistickou minulost v minulém režimu a Vladimíra Stehlíka za stranu Aktiv nezávislých občanů jakožto bývalého ocelového magnáta, majitele Poldi Kladno. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

1. 10. 2013

(0:07:33), „Jak se nám bude dařit po volbách? Co bude dražší a v čem se našim peněženkám naopak uleví?“ To bylo téma dalšího volebního seriálu relace Televizní noviny. Reportérka se ptala lídrů politických stran a hnutí na to, kde by se mělo dle jejich názorů zlevnit nebo zdražit. Prvním osloveným byl Bohuslav Sobotka z ČSSD, který odpovídal na tři otázky: co zlevníte?, co zdražíte?, čím chcete zlevňování kompenzovat?. Na závěr reportáže nezapomíná reportérka dodat, že „jestli to bude pravda, se ukáže až po volbách“. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

2. 10. 2013

(0:06:43), Tento den byly státní volební komisi rozlosována čísla, se kterými půjdou strany do předčasných voleb. Příspěvek informoval, která čísla připadla stranám ČSSD, TOP 09, ODS, Hlavu vzhůru, SPOZ, ANO, KSČM, hnutí Změna a dále také o tom, která čísla přinesla v minulých letech stranám úspěch a neúspěch. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

(0:08:36), Pokračování volebního seriálu na téma zlevňování/zdražování. Tentokrát se reportéři zaměřili na stranu ODS. Miroslavě Němcové byly položeny otázky: co zlevníte?, co zdražíte? A proč?“. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

(0:33:23), Reportáž informovala o tom, že „herec a scénárista Zdeněk Svěrák vytáhl do boje proti volebnímu bloku Hlavu vzhůru Jany Bobošíkové. Nelíbí se mu, že toto politické uskupení použilo ve své volební hymně výraz Metelsku blesku z jeho filmu Marečku, podejte mi pero“. Slovo je v reportáži poskytnuto jak Zdeňku Svěrákovi, tak autorovi textu volební hymny Tomáši Úlehlovi (kand. za Hlavu vzhůru) i Janě Bobošíkové. Reportér příspěvku oslovuje také tři zástupce vox populi s otázkou, co se jim vybaví, když se řekne Metelesku blesku. Dvě odpovědi ze tří odkazují na film Marečku, podejte mi pero. Tvůrci zprávy si zachovávají odstup od jakéhokoli hodnocení sporu. Ono hodnocení můžeme však spatřovat v zařazení odpovědí zástupců vox populi. Prostor byl však poskytnut oběma stranám, a tak příspěvek dodržel zásady objektivního a vyváženého informování.

3. 10. 2013

(0:08:17), Pokračování volebního seriálu na téma zlevňování/zdražování. Tentokrát se reportéři zaměřili na stranu TOP 09. Předsedovi Karlu Schwarzenbergovi byly položeny stejné otázky jako jeho kolegům z jiných stran, kteří byli zpovídati v minulých dnech: co zlevníte?, co zdražíte? A proč?“. Reportáž je tedy jako v předchozích dnech koncipována jako interview s předsedou kandidujícího politického uskupení. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za bezproblémový.

4. 10. 2013

(0:09:05), Stejná situace jako v předchozí reportáži. Tentokrát otázky „co zlevníte?, co zdražíte? A čím chcete kompenzovat zlevnění?“ směřovaly k předsedovi politického hnutí ANO Andreji Babišovi. Monitoring neodhalil v rámci tohoto příspěvku skutečnosti svědčící o porušení zákona.

5. 10. 2013

(0:07:25), Shodná situace jako v předchozí reportáži. Tento den byly otázky „co zlevníte?, co zdražíte? A čím chcete kompenzovat zlevnění?“ kladeny předsedovi strany SPOZ ve Zlínském kraji Vratislavu Mynáři. Monitoring neodhalil v rámci tohoto příspěvku skutečnosti svědčící o porušení zákona.

6. 10. 2013

(0:33:30), Reportáž reflektující voličskou ne/znalost zkratk politických stran a hnutí. „SPOZ, KDU-ČSL nebo TOP 09, co přesně zkratky stran vlastně znamenají?“ Reportáž je koncipována jako anketa na ulici, ve které jsou tázáni občané-voliči na vysvětlení zkratk zmíněných politických stran, tedy SPOZ, KDU-ČSL a TOP 09. Dále se reportéři ptají občanů (zástupců vox populi) na název strany Jany Bobošíkové a Tomia Okamury. Oba zmínění jsou následně v reportáži zařazeni jako informační zdroje vysvětlující název svých politických uskupení. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

8. 10. 2013

(0:14:04), Upoutávka na pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas s Andrejem Babišem (ANO) a Františkem Luklem (kand. za SPOZ). F. Lukl byl v příspěvku představen jako lídr strany SPOZ, což není úplně přesné. Mělo by být uvedeno, že se jedná o (tehdejšího) ministra pro místní rozvoj ČR v demisi, nestraníka kandidujícího za stranu SPOZ, případně lídra kandidátky SPOZ v Jihomoravském kraji. Příspěvek ve svém celku však považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

9. 10. 2013

(0:12:37), Záznam z pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Ze záznamu hovoří oba hosté pořadu Andrej Babiš (ANO) a František Lukl (kand. za SPOZ). V závěru je zařazena taktéž upoutávka na další díl pořadu, která informuje o tom, že dalšími hosty pořadu budou Miroslava Němcová (ODS) a Karel Schwarzenberg (TOP 09). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

11. 10. 2013

(0:05:09), Záznam z pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Reportáž shrnuje skutečnosti ze samotného pořadu, tak i ze zákulisí vysílání. Ze záznamu hovoří oba hosté pořadu Miroslava Němcová (ODS) a Karel Schwarzenberg (TOP 09). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

14. 10. 2013

(0:07:14), „Méně než 260 hodin. Tolik zbývá do okamžiku, kdy začnou volby. Napětí houstne a relaci Televizní noviny zajímalo, jak jsou na tom politické strany s financováním kampaní.

Transparentní účty si zařídila zhruba polovina stran, které mají šanci dostat se do PS PČR“. „Transparentní účet - pro jedny krok správným směrem, pro druhé jen populismus...Kdo má transparentní účet?“. Reportáž zmiňuje politické hnutí Úsvit (hovoří T. Okamura), KDU-ČSL (hovoří P. Bělobrádek), ČSSD (hovoří B. Sobotka). „A mají politici o penězích na svých účtech přehled?“ Předseda Úsvitu se spletl o necelý jeden milion korun, B. Sobotka je v odhadu téměř přesný. „A kdo nemá transparentní účet? Mezi pěti stran, kterým teď pod pokličku nenahlédneme, patří i silná ODS“ (hovoří mluvčí ODS). Dále je zmíněna strana KSČM (hovoří M. Vostrá) a SPOZ (hovoří V. Mynář). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

15. 10. 2013

(0:21:06), Upoutávka na pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas s M. Haškem (ČSSD) a P. Kováčikem (KSČM). Hovoří zde Z. Škromach (ČSSD) a B. Sobotka (ČSSD). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

16. 10. 2013

(0:09:02), Záznam z pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Reportáž shrnuje dle moderátorů nejdůležitější momenty debaty, i zákulisí vysílání. Ze záznamu hovoří oba hosté pořadu M. Hašek (ČSSD) a P. Kováčik (KSČM).

17. 10. 2013

(0:26:33), Upoutávka na pořad Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas s A. Babišem (ANO) a M. Němcovou (ODS). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

18. 10. 2013

(0:04:46), Záznam z pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Reportáž shrnuje dle moderátorů nejdůležitější momenty debaty, i zákulisí vysílání. Ze záznamu hovoří oba hosté pořadu A. Babiš (ANO) a M. Němcová (ODS). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

(0:07:47), Reportáž informující o tom, že „nadcházející volby může ohrozit malá účast voličů. A to proto, že se desítky tisíc Čechů místo k volebním urnám chystají využít prodlouženého víkendu a odletět např. někam do tepla. Jak na to reagují volební strany?“. V reportáži hovoří dva zástupci cestovních kanceláří, kteří potvrzují zvýšený zájem Čechů o zahraniční destinace právě na dobu, kdy budou probíhat volby. Krom zástupců vox populi je zde také zprostředkován názor M. Haška (ČSSD), M. Němcové (ODS), M. Kalouska (TOP 09) týkající se voleb v období prodlouženého víkendu. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

20. 10. 2013

(0:09:06), „Budeme regulační poplatky u lékaře platit i po volbách? Žhavé předvolební téma. Mimo jiné i proto, že současný stav ve zdravotnictví není právě ideální. Nemocnice se zadlužují a chybí jim peníze. Pokud prostředky za poplatky zmizí, jen těžko se budou shánět jinde. ODS i ČSSD však představu mají“. Na začátku reportáže hovoří B. Sobotka (ČSSD) a M. Kuba (ODS) o svých plánech či volebních programech svých stran v souvislosti s regulačními poplatky. Dále je připomenuto, kým byly poplatky zavedeny – T. Julínkem

(ODS). T. Julínek dostane možnost vyjádřit se k zavedení regulačních poplatků. Ve své výpovědi toto zavedení obhajuje. Další, který se vyjadřuje k ponechání/zrušení poplatků, je tehdejší ministr zdravotnictví v demisi M. Holcát. Názor, který vyjadřuje, se nepřiklání ani pro ani proti zrušení. Všichni zmínění dostávají možnost hovořit 2x. Programy a plány týkající se zdravotnictví či regulačních poplatků jiných politických subjektů reportáž nezmiňuje. Příspěvek však považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

22. 10. 2013

(0:23:30), „Předčasné volby do PS, které začnou již tento pátek, nejsou jen o získání moci, ale i peněz. Pro řadu politických stran budou vítaným přilepšením pro jejich pokladny. Stát totiž úspěšným politickým stranám vyplatí stovky až desítky miliony korun, a to nejen těm, které se dostanou do PS. O kolik peněz jde, tak to zjišťoval kolega Hanuš Hanzlík. Hanuši, řekni nám, kolik tedy strany na volbách vydělají?“. Následuje živý vstup s reportáží, ve které je informováno o konkrétních částkách pro strany, které získají X % hlasů. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

(0:29:27), Upoutávka na poslední díl pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas s B. Sobotkou (ČSSD) a M. Kalouskem (TOP 09). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

(0:36:58), „Pár dní před volbami stále více lidí a iniciativ upozorňuje na nebezpečí komunismu. Po vztyčeném prostředníku výtvarníka D. Černého na Vltavě, se včera sešly tisíce lidí na Staroměstském náměstí na koncertě D. Kollera a jeho přátel. A dnes se v Praze, Jihlavě a Hradci Králové objevily figuríny představující oběti komunistického režimu“. Osloveni nejsou žádní političtí představitelé, pouze zástupci vox populi, občanských iniciativ proti komunismu, političtí vězni a zpěvák D. Koller. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

23. 10. 2013

(0:28:42), Záznam pořadu Vaše volba – kdo si zaslouží váš hlas. Reportáž shrnuje dle moderátorů nejdůležitější momenty debaty, i zákulisí vysílání. Ze záznamu hovoří oba hosté pořadu B. Sobotka (ČSSD) a M. Kalousek (TOP 09). Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

24. 10. 2013

(0:12:54), „Už zítra začnou předčasné volby do PS PČR. Ty jsou výjimečné především krátkým časem, během kterého musely být připravené. Kolega ... pro vás přichystal přehled těch nejdůležitějších údajů, které byste měli znát, než k volbám půjdete“. Informace příspěvku se týkají času voleb, počtu kandidujících subjektů, poměru počtu žen/mužů na kandidátkách, času, kdy budou již zřejmě sečteny hlasy. Příspěvek považujeme z hlediska zákona za akceptovatelný.

25. 10. 2013

(0:02:02), „Volby v číslech. Více než 8 000 000 potencionálních voličů, 23 politických stran a téměř 6 000 kandidátů, kteří usilují o 200 mandátů ve sněmovně. Ty nejzajímavější momenty z volebního dne...“ Reportáž beze slov, pouze obrazová složka. Příspěvek považujeme

z hlediska zákona za bezproblémový, stejně jako všechny další příspěvky odvysílané první volební den.

(00:03:07), živý vstup informující o odhadech volební účasti + reportáž zaznamenávající odvolení lídrů politických stran K. Schwarzenberg (TOP 09), T. Okamura (ÚSVIT), M. Němcová (ODS), A. Babiš (ANO), B. Sobotka (ČSSD), V. Filip (KSČM) i prezidenta M. Zemana

(00:06:57), reportáž z volebních místností několika měst ČR

(0:12:38), reportáž o jednom z nejstarším volebním komisaři v ČR

(0:14:44), reportáž o přípravách volebních místností

(0:16:22), příspěvek informující o přibližném čase, kdy se voliči dozví volební výsledky

RRTV: analytický report k předvolebnímu vysílání TV Nova

18. září – 26. října 2013 (do ukončení voleb)

V analýze byly použity příspěvky těchto zpravodajských relací:

Televizní noviny

Vaše volba aneb Kdo si zaslouží váš hlas?

Střepiny

Na vlastní oči

TELEVIZNÍ NOVINY

▪ Nejintenzivněji a relativně nejpříznivěji byla v Televizních novinách předvolebního období prezentována ODS. Na pozitivním mediálním obrazu strany měla výrazný podíl Miroslava Němcová. Z žebříčku nejčastěji prezentovaných politiků nad kandidáty parlamentních voleb značně vyčníval prezident Miloš Zeman (více [snímky 4 a 5](#)).

VAŠE VOLBA ANEB KDO SI ZASLOUŽÍ VÁŠ HLAS?

▪ Míru konfrontačnosti moderátorky vůči politikům ovlivnilo rozdílné dramaturgické řešení úvodních tří a závěrečných dvou vydání Vaší volby. Vůči stranám zastoupeným v posledních dvou relacích (ČSSD, ANO, ODS a TOP 09) byla moderátorka méně konfrontační, než k politikům SPOZ a KSČM (více [snímky 6 a 7](#)).

STŘEPINY

▪ Polovina rozhovoru Markéty Fialové s Václavem Klausem z 6. října byla věnována předčasným parlamentním volbám. Bývalý prezident vyjádřil svou podporu bloku Hlavu vzhůru a pochybnosti o volebním úspěchu ODS (více [snímek 8](#)).

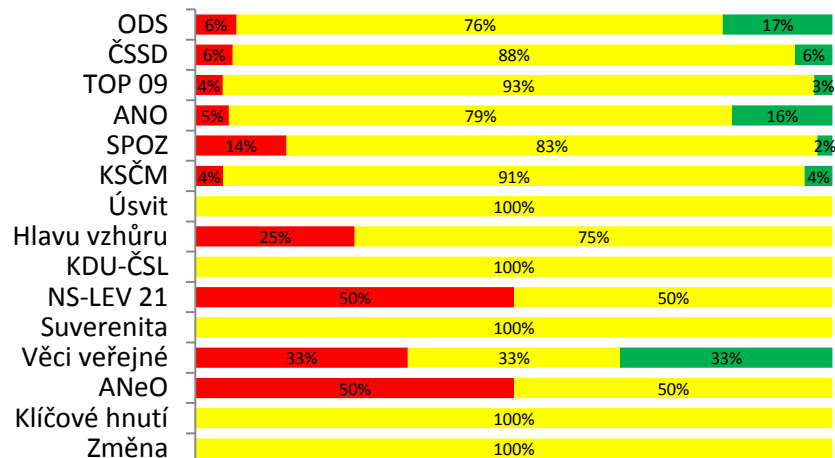
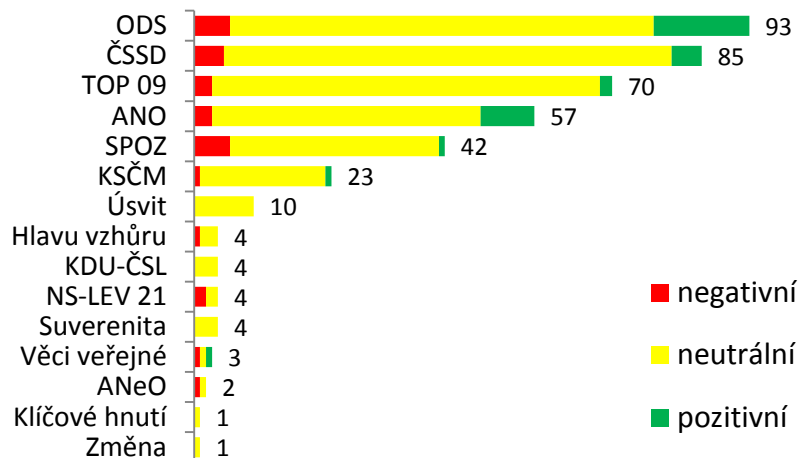
NA VLASTNÍ OČI

▪ Reportáž Kateřiny Eliášové *Žákovy počty* tematizovala majetkové poměry ministra v demisi Zdeňka Žáka a zmiňovala i jeho kandidaturu za SPOZ. Z faktického a formálního hlediska byla reportáž korektní. Na veškerá zjištění reportérky, která by mohla Žáka zobrazovat v negativním světle, měl politik možnost bezprostředně reagovat. Žádný třetí subjekt o Žákovi nehovořil (více [snímek 9](#)).

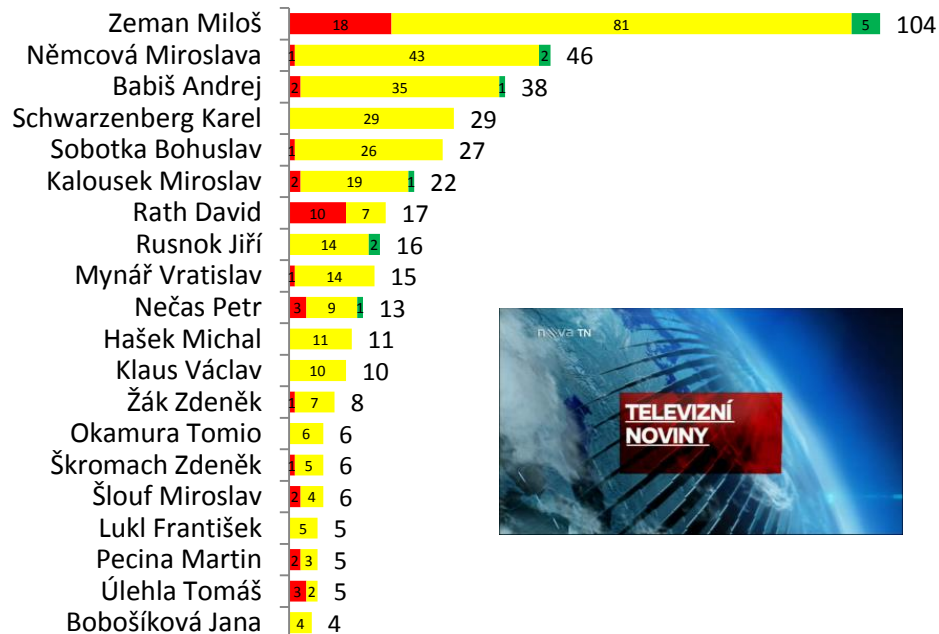
KONFRONTACE NÁLEŽŮ S USTANOVENÍM § 31 ODS. 2 A 3 ZÁKONA Č. 231/2001 SB.

Domníváme se, že odstavec 2 zákona č. 231/2001 Sb. Televize Nova ve zpravodajsko-publicistických pořadech Televizní noviny, Vaše volba, Na vlastní oči a Střepiny pravděpodobně neporušila. Problematické může být chápání odstavce 3 v případě Televizních novin a diskuzního pořadu Vaše volba. Zatímco poměrně vysoká transparentnost moderátorky Vaší volby i více méně vyrovnaná míra konfrontačnosti Markéty Fialové vůči hostům naznačují, že kritéria objektivity pravdivost, nestrannost a neutralita (Westerstahl in McQuail, 2002: 172 – 174) byla dodržena, samotný výběr hostů a kvantita medializace určitých politických subjektů se ukazuje jako slabina posuzovaného média. Vzhledem k tomu, že nebyl transparentně zveřejněn klíč pro výběr hostů pro pořad Vaše volba, v němž byla čtveřice stran ČSSD, ANO, ODS a TOP 09 zastoupena dvakrát, SPOZ a KSČM jednou a dále již žádná další strana, a zároveň zástupci těchto šesti stran byli oslovení v předvolebních seriálech Televizních novin (jejich autorkami byly redaktorky Daniela Badejová a Klára Brunclíková a volba oslovovaných politiků byla zdůvodňována netransparentními odkazy na nespécifikované výzkumy předvolebních preferencí – viz TN z 24. 9. 2013 a 16. 10. 2013), je možné usuzovat, že vyváženost v prezentaci politických subjektů před volbami byla diskutabilní.

Intenzita a kontext medializace nejčastěji prezentovaných politických stran v TN (18. září – 25. října 2013), počet výpovědí

Nejčastěji prezentovaní politici v TN a kontext jejich prezentace (18. září – 25. října 2013), počet výpovědí

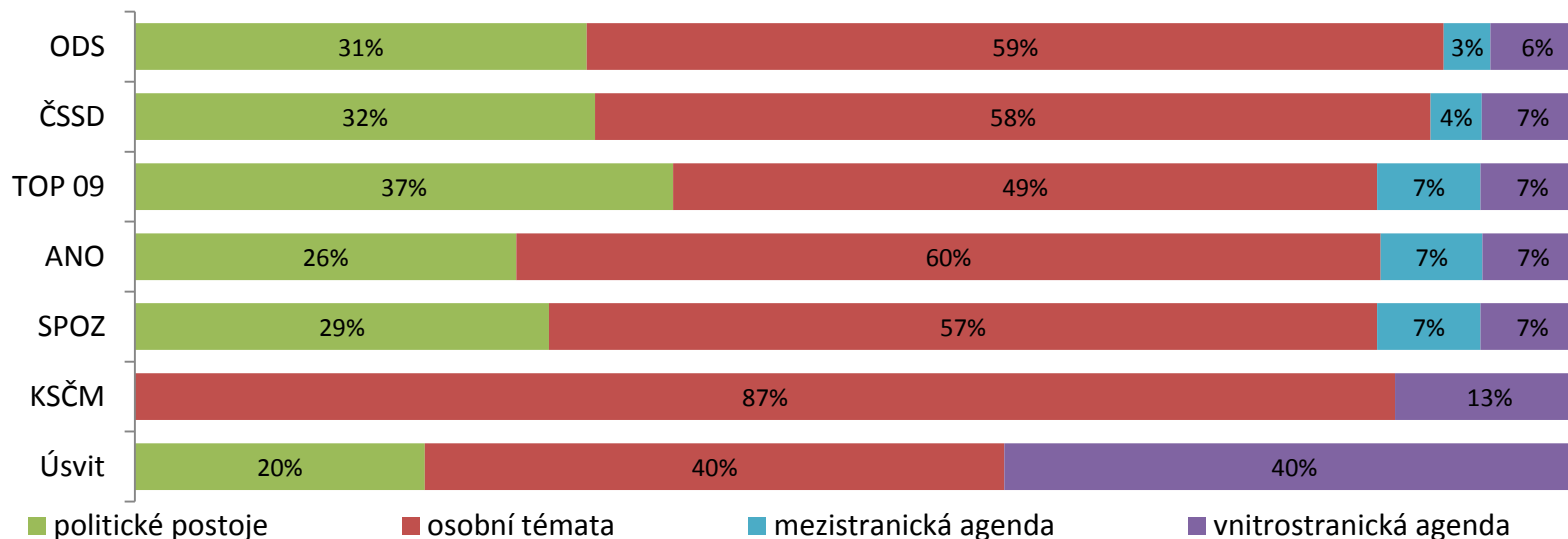

Relativně nejpříznivěji byla v Televizních novinách prezentována Občanská demokratická strana (pro Zprávy FTV Prima ani pro Události tato skutečnost neplatila a byla spíše opačná). Nejvíce pozitivních výpovědí přinesla ODS reportáž *Čím chce lidi ve volbách oslovit ODS?* reportérky Kláry Brunclíkové z 2. října. Původkyní všech příznivých zmínek o straně byla Miroslava Němcová.

V komerční relaci byl relevantní počet výpovědí pronesen pouze o sedmičce stran (počet výpovědí o Hlavu vzhůru a Suverenitě lze sečíst). Zbývajících 8 bylo zmiňováno pouze minimálně.

Zájem reportérů a reportérek TV Nova o osobu prezidenta byl i v předvolebním období extrémní. Značná část informací se přitom vázala na Zemanovy kritiku budící výroky o kouření, řešení situace v OKD nebo přemístění velvyslanectví v Izraeli.

Tematická struktura výpovědí o vybraných politických a stranách (18. září – 25. října 2013)

Poznámka: Graf zobrazuje pouze politické strany s intenzitou medializace 10 a více výpovědí (viz [předchozí snímek](#)).

politické postoje: program, faktické programové kroky, věcná témata (školství, daňová politika, zdravotnictví...)

osobní témata: oblíbenost, preference, jmenování či odvolání z funkcí, zvolení (i na post prezidenta)

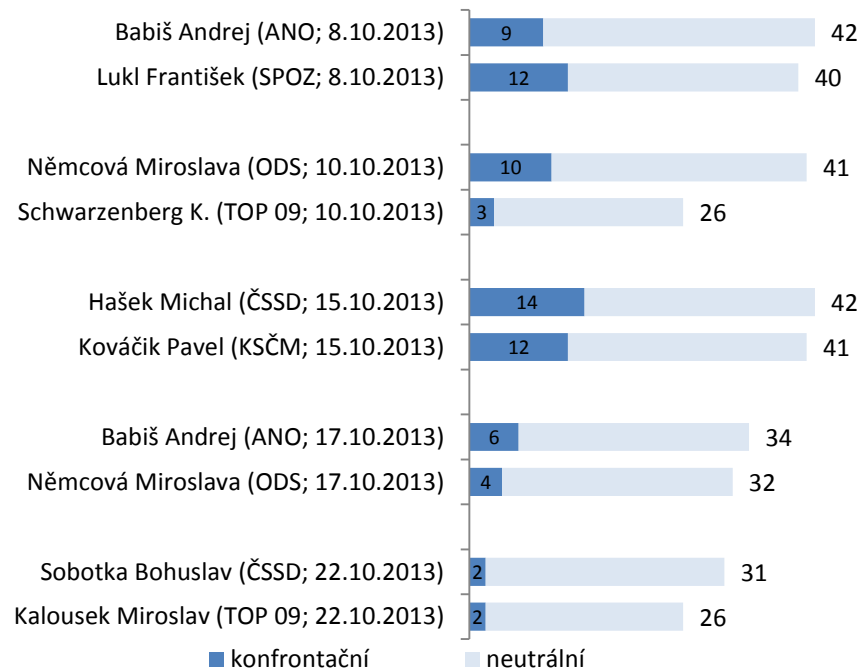
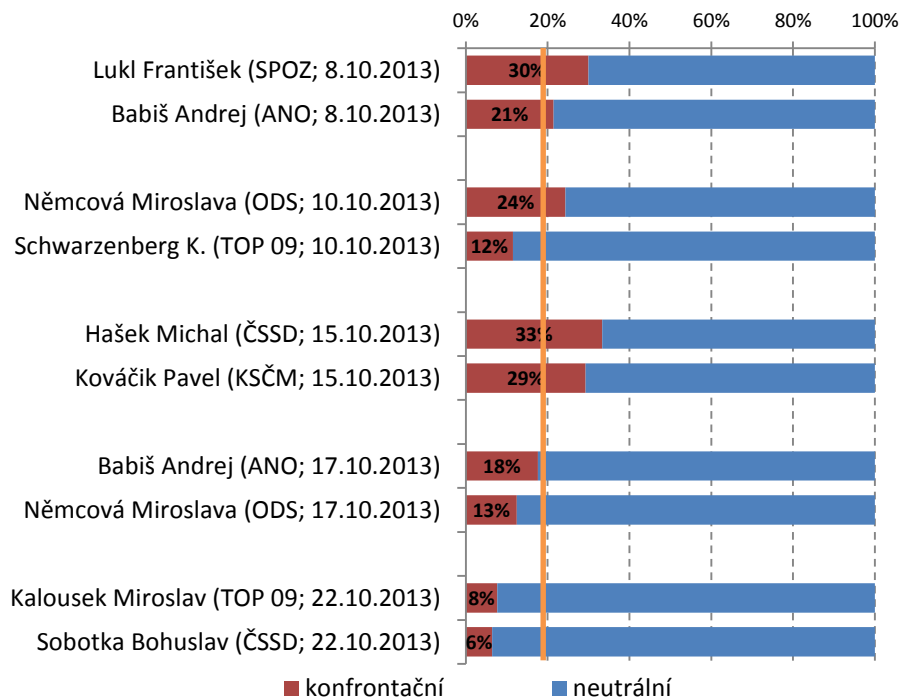
mezistranická agenda: vztahy s koaličními partnery a politickými oponenty

vnitrostranická agenda: stranické spory, obsazování vrcholných orgánů, personální politika, nominace volebních lídrů atd.

Redaktoři a redaktorky Televizních novin byli zaměřeni především na politické informace osobního charakteru. Tím jsou myšleny jednak čistě soukromé údaje o kandidátech, jednak například i věcné informace o oblíbenosti konkrétních politiků.

Relativně nejvíce informací o konkrétních programových krocích a o programu strany se diváci dozvěděli v souvislosti s TOP 09 a jejími zástupci (zelená podílová část pruhu).

Konfrontačnost moderátorky (vlevo) a počty replik moderátorky k hostům (vpravo)

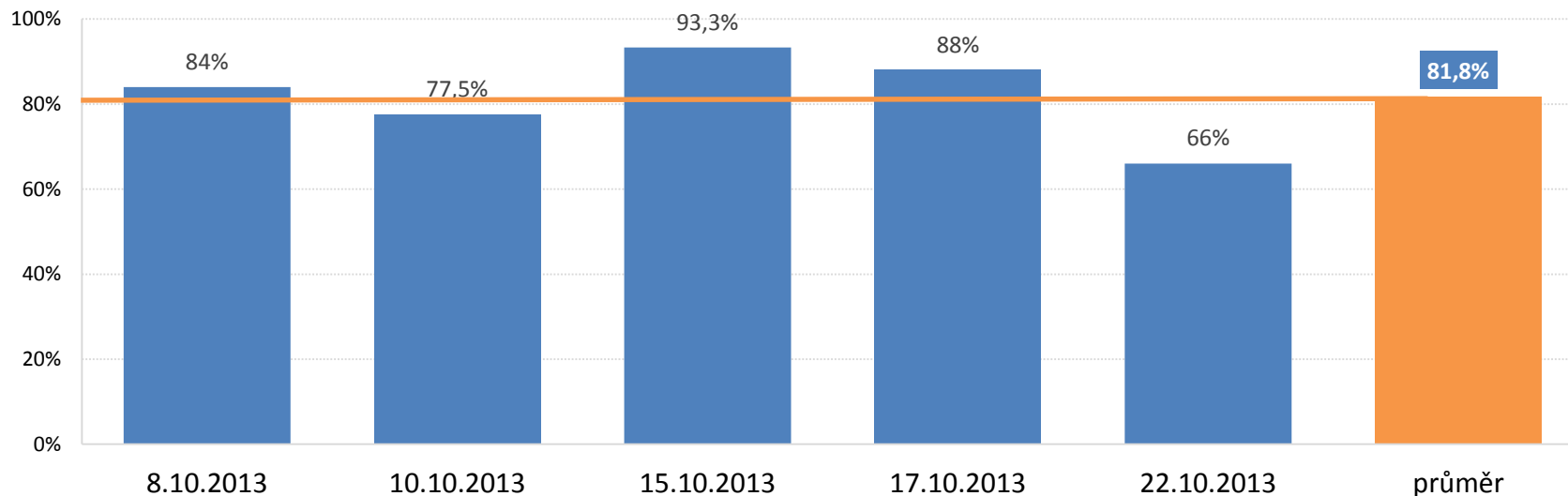
TIP: Metodika k výpočtu koeficientu konfrontačnosti je vysvětlena na [snímku 11](#).

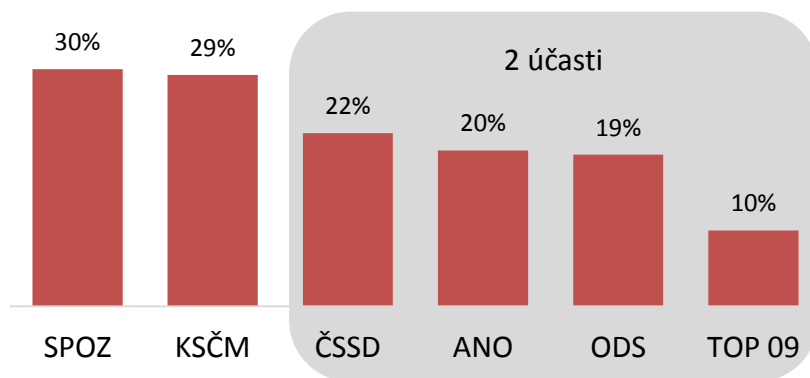
Úvodní tři vydání Vaší volby se dramaturgicky odlišovala od debat ze 17. a 22. října, v nichž měl každý z diskutujících možnost položit protivníkovi 3 dotazy. V této dvojici relací proto moderátorka častěji vystupovala jako mediátor předávající slovo, což vedlo ke snížení míry konfrontačnosti promluv (oranžová linka označuje průměrnou devatenáctiprocentní míru konfrontačnosti). Markéta Fialová přitom volila jinou taktiku verifikace předvolebních programů se znalostmi politiků. Zatímco například Jakub Železný a Daniela Písařovicová v Předvolebních debatách ČT (ale i M. Fialová v úvodní trojici pořadů) vždy citovali část programu a vyzvali tím politika k vyjádření, Markéta Fialová postupovala opačně. Nastínila téma diskuse a politika se tázala, zda a jak danou problematiku řeší v programu příslušná strana. Vznesené dotazy tak byly taktéž klasifikovány jako neutrální.

Poznámka: Pravidla pro výběr hostů diskuzního pořadu **Vaše volba aneb Kdo si zaslouží váš hlas?** pravděpodobně nebyla na webových stránkách TV Nova zveřejněna (k datu 28. 11. 2013 je na adrese <http://tn.nova.cz/zpravy/volby2013/> nelze najít). Media Tenor není s to posoudit, nakolik je pro komerční médium povinností výběrový klíč zveřejňovat.

Transparentnost moderátorky Markéty Fialové v odkazování na externí zdroje

Konfrontačnost moderátorky vůči politickým stranám, podíl na počtu replik

Strany, které byly zastoupeny v posledních dvou debatách, byly v souhrnu konfrontovány méně často, než SPOZ a KSČM (důvody jsou uvedeny na předchozím snímku). Není přitom zřejmé, podle jakého klíče byli politici a politička do pořadu zváni (Andrej Babiš a Miroslava Němcová diskutovali dvakrát). Moderátorce se dařilo usměřňovat diskuzi i v situacích, kdy se M. Kalousek s B. Sobotkou a M. Němcová s A. Babišem dohadovali mezi sebou. Konkrétní odpovědi se Fialové po opakovaných výzvách podařilo získat i od uhýbajících Michala Haška a Andreje Babiše.

Snížená míra transparentnosti citovaných zdrojů ve vydáních z 10. a 22. října byla dána vyslovením netransparentních parafrází „*preference ukazují*“, „*linou se napříč stranami a vládami*“ nebo „*trend v Evropě i ve světě je přesně opačný*“.

TIP: Metodika k výpočtu koeficientu konfrontačnosti je vysvětlena na [snímku 11](#). Metodika k výpočtu koeficientu transparentnosti je vysvětlena na [snímcích 12 a 13](#).

Markéta Fialová – *Rozhovor s Václavem Klausem* (6. října 2013)

Konfrontačnost celková: 8,3 % (nízká)

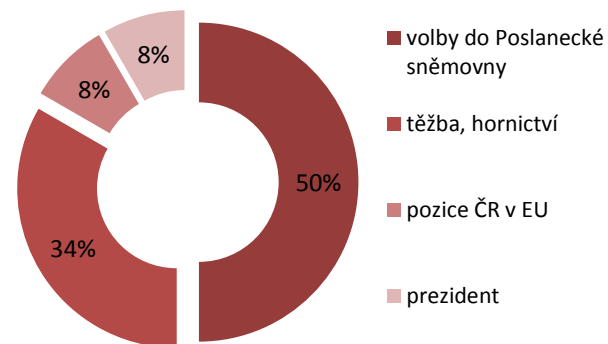
Konfrontačnost v otázkách týkajících se voleb: 16,7 %

Konfrontačnost v otázkách netýkajících se voleb : N. A.

Transparentnost: 88 % (vysoká)

Tematizace promluv moderátorky

Báze: 12 analyzovaných promluv moderátora

Jediným příspěvkem Střepin, který se tematicky dotýkal předčasných voleb do Poslanecké sněmovny, byl rozhovor moderátorky Markéty Fialové s Václavem Klausem. Primárním obsahem uskutečnění rozhovoru bylo zveřejnění knihy Václava Klause a kolektivu *Česká republika na rozcestí – Čas rozhodnutí*, v níž autor navrhuje vystoupení České republiky z Evropské unie. Během interview vyslovila moderátorka 12, až na jedinou výjimku, neutrálních replik, polovina z nich se vázala právě k volbám. Klaus v tomto bloku hovořil o podpoře Jany Bobošíkové a Hlavu vzhůru. Vyslovil i obavy ze špatného volebního výsledku pravicových stran, konkrétně ODS. Šlo přitom o informace, které se objevovaly i v jiných komerčních a veřejnoprávních médiích.

V relacích Střepin z 22. září, 29. září, 13. října a 20. října se neobjevil žádný relevantní obsah, který by se dotýkal nadcházejících parlamentních voleb. Tento dokument tedy zmiňované pořady neanalyzuje.

TIP: Metodika k výpočtu koeficientu konfrontačnosti je vysvětlena na [snímku 11](#). Metodika k výpočtu koeficientu transparentnosti je vysvětlena na [snímcích 12 a 13](#).

Kateřina Eliášová – Žákovy počty (9. října 2013)

Předčasné parlamentní volby byly tematizovány v reportáži Kateřiny Eliášové, která informovala o majetkových poměrech ministra dopravy v demisi Zdeňka Žáka kandidujícího na pozici lídra pražské kandidátky Strany práv občanů – Zemanovci. Žákova kandidatura byla v závěru reportáže explicitně zmiňována (o SPOZ bylo řečeno: „Transparentnost si ale Zemanovci, za něž Zdeněk Žák kandiduje jako jednička, představují trochu jinak. Alespoň podle volebního programu. V něm teď například slibují, že prosadí nový zákon o prokázání původu příjmů a majetku. Pokud by platil, Žák by už musel zdroje svých příjmů odhalit. Těžko říct, jestli si tak transparentnost vykládá pouze Zdeněk Žák a jak moc to s ní myslí vážně.“)

Natočení reportáže bylo motivováno personálními změnami v Ředitelství silnic a dálnic, Ředitelství vodních cest a Drážním úřadu. Konkrétně nahrazením generálního ředitele ŘSD Davida Čermáka Pavlem Kočicou. O něm bylo v reportáži řečeno, že je „ministrův dlouholetý známý“ a „dlouho pracoval v brněnských stavebních firmách, nikdy ve státní správě“. Vznese se otázka, zda Kočica „získal vlivný státní post skutečně díky svým odborným schopnostem, nebo díky tomu, že se s ministrem Žákem dlouhá léta dobře zná?“. To, že Žák a Kočica jsou dobrými známými, potvrzuje přímo ministr dopravy. Zásadní informací, kterou reportáž zmiňuje, je fakt, že oba muže spojuje společná investice do stavební parcely a následné finanční vyrovnávání s pozemkem spojené a zbohatnutí obou mužů.

Reportérka vycházela z informací serveru Týden.cz a časopisu Týden, citovala i kupní smlouvy o pozemku a dodatky k nim. V závěru příspěvku vyslovila i netransparentní výrok „podle našich informací“. O Zdeňku Žákovi ani o Pavlu Kočicovi se jiní mluvčí nevyjadřovali a reportérka prezentovala oba vyváženě a nevyslovila o nich explicitně negativní soud (i když implicitní vyznění výše citovaných výroků je zjevné a o nákupu pozemku autorka prohlásila, že „způsob, jakým se to stalo, je více než podivný“). Oba muži přitom dostali možnost obhajovat své postoje, čehož Zdeněk Žák využil a dostalo se mu značného prostoru. Pavel Kočica rozhovor při telefonickém spojení odmítl. Spekulativní se jeví otázka reportérky vázaná na majetek Zdeňka Žáka „může si vůbec člověk, který působil výhradně ve státní správě, vydělat nejméně 14 miliónů korun?“, na kterou mohl ministr bezprostředně reagovat.

Všechny faktické a formální aspekty kvality sledované v publicistických pořadech byly posouzeny jako korektní.

Hodnota míry přesnosti v odkazování na externí zdroje: 87 procent

Sledované aspekty kvality publicistických pořadů:

Relevance témat	Struktura informací	Faktická správnost	Vyváženost informací	Jazyková rovina	Titulky	Forma prezentace
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

V relacích Na vlastní oči z 18. září, 25. září, 2. října, 16. října a 23. října se neobjevil žádný relevantní obsah, který by se dotýkal nadcházejících parlamentních voleb. Tento dokument tedy zmiňované pořady neanalyzuje.

Báze - představuje počet výpovědí/příspěvků, které byly zahrnuty do analýzy. Číslo v bázi se nemusí vždy shodovat se součtem hodnot uvedených v grafu, prezentuje-li například pouze nejvýznamnější výsledky – prvních 10 nejčtenějších tematických aspektů, nejčastější komentáře vyjadřující se k určitému subjektu atd.

Hlavní téma - obsahový aspekt, kterého se převážná část příspěvku týkala. V rámci každého příspěvku se tak stanovuje právě jedno hlavní téma, může však v něm být zmiňováno více různých tematických aspektů, tzv. výpovědí. Témata, která jsou příspěvkům a výpovědím přiřazována, vybírá analytik z předem definovaného seznamu, jenž obsahuje cca 700 různých položek.

Kontext - určuje, zda je subjekt představen v pozitivním či negativním světle v závislosti na širších souvislostech (neurčuje tedy, jak je subjekt explicitně hodnocen, ale jakou povahu mají skutečnosti, s nimiž je spojován). Hovoříme o skrytém hodnocení, protože kontext má významný vliv na formování příznivého, či nepříznivého obrazu sledovaného subjektu.

Příspěvek - článek, ucelený televizní nebo rozhlasový příspěvek. Kvantitativní analýza klasifikuje nový příspěvek pokaždé, změní-li se jeho autor. Standardizovaná kvalitativní analýza klasifikuje čtenou zprávu a následnou reportáž jako jediný příspěvek.

Původce výpovědi - rozpoznatelný nositel hodnocení sledovaného subjektu. Může jím být subjekt sám (vyjadřuje-li se například politik k vlastní osobě), zástupce hospodářské sféry hodnotící podnik, pracovníci PR oddělení, novinář hodnotící daný subjekt ve vlastním názorovém článku atd.

Subjekt - předmět, k němuž se sledovaná informace vztahuje. Může jím být podnik, politická strana, osoba, město, organizace atd.

Tematizace - jeden ze základních aspektů výpovědi. Klasifikuje obsah (postoj, činnost), s nímž je subjekt ve výpovědi spojován. V rámci jednoho příspěvku tak může být kódováno - v závislosti na tematické různorodosti jednotlivých výpovědí - více tematizací. V případě analyzování zpravodajství o politických stranách jsou detailní tematické aspekty výpovědi seskupovány do specifických obecnějších kategorií v následujících oblastech: politické postoje: program, faktické programové kroky, věcná témata (školství, daňová politika, zdravotnictví...); osobní témata: oblíbenost, preference, jmenování či odvolání z funkcí, zvolení (i na post prezidenta); mezistranická agenda: vztahy s koaličními partnery a politickými oponenty; vnitrostranická agenda: stranické spory, obsazování vrcholných orgánů, personální politika, nominace volebních lídrů atd.

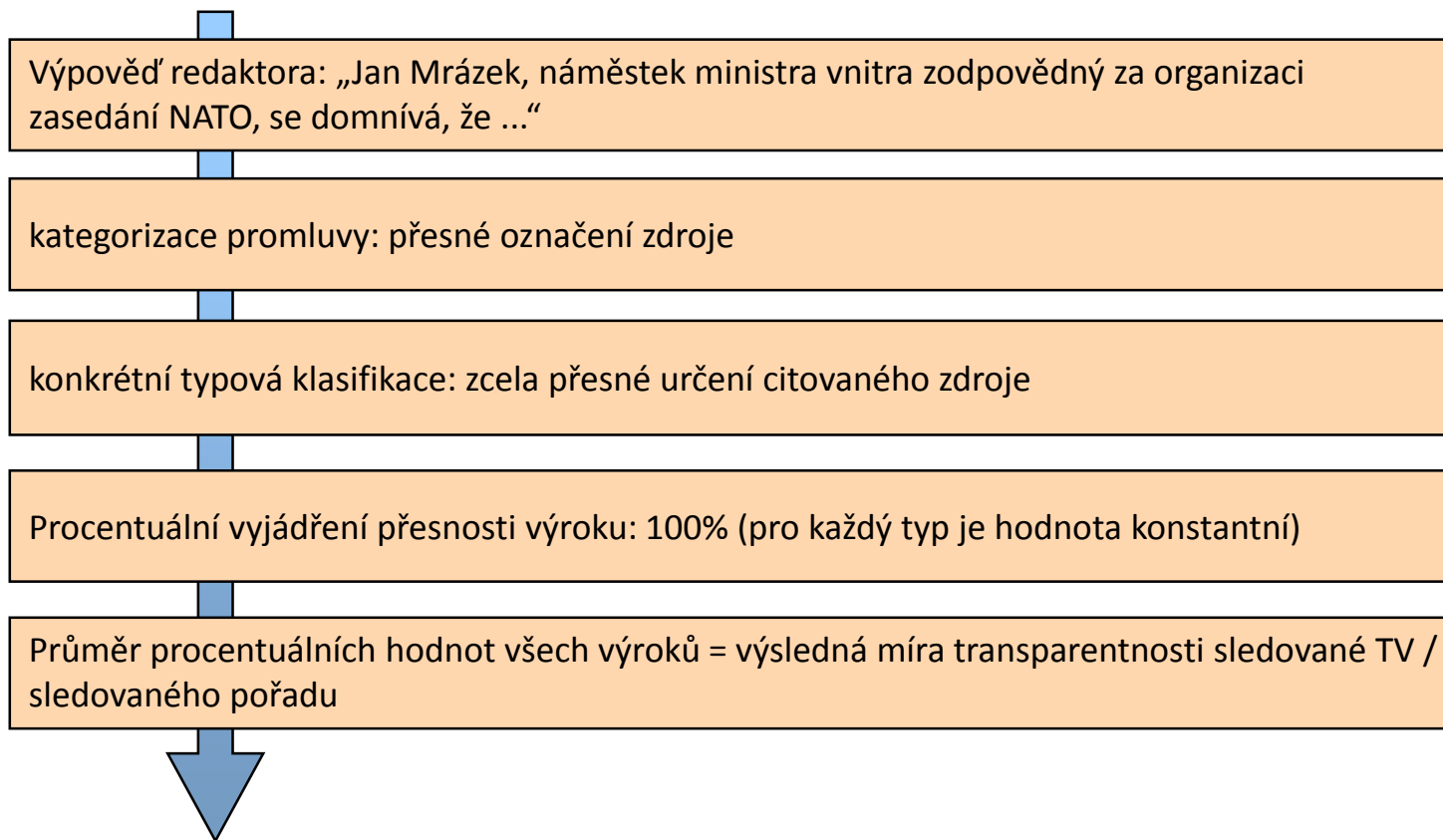
Transparentnost - analýza transparentnosti klasifikuje, zda jsou přesně označeny zdroje, ze kterých byly převzaty informace. V případě že nikoli, důvěryhodnost obsahu příspěvku je nižší. Netransparentnost může být v některých případech způsobena řadou vnějších, okolnostních faktorů (tzv. **funkční** netransparentnost), její závažnost je nižší. V případě, že užití netransparentnosti není vysvětlitelné (např. subjekt si nepřál být jmenován), nebo se dotýká závažných skutečností (obvinění apod.), hovoříme o netransparentnosti **faktické**. Její závažnost je vysoká.

Výpověď - segment informace, v němž je citován nebo popisován sledovaný subjekt. Výpověď je tak definována určitým subjektem, tendencí a kontextem jeho hodnocení, tematizací a původcem výpovědi. Změna kteréhokoli z těchto aspektů signalizuje zápis nové výpovědi. V jedné větě tedy může být obsaženo více výpovědí, stejně jako se více vět může skládat z výpovědi jediné.

Typ promluvy	Hodnota	Příklad:
doplňovací	neutrální	"Jakou částku jste vyčlenili na bezpečnostní opatření?"
zjišťovací kladná/shodná	neutrální	"Budou učebnice bezplatné i příští rok?"
zjišťovací záporná/neshodná	konfrontační	"Není to spíš naopak?"
destruktivní	konfrontační	"... relativně inteligentní manžel, se kterým prožívá božský sex ... své pipiny, které ji nemohou ohrozit ..."
tvrzení	neutrální	"Je známo, že v Číně nejsou respektována lidská práva."
moderace	neutrální	"Dovolte, abych vás přerušil. Budeme muset přejít k dalšímu tématu."
alternativní	neutrální	"Jste pro registrované partnerství, nebo pro ně ve Sněmovně ruku nezvednete?"
zpřesňující otázka	neutrální	"Vy pořád mluvíte obecně. Můžete říct nějaká konkrétní jména?"
oprava vl. promluvy	neutrální	"Ano, máte pravdu. Nejedná se o Radu Evropy, ale o Evropský parlament."
oprava hosta	neutrální	"Nikoli deset milionů, myslel jste deset tisíc zaměstnanců."
obhajoba vl. promluvy	neutrální	"Myslím, že ta otázka tady má své místo."
vysvětlení vl. promluvy	neutrální	"Chtěl jsem tím jen upozornit na fakt, že menšinám je věnována malá pozornost."
ujišťovací promluva	neutrální	"Vaši poslanci jsou proti, je to tak?"
modální shodná	neutrální	"Proč se v televizi objevuje násilí?"; "Jak je možné, že Romové nesmějí vycestovat?"
modální neshodná	konfrontační	"Proč se nedohodnete?"
pochybová/podivová	konfrontační	"Jak je možné, že vláda dosud vládne, když jste s ní tak nespokojeni?"
výzva, napomenutí	neutrální	"Neuhýbejte před mou otázkou!"
omluva hostu	neutrální	"Já se vám teď musím omluvit za to, že jsem mystifikoval ..."
způsobová/důvodová	neutrální	"Jak předejít mezinárodnímu konfliktu?"
otázka po vysvětlení	neutrální	"Co to znamená parametrické nastavení?"
vymiňovací	konfrontační	"Uznejte přece, že zbraně by z vrtulníků padat neměly."
interpretace hosta	neutrální	"Pokud tomu dobře rozumím, pak současně státní dotace železnici považujete za nevyhovující."
konfrontační jiná	konfrontační	(klasifikována např. neobvyklou intonací atp.)
humor, zlehčení	konfrontační	"Když mluvíte o akupunktuře, jakoby mě píchaly desítky jehliček."
námítka	konfrontační	"Nicméně ..."; "Ale před chvílí jste říkal ..."
vstřícná	vstřícná	"Byl jsem ve vojenské nemocnici. Viděl jsem tam vaši vizitku a slyšel jsem na vás jen samou chválu. Myslím na vaše lékařské umění."

Analýza transparentnosti se zaměřuje na určení míry přesnosti v označování externích zdrojů informací

Transparentnost je klasifikována v průvodním redakčním slovu. Nejsou tedy analyzovány přímé výpovědi osob prezentovaných vizuálně nebo audiálně, které jsou v drtivé většině nerozporné, tj. transparentní.

Klasifikace výroků odkazujících na externí zdroje informací

Kategorie	Detailní typologie výroků	Přesnost v %	Příklady
Přesné	zcela přesné určení citovaného zdroje	100%	Typ 1: jméno + médium přenosu informace + datum zveřejnění + v případě méně známých osobností i funkce: "Václav Havel prohlásil v nedělním rozhovoru pro Čro 1 Radiožurnál ...". Typ 2: jméno + funkce + kontextová informace: "Jan Mrázek, náměstek ministra vnitra zodpovědný za organizaci zasedání NATO, uvedl, že ..."
	shoda obecného určení zdroje s obrazem konkrétních zdrojů	100%	zejména v obrazových příspěvcích zpravodajství, např. výpovědi neoznačených lidí v anketě
	obecné určení konkrétního citovaného zdroje	90%	"Podle Stanislava Grosse byl zásah adekvátní."; "Ekonom Jan Sýkora kritizuje ČNB, že nevyhodnocuje adekvátně hospodářskou situaci ..."
	iniciační věty s alespoň dvěma následnými zdroji	90%	"Právníci se domnívají, že harmonizace legislativy bude obtížnější ..." ... následující výpověď alespoň dvou konkrétních právníků
	potvrzená verifikace netransparentního výroku	90%	Respondent potvrzuje pravdivost tvrzení, které bylo převzato z nedostatečně označeného zdroje. Př.: redaktor: "Prý vám není dobře.", respondent: "Ano, mám horečku."
Ambivalentní	iniciační věty s jedním konkrétním následným zdrojem	60%	"Podle některých poslanců nepřinese novela nic dobrého." ... následuje výpověď jednoho poslance
	sklon ke zobecnění/přehlednosti	50%	"Podle odpůrců není možné takto paušalizovat ..."; "... ozývají se hlasy napříč politickým spektrem ..."; "... jiní zase říkají, že cena práce je u nás nízká ..."; "... v médiích se objevila informace ..."; "... podle průzkumů veřejného mínění ..."
	specializovaná skupina autorů	50%	označení specializované skupiny autorů, ale žádný konkrétní představitel. "Podle právníků ..."; "Ekonomové se na počínání ČNB dívají s rozpaky."; "Mediální odborníci říkají, že ..."
	neurčený zdroj konkrétní výpovědi	50%	"Ráno jsem v novinách viděl fotografii ..."; "Mám takový materiál a v něm se píše, že ..."
Nepřesné	nepřespecifikovaný zdroj informací	0%	"prý", "údajně", "proslýchá se", "prosakuje informace", "v kuloárech se šušká", "mluví se o tom", "občas bývá slyšet"
	nepotvrzená verifikace netransparentního výroku	0%	Respondent odmítá pravdivost tvrzení, které bylo převzato z neoznačeného zdroje. Př.: redaktor: "Prý si necháváte říkat guru.", respondent: "To jste slyšel kde? O ničem takovém nevím."
Neklasifikováno	utajený zdroj informací	neklasifikováno	"Zdroj, který si nepřál být jmenován..."; "z dobře informovaných zdrojů, jejichž výpovědi má ČT k dispozici..."

Poznámka: přesnost v procentech je pouze pomocnou statistickou veličinou, sloužící k základnímu srovnání pořadů a TV.

Zpracoval Media Tenor, spol. s r. o.
Vedoucí projektu: Mgr. Štěpán Sedláček

stepan.sedlacek@mediatenor.cz

<http://www.mediatenor.cz>

tel. +420 596 126 126

Nádražní 923/118

702 00 Ostrava

Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu.
Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme Vám ji na požádání.
Budeme rádi za jakékoliv další náměty.